

HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt.

KIEGÉSZÍTŐ MELLÉKLET

2021. ÉVI

ÉVES BESZÁMOLÓHOZ

TARTALOMJEGYZÉK

I.	ÁLTALÁNOS RÉSZ	3
1.1	A TÁRSASÁG BEMUTATÁSA	3
1.2	EUROCONTROL – LÉGIFORGALMI DÍJAK SPECIÁLIS ELSZÁMOLÁSI RENDSZERE	6
1.3	ELSZÁMOLÁSI EGYENLEGEK MEGHATÁROZÁSA A 2021-ES ÉVBEN	8
1.4	A SZÁMVITELI POLITIKA ISMERTETÉSE	9
1.4.1	AZ ÉVES BESZÁMOLÓ KÉSZÍTÉSE	9
1.4.2	ALKALMAZOTT ÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁSOK ÉS MÓDSZEREK	10
1.4.3	AMORTIZÁCIÓS POLITIKA	13
1.4.4	CÉLTARTALÉK KÉPZÉSI SZABÁLYOK	15
1.4.5	VÁLTOZÁSOK A SZÁMVITELI POLITIKÁBAN	15
II.	SPECIFIKUS RÉSZ	17
2.1	MÉRLEGHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTÉSEK	17
2.1.1	TÁRGYI ESZKÖZÖK ÉS IMMATERIÁLIS JAVAK	17
2.1.2	BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	20
2.1.3	KÉSZLETEK	22
2.1.4	KÖVETELÉSEK	22
2.1.5	ÉRTÉKPAPÍROK	25
2.1.6	PÉNZESZKÖZÖK	25
2.1.7	AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	26
2.1.8	SAJÁT TŐKE	30
2.1.9	CÉLTARTALÉKOK	30
2.1.10	KÖTELEZETTSÉGEK	34
2.1.11	PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	37
2.2	EREDMÉNYKIMUTATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTÉSEK	40
2.2.1	ÉRTÉKESÍTÉS NETTÓ ÁRBEVÉTELE	40
2.2.2	EGYÉB BEVÉTELEK	46
2.2.3	ANYAGJELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK	47
2.2.4	SZEMÉLYI JELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK	52
2.2.5	EGYÉB RÁFORDÍTÁSOK	53
2.2.6	PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	54
2.2.7	TÁRSASÁGI ADÓ	57
2.3	VAGYONI, PÉNZÜGYI ÉS JÖVEDELMI HELYZET ÉRTÉKELÉSE	58
III.	TÁJÉKOZTATÓ RÉSZ	59
3.1	MÉRLEGEN KÍVÜLI TÉTELEK	59
3.1.1	MÉRLEGFORDULÓNAPON NYITOTT HATÁRIDŐS ÜGYLETEK	59
3.1.2	PÉNZÜGYI SZEMPONTBÓL JELENTŐS, MÉRLEGBEN NEM SZEREPLŐ MEGÁLLAPODÁSOK BEMUTATÁSA	60
3.2	VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK, IGAZGATÓSÁG, FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG TAGJAINAK KIFIZETÉSEI	61
3.3	MUNKAVÁLLALÓK ÁTLAGOS LÉTSZÁMA, BÉRKÖLTSÉGE ÉS SZEMÉLYI JELLEGŰ EGYÉB KIFIZETÉSEI	61
3.4	KAPOTT TÁMOGATÁSOK (2020-2021. ÉV ESEMÉNYEI)	62
3.5	KÖRNYEZETVÉDELME	69
3.6	KUTATÁS-FEJLESZTÉS TÁMOGATÁSA	69
3.7	MÉRLEGFORDULÓNAP UTÁNI ESEMÉNYEK	70
IV.	MELLÉKLETEK	73
4.1	CASHFLOW KIMUTATÁS	73
4.2	IMMATERIÁLIS JAVAK ÁLLOMÁNYVÁLTOZÁSA	75
4.3	TÁRGYI ESZKÖZÖK ÁLLOMÁNYVÁLTOZÁSA	76
4.4	LÉGIFORGALMI IRÁNYÍTÁSI SZOLGÁLTATÁSOK ÁRBEVÉTELE – FÖLDRAJZI MEGBONTÁSBAN	77
4.5	IMPORTBESZERZÉSEK	78
4.6	TÁRSASÁGI ADÓALAP MÓDOSÍTÓ TÉTELEK	79
4.7	A KÖRNYEZET VÉDELMI KÖZVETLENÜL SZOLGÁLTATÓ IMMATERIÁLIS JAVAK ÉS TÁRGYI ESZKÖZÖK	80
4.8	A VESZÉLYES HULLADÉKOK, KÖRNYEZETRE KÁROS ANYAGOK MENNYISÉGI ÉS ÉRTÉKADATAI	81
4.9	EGYÉB KÖRNYEZETVÉDELMI KÖTELEZETTSÉGEK	82
4.10	SZAKMAI RÖVIDÍTÉSEK MAGYARÁZATA	83

I. Általános Rész

1.1 A társaság bemutatása

A Társaság

cégneve:	HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zártkörűen Működő Részvénytársaság
rövidített elnevezése:	HungaroControl Zrt.
alapításának időpontja:	2006. november 22.
cégbíróági bejegyzés időpontja:	2006. december 13.
cégjegyzékszám:	01-10-045570
székhelye:	1185 Budapest, Igló u. 33-35.
telephelye:	1185 Budapest, Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér
fióktelepei:	Kőrishgyi radarállomás – HU-8572 Bakonyszücs, Hrsz.: 0129 Püspökladányi radarállomás – HU-4150 Püspökladány, Hrsz.: 0915/4
alaptőkéje:	20.201.600 ezer forint
tulajdonosa:	Nemzeti Védelmi Ipari Innovációs Zrt. (100%)
statisztikai számjele:	13851325-5223-114-01
adószáma:	13851325-4-44
csoportos adószám:	17783051-5-44

A Társaság működési formája:

A Társaság zártkörűen működő, egyszemélyes részvénytársaság.

Részvények fajtája, száma és névértéke:

A Társaságnál kibocsátott részvények fajtája törzsrészvény.

A Társaság alaptőkéje 20.200 darab, egyenként 1.000 ezer forint, azaz egymillió forint névértékű „A” részvénytársaságba tartozó részvényben, amelyek kibocsátási értéke részvényenként 1.000 ezer forint, azaz egymillió forint, továbbá 16 db 100 ezer forint, azaz egyszáz ezer forint névértékű „B” részvénytársaságba tartozó részvényben testesül meg, amelyek kibocsátási értéke részvényenként 100 ezer forint, azaz egyszáz ezer forint.

A Társaság elektronikus elérhetősége:

Honlap: www.hungarocontrol.hu E-mail: info@hungarocontrol.hu

A légiközlekedésről szóló törvény értelmében a Társaság feladatai:

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény a 61/A. §.-ában a HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (a Társaság) jelöli ki a légiforgalmi szolgálatok ellátására. A törvény értelmében a Társaság feladatai:

- a) a légiforgalmi irányító, a repüléstájékoztató és riasztó szolgálat ellátása
- aa) a katonai körzetek kivételével - Magyarország ellenőrzött légterében,
- ab) a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérén és légterében, valamint
- ac) azon nemzetközi kereskedelmi repülőtérén és annak légterében, amelyen a tárgyévét megelőző két év statisztikai adatai alapján számított átlagos éves utasforgalom meghaladja az évi százezer főt, amennyiben a repülőtér üzemben tartója vagy tulajdonosa a szolgáltatásra való felkészülés költségeit és a szolgáltatás díját megfizeti a Társaság részére, továbbá Magyarország légterében a légiforgalmi navigációs, távközlési, légtérellenőrző szolgálat ellátása, és az ezekhez szükséges berendezések (kivéve a repülőtéri műszeres leszállító rendszert) működésének biztosítása;
- b) a nemzetközi polgári repülés részére repülésbejelentő és tájékoztató szolgálat ellátása;
- c) a rendelkezésre álló információk alapján adatszolgáltatás a Magyar Honvédség erre kijelölt szervezete részére, a légtérfelügyelethez szükséges azonosítás elősegítése érdekében;
- d) légtérgazdálkodás, közreműködés a stratégiai légtér gazdálkodási feladatokban;
- e) a légi forgalom áramlásának szervezése;
- f) légi jármű eltűnése, vagy kényszerhelyzetbe kerülése esetén a szükséges intézkedés - kutatás-mentés, valamint egyéb segítségnyújtás - kezdeményezése;
- g) központi légiforgalmi tájékoztató szolgálat (AIS) ellátása, a légiközlekedéssel kapcsolatos tájékoztató anyagok kiadása;
- h) - a repülőtéri körzetek kivételével - az ellenőrzött légtérén kívül Magyarország légterében légi járművek részére tanácsadói, repüléstájékoztató és riasztó szolgálat ellátása;
- i) a feladatainak ellátásával kapcsolatos fejlesztés;
- j) a légiforgalmi irányító és körzeti repüléstájékoztató szakszemélyzet munkahelyi képzése, illetve továbbképzése;
- k) műszaki dokumentációs és ahhoz kapcsolódó tájékoztató tevékenység ellátása;
- l) a koordinált és menetrend-egyeztetett repülőtereken a résidőkiosztás és menetrend-egyeztetés;
- m) a magyar légtér igénybevételeért fizetendő díjjal összefüggő - nemzetközi szerződésben meghatározott - költségalap kezelése;
- n) Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérén és légterében repülésmeteorológiai feladatok ellátása 2021. december 31-ig;
- o) Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér légterében, valamint a külön jogszabályban meghatározott Budapest közeli körzet légtéreiben alkalmazott műszer szerinti repülési eljárások tervezése;
- p) a pilóta nélküli légi járművek használatát támogató, az aktuális légtér információkat és egyéb korlátozásokat tartalmazó honlap és mobilalkalmazás üzemeltetése.

Egyéb jogszabály alapján ellátott feladatok:

A Magyarország Kormánya és a Koszovói Nemzetközi Biztonsági Erő (KFOR) között a Koszovó felett kijelölt légtérben egyes léginavigációs szolgálatok nyújtásáról és egyéb kapcsolódó tevékenységek ellátásáról szóló Végrehajtási Megállapodás kihirdetéséről rendelkező 2013. évi CCXLVIII. törvényben a Társaság számára meghatározott feladatok ellátása.

A Társaság tevékenysége

A Társaság TEÁOR szerinti főtevékenysége: (5223'08) Légi szállítást kiegészítő szolgáltatás.

A Társaság a főtevékenysége ellátását elősegítő szolgáltató tevékenységeket is elláthat.

A HungaroControl Zrt. a főtevékenységét jelentő légiforgalmi szolgáltatás keretében végzi:

- a Magyarország légterében átrepülő forgalom irányítását,
- valamint a Budapest/Liszt Ferenc repülőtér érkező-induló forgalmának kiszolgálását,
- ezek mellett egyéb piaci alapon működő kiegészítő szolgáltatásokat is nyújt (például vidéki repülőtereken repüléstájékoztató és légiforgalmi irányítási tevékenység; oktatás).

Az Éves Beszámoló összeállítása

Az Éves Beszámolót a Társaság vezérigazgatója: Tóth László önállóan írja alá.

A Társaságnál a könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó feladatok irányításáért, vezetéséért felelős személy: Seregélyes Kálmán, regisztrált mérlegképes könyvelő, regisztrációs szám: 178993.

A Társaság könyvvizsgálóinak adatai:

Ernst & Young Könyvvizsgáló Korlátolt Felelősségű Társaság (1132 Budapest, Váci út 20.), MKVK nyilvántartási száma: 001165. A könyvvizsgálatért a könyvvizsgáló által kijelölt felelős személy Bartha Zsuzsanna, MKVK tagsági száma: 005268.

A 2021. üzleti évre vonatkozó beszámoló könyvvizsgálatáért szerződésben megállapított díj 9.300 ezer forint + ÁFA.

1.2 Eurocontrol – légiforgalmi díjak speciális elszámolási rendszere

A HungaroControl Zrt. főtevékenységén belül a három fő üzletág:

- Útvonalirányítás (En Route): a Magyarország felett átrepülő forgalom irányítása,
- Terminálirányítás (TNC): a Budapest közeli körzetében működő Budapest/Liszt Ferenc repülőtéren le- és felszálló légiforgalom irányítása,
- A Koszovó felett kijelölt légtérben egyes léginavigációs szolgálatok nyújtása és egyéb kapcsolódó tevékenységek ellátása.

Az üzletágak bemutatása

Útvonalirányítás – Magyarország légterében

Magyarország 1992-ben lett tagja az Eurocontrol Multilaterális Egyezménynek, amelynek keretében a szerződő államok vállalták, hogy összehangolt politikát léptetnek életbe közös elszámolási rendszer felállításával az *útvonaldíjak* megállapítására, kiszámlázására, beszedésére és nyilvántartására. Az útvonal irányítási díjak meghatározását 2019. december 31-ig a léginavigációs szolgálatok közös díjszámítási rendszerének létrehozásáról szóló 391/2013/EU bizottsági végrehajtási rendelet, 2020. január 1-től pedig a Bizottság (EU) 2019/317 végrehajtási rendelete szabályozza. Majd a COVID-19 világjárványra tekintettel 2020. november 3-i dátummal megjelent a Bizottság (EU) 2020/1627 végrehajtási rendelete, amely rendkívüli intézkedésekkel módosítja az utóbbi jogszabály alkalmazását.

Az Eurocontrol Központi Útvonaldíj Iroda (Central Route Charges Office – CRCO) a tagországok repülési adatszolgáltatásai alapján számlázza a légitársaságok felé az általuk végrehajtott repülésekkel kapcsolatos légiforgalmi díjakat, beszedi azokat, majd átutalja a légiforgalmi szolgáltatóknak. Mindezen tranzakciókról részletes nyilvántartást vezet, amelyet a tagállamok részére havi rendszerességgel elérhetővé tesz. Ezen tevékenység után az útvonalirányítás (En Route) esetében adminisztrációs díj kerül felszámításra, amelyet az adott repülésekkel kapcsolatos útvonaldíjon felül a légitársaságok megfizetnek a havi kiszámlázás során, a Multilaterális Egyezménynek megfelelően.

Terminálirányítás – Liszt Ferenc Nemzetközi repülőtéren és Budapest közeli körzetében

Az útvonalirányítás esetében feltüntetett rendeletek szabályozzák a terminálirányításhoz kapcsolódó „közelkörzeti díjszámítási körzet” költségalapjának (terminal navigation charges, vagy TNC) és egységes díjainak meghatározását is.

A TNC díjakkal kapcsolatos követelések kezelésére az Eurocontrol és Magyarország között létrejött bilaterális megállapodás alapján kerül sor, amellyel kapcsolatban a HungaroControl egy évre vonatkozóan előre meghatározott összeget fizet, és a terminál-költségalapban felszámít a légitársaságok felé.

Koszovói magas légtér irányítása

A Koszovó felett kijelölt légtérben egyes léginavigációs szolgálatok nyújtásáról és egyéb kapcsolódó tevékenységek ellátásáról szóló, Magyarország Kormánya és a Koszovói Nemzetközi Biztonsági Erő (KFOR) között létrejött Végrehajtási Megállapodás alapján a Társaság végzi a Megállapodásban kijelölt légtérben az átrepülő forgalom irányítását.

A koszovói irányítás a közös Szerbia-Montenegró-KFOR „En Route” díjszabási zóna keretein belül működik. A szolgáltatásnyújtás bevételeinek és költségeinek elszámolása a közös Szerbia-Montenegró-KFOR költségalapon keresztül történik valamennyi érintett fél szoros

együttműködésében, az Eurocontrol útvonalhasználati díjak fizetésre vonatkozó elveivel összhangban.

Elszámolási rendszerek

Teljes költségtérítési rendszer

A légiforgalmi szolgáltatás költségei a kezdetekben az úgynevezett „teljes költségtérítési rendszer” keretein belül térültek meg. 2015. üzleti évtől már csak a Koszovói irányítás költségeinek elszámolása történik a teljes költségtérítési rendszeren belül.

A „teljes költségtérítési” elszámolási rendszer sajátossága, hogy az egységszámítás meghatározásához előzetesen meg kell állapítani a következő évre várható forgalom és a szolgáltatás nyújtásához szükséges költségek nagyságát, azonban a forgalom tényleges alakulása, illetve a tényleges költségek nagysága a tervezettől mindig eltér, így az egyes tagállamok esetében a költségek teljes megtérülése adott évre vonatkozóan nem érhető el teljes pontossággal. Bizonyos években bevételhiány, máskor bevételtöbblet keletkezik. A hiány és a többlet kiegyenlítése az úgynevezett „kiigazító mechanizmus” alkalmazásával történik, melynek keretében az adott év (n) bevételének hiánya/többlete elszámolásra kerül, ettől eltérő tagállami szándék hiányában – főszabály szerint az „n+2”-ik évben az egységszámítás kalkulációja során. Az adott évben keletkező bevételi többlet/hiány árbevétel a megbízható és valós kép bemutatásának érdekében elhatárolásra kerül, majd n+2 évben kerül feloldásra. Ebben az elszámolási rendszerben a légiforgalmi szolgáltatók nem viselnek sem költség-, sem forgalmi kockázatot.

Teljesítményrendszer

A teljes költségtérítési rendszert az Európai Unió belül 2012-t követően felváltotta a kockázatok megosztását előtérbe helyező „teljesítményrendszer”, melyet 2019. december 31-ig a 390, illetve 391/2013/EU Rendelet, 2020. január 1-től pedig a Bizottság 2019/317 Rendelete szabályoz. A COVID-19 világjárványra tekintettel utóbbi a Bizottság (EU) 2020/1627 végrehajtási rendeletében foglalt eltérésekkel alkalmazandó.

Az útvonalirányítási szolgáltatás (En Route) esetében 2012. január 1. óta, a terminálirányítás (TNC) esetében pedig 2015. január 1-től kezdődően lépett életbe a *teljesítményrendszer*, amely bizonyos paraméterek mentén kockázati (költség- és forgalomkockázat) elemeket vezetett be a díj meghatározása során. Ez azt jelenti, hogy a tervtől való meghatározott eltérések többé nem számolhatók el, hanem a Társaság egyes kockázatokát maga viseli, annak költségei őt terhelik, illetve ő rendelkezik az extra bevételekkel.

A teljesítményrendszerben az érintett EU-s országoknak előre meghatározott tervezési időszakokra (ún. referencia időszak) teljesítménytervet, azaz költség és forgalmi tervet, és ezekkel együtt négy teljesítményterületen (repülésbiztonság, környezetvédelem, kapacitás, költséghatékonyság) teljesítménycélokot kell meghatározniuk. Az adott ország teljesítménytervében meghatározott teljesítménycélok kialakítása során figyelembe kell venni az adott teljesítményterületre uniós szinten kitűzött teljesítménycélokot is.

A teljesítményterületek közül kiemelkedik a költséghatékonyság, elsősorban az ehhez kapcsolódó kockázatok, illetve pénzügyi hatások miatt. A legfőbb kockázatok, melyek a teljesítményrendszerben a légiforgalmi szolgáltatókra hárulnak:

1. Költség kockázat

A teljesítménytervben meghatározott reál költségszinthez képest magasabb költséget csak a jogszabályban meghatározott korlátozott számú esetben van mód érvényesíteni (ezek az ún. költség-kockázatot nem viselő, vagy „nem kontrollálható költségek”), ellentétben a teljes költségtérítéses rendszerrel, ahol az összes tevékenységgel összefüggésben felmerült költséget át lehetett hárítani a szolgáltatást igénybe vevő légitársaságokra. Előbbiekből kifolyólag, az árfolyam-mozgásokból adódó kockázatokat sem lehet már ebben a rendszerben áthárítani a légtérhasználókra. Annak eredményeképp azonban, hogy a teljesítményrendszerben a költség kockázat nagyrésze a reál költségszinthez kapcsolódik, az infláció tervtől eltérő alakulásának kockázatát továbbra is a légiforgalmi irányítást igénybe vevő légtérhasználók viselik.

2. Forgalmi kockázat

A teljesítménytervben meg kell határozni az adott referencia időszakra vonatkozóan becsült forgalom nagyságát is. A teljesítményrendszer keretei között a forgalmi szint eltéréséből adódó bevétel kiesést, illetve többletet egy bizonyos szintig már a szolgáltatóknak kell viselniük. Erre egy sávok kockázatmegosztás keretében kerül sor az alábbiak szerint:

Forgalom eltérés nagysága a tervhez képest	Szolgáltató viseli	Légtérhasználó viseli
±0-2%	100%	0%
±2-10%	2% fölötti rész 30%-a	2% fölötti rész 70%-a
±10%-	10% fölötti rész 0%-a	10% fölötti rész 100%-a

A forgalmi eltérés hatásának számítása során vannak olyan úgynevezett „nem kontrollálható” tételek, amelyeket nem kell figyelembe venni, azaz ezen esetekben a légiforgalmi irányítást végző szolgáltatók helyett a légtérhasználók viselik teljes mértékben az eltérés kockázatát (meteorológiai költségek, hatósági költségek, kutatás-mentés, nemzetközi hozzájárulások és elszámolási egyenlegek esetében).

1.3 Elszámolási egyenlegek meghatározása a 2021-es évben

2019-ben az elszámolási egyenlegek meghatározása a 2015-2019-re (RP2) elfogadott teljesítménytervhez képest felmerült eltérések alapján, a teljesítményrendszerben meghatározott – az előző 1.2 pontban említett – különböző jogcímek (forgalom, infláció, nem kontrollálható költségek stb.) szerint történt.

A 2020-2024 közötti referencia periódust (RP3) lefedő teljesítménytervet azonban a világjárvány miatt nem fogadták el 2020-ban. Bár a teljesítményrendszer kereteit megtartották, a rendkívüli intézkedésekről szóló EU 2020/1627 rendelet alapján új uniós szintű teljesítménycélokat kellett kitűzni 2021. május 1-ig, valamint ezzel összhangban új nemzeti szintű tervet is kellett benyújtani 2021. október 1-ig. A benyújtott teljesítménytervek értékelését végző PRB-vel való egyeztetést követően a benyújtott teljesítménytervet, annak elfogadhatósága érdekében, 2022. februárjában a 2021. évi forgalmi előrejelzés tekintetében a Légügyi Hatóság módosította (2021-re a forgalmi előrejelzést a PRB indokolatlanul alacsonynak tartotta, emiatt annak módosítása vált szükségessé a 2021. évi tény forgalmi értékekre.)

A teljesítményterv hiányában a 2020. évi beszámoló keretében kizárólag az általános jogi környezet alapján kellett meghatározni a Társaság számára járó bevételek összegét. A 2021. évi beszámoló összeállítása tekintetében ugyanakkor fontos fejlemény, hogy a 2022 március 22-i Single Sky Committee ülésén az Európai Bizottság a felülvizsgált magyar teljesítményterv javaslatot elfogadásra javasolta és ezzel összhangban a magyar teljesítményterv uniós célokkal való konzisztenciájáról 2022. április 13-án határozatot hozott. Bár e tény a mérlegkészítési időpontot követően vált ismertté, de vitathatatlaná teszi azt a feltételezést, amire a 2021. évi beszámoló összeállítása során a Társaság a bevételi számait építette.

A beszámoló összeállításához és a működéshez kapcsolódó kockázatok felméréséhez, továbbá az elszámolási egyenlegek meghatározásához kellő alapot adnak a vonatkozó nemzetközi szabályozások (uniós jogszabályok), a Magyar Állam léginavigációs szolgáltatásnyújtását előíró nemzetközi kötelezettséget megfogalmazó Chicagói Egyezmény, továbbá az újrakezdett teljesítménytervezési folyamatban már rendelkezésre álló uniós teljesítménycélkitűzések, és az értékelési folyamat alapján már a mérlegkészítést megelőzően rendelkezésre álló információk.

A Bizottság elfogadott uniós teljesítménycélkitűzési céljai alapján a 2020-2024. évre vonatkozó egységköltség célokat úgy határozták meg, hogy a reálköltségek tekintetében minden egyes évben a 2019. évi tény költségek arányában meghatározták az uniós szinten elfogadható összköltség mennyiséget (2020-2021. tekintetében annak 97%-át, 2022-re 94%-át, 2023-ra 96%-át, 2024-re 97%-át), és ehhez társították a STATFOR köztes scenáriója szerinti forgalmi előrejelzést. Mivel az uniós szabályok alapján a teljesítmény elvárását az egységköltségek meghatározásával kell rögzíteni, az egyes országok esetében a tervezett uniós célkitűzés a relatív forgalmi helyzet függvényében, eltérő költségsökkentési elvárásokat eredményez. A 2021. évi beszámoló készítése szempontjából kiemelt jelentőségű, hogy Magyarország a javasolt uniós teljesítménycélt a benyújtott teljesítményterv javaslat alapján a 2021. év tekintetében mind a költségalap nagysága, mind az egységköltség tekintetében teljesíteni tudja. Tekintettel arra, hogy a 2021. évi terv forgalmi érték megegyezik a 2021. évi tény értékkel, ezért a forgalom eltérése miatt különbség nem keletkezik.

Előbbiekből következően a 2021. évi elszámolási egyenlegek meghatározása a PRB visszajelzése alapján a Hatóság által felülvizsgált teljesítményterv 2021. évre vonatkozó adatait felhasználva állapítható meg.

1.4 A számviteli politika ismertetése

1.4.1 AZ ÉVES BESZÁMOLÓ KÉSZÍTÉSE

A HungaroControl Zrt. a többször módosított, számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számviteli törvény, a továbbiakban: Szt.) alapján könyvvezetésében a kettős könyvvitelt alkalmazza, és éves beszámolót készít december 31-i fordulónappal. Az éves beszámolóval egyidejűleg a Társaság üzleti jelentést is készít.

A mérlegkészítés időpontját a Társaság az üzleti évet követő év március 15. napjával határozza meg. A Társaság üzleti éve a naptári év.

A Társaság „A” típusú mérleget készít. A Társaság az eredménykimutatását összköltség eljárással állítja össze. A Társaság nem él a Szt. által biztosított összevonási, részletezési lehetőségekkel, azaz mérlegében, eredménykimutatásában sorokat nem von össze, új sorokat nem szerepeltet.

A Társaság könyveit forintban vezeti, az éves beszámoló pénzneme a forint. Az Eurocontrol részére készítendő költségalap-elszámolás is forintban készül.

A Társaság az Szt. 155.§. 2) alapján könyvvizsgálatra kötelezett.

1.4.2 ALKALMAZOTT ÉRTÉKELESI ELJÁRÁSOK ÉS MÓDSZEREK

A Társaság az eszközeit és a forrásait a Számviteli törvénynek megfelelően egyedileg értékeli.

A *tárgyi eszközöknél és immateriális javaknál* az egyedi értékelés egyedi és csoportos nyilvántartásra épül. Csoportot képeznek azok az eszközök, amelyek fajta, hasznosítási cél, üzembe helyezési időpont, beszerzési érték, illetve előállítási költség, költséghely és felelős megőrző szempontjából azonosnak tekinthetők.

A terv szerinti és a terven felüli értékcsökkenési leírás módjára, az értékvesztés elszámolásának és visszairásának eseteire, valamint az egyes tárgyi eszközök esetében a leírási kulcsok meghatározására vonatkozó részletes szabályokat az Amortizációs politika tartalmazza.

A *befektetett pénzügyi eszközök* között a tulajdoni részesedés nyilvántartásba vételének időpontja: részvény, üzletrész vásárlása esetén a tulajdonjog megszerzés időpontja. A tulajdonjog megszerzésének időpontja alapítás, tőkeemelés esetén a tulajdoni részesedés cégjegyzékbe való bejegyzésének dátuma. A tartós tulajdoni részesedést jelentő befektetések értékelése egyedileg, mérlegelt átlagár alapján történik. A mérleg fordulónapján értékvesztést számol el a Társaság, ha:

- a tőzsdén és egyéb tőkepiacon jegyzett részesedés esetében – kellően aktív piac esetén – a jegyzési árfolyam tartósan és jelentősen a könyv szerinti átlagos árfolyam alá csökken (a leértékelés a mérlegkészítés időpontjában érvényes jegyzési átlagárfolyamra történik),
- nem jegyzett részesedés esetén a Társaság részesedésére jutó saját tőke értéke tartósan és jelentősen a könyv szerinti érték alá csökken (az értékvesztést a részesedésre jutó saját tőke összegéig számolja el).

Leányvállalatnak vagy közös vezetésű vállalkozásnak minősülő befektetés esetében a részesedés (üzleti- vagy cégértékkel, illetve a vállalkozásnak adott kölcsönrel korrigált) értéke a befektetés realizálható értékével kerül összevetésre. Amennyiben a részesedésre jutó saját tőke összege alacsonyabb, mint a részesedés üzleti- vagy cégértékkel, illetve a vállalkozásnak adott kölcsönrel korrigált könyv szerinti értéke, meghatározásra kerül a részesedés realizálható értéke. Értékvesztés elszámolására akkor kerül sor, ha

- a realizálható érték tartósan alacsonyabb, mint a részesedés üzleti- vagy cégértékkel korrigált, illetve a befektetés részére adott kölcsönrel növelt könyv szerinti értéke; és
- a részesedés jövőbeli üzleti kilátásai vagy a működésével kapcsolatos stratégiai tényezők sem támasztják alá a befektetés megtérülését.

A befektetett pénzügyi eszközök között nyilvántartott egyéb, nem kereskedési célúnak minősített *értékpapírok* bekerülési értéke: a vételár, illetve a szerzési érték. Az azonos nemű, több beszerzésből származó értékpapírok elidegenítése, bevonása során a könyv szerinti érték csökkentése FIFO módszerrel történik. Abban az esetben, ha a könyvekben szereplő befektetett pénzügyi eszköz piaci értéke tartósan a könyv szerinti érték alá csökken, a Társaság értékvesztést számol el a piaci érték szintjéig. Az értékvesztést a pénzügyi ráfordítások között kell elszámolni. A Társaság egyedileg minősített lényeges eszközei azok, amelyek a mérleg sor 20%-ának értékét képezik és nagyobbak 5.000 ezer forintnál, továbbá minden, egyedileg lényegesnek minősített eszköz.

A *készleteket* egyedileg értékeli a Társaság. Egyedi értékelésnek minősül a csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközök átlagos beszerzési áron történő értékelése is. A Számviteli törvény szerinti bekerülési értéket a vásárolt anyagok, áruk esetében mérlegelt átlagáras eljárással határozza meg. A Társaság a vásárolt készletek beszerzési árát csökkenti:

- ha a készlet nem felel meg a készletekre vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltételek, szakmai előírás, stb.), az eredeti rendeltetésének, vagy megrongálódott, vagy
- ha a készlet eredeti állapotában nem következett be változás, azonban a Társaság a tevékenységének, az alkalmazott technológiának vagy a piaci körülményeknek a megváltozása miatt a készletet nem tudja az eredeti céljának, rendeltetésének megfelelően felhasználni, és emiatt feleslegessé válik.

Ekkor a készlet értékének csökkenését – a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával – a becsült eladási ár szintjéig kell elszámolni.

A mérlegben a *követelést* az elfogadott, az elismert összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni. A vevők és adósok egyedi minősítése alapján az üzleti év mérleg fordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) értékvesztést számolunk el – a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű. A Társaság a minősítést a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján végzi, amelynek során megbecsüli a követelés befolyásának várható százalékát. A minősítés során a követeléseket, kölcsönöket, előlegeket: problémamentesnek / határidőn túlinak / kétesnek / illetve behajthatatlannak minősítjük.

- Problémamentes az a követelés, amely esetében egyrészt a fizetési határidő még nem járt le, másrészt a határidőre történő pénzügyi teljesítést – információink, ismereteink szerint – semmilyen körülmény nem gátolja.
- Határidőn túli követelésnek minősül az a követelés, amelynél a megállapodás (szerződés, számla) szerinti, vagy egyéb jogszabály alapján előírt fizetési határidő lejárt.
- Kétesnek akkor tekinthető a követelés, ha annak realizálása az időpont, illetve azösszezszerűség tekintetében a megismert körülmények miatt bizonytalanná vált.
- Behajthatatlannak a Szt. 3.§ (4) 10. pontja alapján minősíthető a követelés.

A mérleg fordulónapon fennálló határidőn túli, valamint a kétesnek minősített követelések után, a vevők, adósok egyedi minősítése alapján elszámolandó értékvesztés mértéke: a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű. Az értékvesztés számviteli elszámolása szempontjából Társaságunk vevőnként, adósonként együttesen kisösszegűnek tekinti a 100 ezer forintot meg nem haladó követeléseket. Az értékvesztést egyéb ráfordításként számoljuk el. Amennyiben a vevő, az adós minősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege tartósan és jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkentjük.

A *légitársaságokkal szemben felmerülő követeléseket* az Eurocontrol Központi Útvonaldíj Iroda (CRCO) kezeli, ő számolja ki, számlázza ki és szedi be a légtér igénybevételeért fizetendő díjakat. A követelések kezelésének keretein belül a CRCO tesz javaslatot a behajtásra teendő

intézkedésekre. Az esedékes összeg behajtásával kapcsolatban vagy az Eurocontrol vagy az Eurocontrol kérésére egy Szerződő Állam indíthat peres eljárást. A behajtást vagy peres, vagy peren kívüli eljárással kell végrehajtani. A kétesnek minősített követelésekre 100% értékvesztés kerül elszámolásra.

Egyéb kétes kintlévőség esetében a rendelkezésre álló ismeretek, a vevő minősítése, valamint egyedi mérlegelés alapján kerül meghatározásra az értékvesztés mértéke.

A behajthatatlannak minősített követelések leírásra kerülnek. Behajthatatlan követelést a mérlegben a Társaság nem mutat ki.

A forgóeszközök közt nyilvántartott értékpapírokat, melyeket a Társaság nem kereskedési célú pénzügyi instrumentumként minősít, beszerzési értékükön (vétélár) vesszük nyilvántartásba. A Társaság által választott egyedi beszerzési áras nyilvántartás beszerzési árai: vétélár, sajátos bekerülési értékek. Az azonos nemű, több beszerzésből származó értékpapírok elidegenítése, bevonása során a könyv szerinti érték csökkentése FIFO módszerrel történik, vagyis az először beszerzett eszközök könyv szerinti értéke kerül először kivezetésre. A kamatozó értékpapír bekerülési (beszerzési) értéke nem tartalmazza a felhalmozott kamat összegét. Minden olyan gazdasági eseményt, melynek hatása a mérlegkészítésig ismertté vált és a mérleg fordulónapon meglévő eszközöket érinti az értékelés során figyelembe vesszük.

A Társaság a valutapénztárba bekerülő *valutát*, a devizaszámlára kerülő *devizát*, a külföldi pénzügyi értékre szóló *követelést*, *befektetett pénzügyi eszközt*, *értékpapírt*, illetve *kötelezettséget* a bekerülés napjára, illetve a teljesítés napjára vonatkozó, Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon számítja át forintra.

A beruházásokhoz kapcsolódó, devizakészlettel nem fedezett devizahitelek, devizakötelezettségek évközi realizált és év végi nem realizált árfolyam-különbözeteit a Társaság a beruházások értékének részeként számolja el.

Valós értékelés

A Társaság az európai közösségi szabályozáshoz való közelítés érdekében alkalmazza a *kereskedési célú pénzügyi instrumentumok*, valamint a *fedezeti célú származékos ügyletek* körére a valós értékelés elvét. Az értékesíthető pénzügyi eszközök esetében a Számviteli Törvény lehetőséget ad a valós értékelés alkalmazására, ezzel a lehetőséggel a Társaság nem él. A Társaság csak olyan pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek, illetve ügyletek esetében alkalmazza a valós értéken történő értékelést, amelyek esetében a valós érték megbízhatóan meghatározható. A valós értéken történő értékelést a havi és éves zárások során, a mérleg fordulónapján fennálló információk alapján végzi el.

A *fedezeti célú származékos ügyletek* értékelése valós értéken történik. A valós érték megállapítása az alábbiak alapján történik (a felsoroltak egyben sorrendet is jelentenek abban az esetben, ha egy adott instrumentum valós értéke több módon is megállapítható):

- tőzsdei jegyzési ár, kellően aktív piac esetén,
- tőzsdén kívüli piaci ár, amely a partner értékelése (Mark-to-Market érték) vagy független felek szabad megállapodása alapján, illetve korábbi tranzakciókkal, árajánlatokkal megfelelően alátámasztva a piaci értékítéletet az értékelés időpontjában megbízhatóan jelzi. A piaci érték a hozamgörbék alapján a várható pénzmozgások diszkontált nettó jelenértékével egyezik meg. Amennyiben ilyen érték rendelkezésre áll, az jobb becslést nyújt a valós értékhez, mint a spot árfolyamok, mivel figyelembe veszi a piac jövőre vonatkozó objektív előrejelzését is:
- a pénzügyi instrumentum összetevőinek a piaci ára alapján számított érték,

•a pénzüpiaci értékelések során rendszerint használt értékelési eljárásokkal (pl. pénzáramok diszkontált jelenértéke), külső premisszák alkalmazásával számított érték mérleg fordulónapján fennálló piaci értékviszonyok alapján.

Cashflow fedezeti ügyletek valós értéken történő értékelése

A devizaárfolyam-kockázat kezelése céljából a Társaság cashflow fedezeti ügyleteket köt, mivel a „teljesítményrendszer” keretein belül a Társaságra hárul - egyéb kockázatok mellett – az árfolyamkockázatok viselése. Annak érdekében, hogy a magyar számviteli törvény szerint készített beszámoló a fedezeti ügyletek bemutatásában ne mutasson lényeges eltérést az IFRS beszámolási standardok szerint elkészítendő beszámolóban történő bemutatástól, a Társaság a származékos ügyleteit a Számviteli Törvény 59/A-59/F. §-okban szereplő valós értéken történő értékelés szabályai szerint értékeli.

Az átértékelési különbözetet a saját tőkén belül, az értékelési tartalék részét képező, valós értékelés értékelési tartalékában kell kimutatni a cashflow fedezeti ügylet esetén, jellegétől függően, az ügylethez rendelt követelések, illetve kötelezettségek között kimutatott pozitív, illetve negatív értékelési különbözettel szemben, az ügylet tárgyát képező pénzügyi instrumentum aktuális értékelés napján érvényes piaci értéke (valós értéke) és kötési (határidős) árfolyama közötti különbözetnek a megelőző utolsó értékelés napján érvényes piaci értéke (valós értéke) és kötési (határidős) árfolyama közötti különbözethez képest fennálló eltérése összegében (előjelének megfelelően).

A Társaság a cashflow fedezeti ügyleteket minden hónap végén értékeli. A tranzakció értékelését a valós értékelés szabályai alapján végezzük lejáratig minden hónap végén a bankok által ügyletenként közölt Mark-to-Market (MtM) értéken értékelve. A Társaság a teljes valós értéket alkalmazza értékeléshez. A valós érték különbözet az ügylet várható eredménye:

Valós érték különbözet = kötési (határidős) ár – ügylet értékelés napjára vonatkozó piaci ára (valós értéke)

Az értékeléskor keletkezett valós érték különbözet elszámolása hatékony fedezeti kapcsolat esetén csak a mérleget érinti, eredményhatása nincs. A saját tőkén belül a valós értékelés értékelési tartalékaként illetve a származékos ügyletek +/- értékelési különbözeteiként mutatjuk ki. A fedezeti ügylet nem hatékony részének valósérték-változása közvetlenül az eredménykimutatásban kerül elszámolásra, a pénzügyi műveletek egyéb bevételei vagy egyéb ráfordításai között.

Az ügyletek zárásakor az ügyletekkel kapcsolatban a mérlegben és mérlegen kívül felvett követeléseket, kötelezettségeket és a hozzájuk kapcsolódó értékelési tartalékokat és különbözeteket mind vissza kell forgatni. Az ügylet zárásakor keletkezett eredmény elszámolása hatékony kapcsolat esetén a fedezett ügyleten keletkezett árfolyamkülönbséggel szemben nettó módon történik. Az ezen felüli nyereség/veszteség a pénzügyi műveletek nyereségét/veszteségét növeli.

1.4.3 AMORTIZÁCIÓS POLITIKA

A Társaság a tárgyi eszközöket és az immateriális javakat a Szt. szerinti bekerülési értéken értékelt, csökkentve a Számviteli Politika alapján meghatározott értékcsökkenés összegével. A terv szerinti értékcsökkenés megállapítása, elszámolása a maradványértékkel csökkentett bekerülési érték alapján lineáris leírással történik az üzembe helyezés, használatba vétel napjától.

Immateriális javak

A hasznos élettartam, valamint a maradványérték megállapítása amortizálható eszközönként egyedileg történik. A Szt. 3.§ (4) bekezdés 6. pontjában foglaltak szerint a maradványérték nulla is lehet.

A Társaság mérlegében megjelenő immateriális javak jellemző értékcsökkenési kulcsai:

- Kísérleti fejlesztés aktivált értéke: 20% - 50%
- Vagyoni értékű jogok: 20% - 33%
- Szellemi termékek: várható hasznos élettartam alapján, jellemzően 20% - 50%

A terv szerinti értékcsökkenés megállapítása, elszámolása a jelentős maradványértékkel csökkentett bekerülési érték alapján lineáris leírással történik az üzembe helyezés, használatba vétel napjától. Az értékcsökkenés elszámolására havonta kerül sor a tárgyhónap utolsó napjával.

Negatív üzleti vagy cégértéket a Társaság a könyveiben nem mutat ki.

Tárgyi eszközök

A tárgyi eszközöket beszerzési, előállítási költségen, illetve apportértéken kell állományba venni. A hasznos élettartam, valamint a maradványérték megállapítása amortizálható eszközönként egyedileg történik. A Szt. 3.§ (4) bekezdés 6. pontjában foglaltak szerint a maradványérték nulla is lehet. A 200 ezer forint egyedi beszerzési értéket meg nem haladó tárgyi eszközök értékcsökkenése a használatba vétel időpontjában, egy összegben kerül elszámolásra.

A Társaság mérlegében megjelenő tárgyi eszközöknél a hasznos élettartam megállapítása alapján jellemzően a következő értékcsökkenési kulcsok kerülnek alkalmazásra:

- Épületek és építmények: 2,5%
- Idegen tulajdonú ingatlanon végzett beruházások: 6%
- Műszaki és számítástechnikai berendezések: 14,5% - 33%
- Járművek: 10%-20%
- Bútorok: 10%
- Egyéb berendezések: 14,5% - 33%

A terv szerinti értékcsökkenés megállapítása, elszámolása a jelentős maradványértékkel csökkentett bekerülési érték alapján lineáris leírással történik az üzembe helyezés, használatba vétel napjától.

A terv szerinti értékcsökkenési leírást megváltoztatja a Társaság, amennyiben az eszközöknél az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor figyelembe vett körülményekben (bruttó érték, hasznos élettartam, rendeltetésszerű használat) lényeges változás következik be. Lényegesnek tekinthető az a változás, amelynek hatására az egyedi eszköz hasznos élettartama legalább (+/-) 2 évvel, de az éves értékcsökkenési leírás összege minimum 1 millió forinttal megváltozik.

A Társaság nem számol el terv szerinti értékcsökkenést azokra az eszközeire, amelyeknek értéke a használat során nem csökken.

Terven felüli értékcsökkenést számol el a Társaság, ha a vagyoni értékű jog a várható leírási időn belül csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető, ha a szellemi termék és a tárgyi eszköz hiányzik, megrongálódott vagy megsemmisült, ha az immateriális javak és tárgyi eszközök piaci értéke tartósan és jelentősen alacsonyabb a könyv szerinti értéknél.

Az elszámolt piaci értékelésen alapuló terven felüli értékcsökkenést visszairja, ha az alacsonyabb értékelés okai már nem, vagy csak részben állnak fenn. A Társaság visszairást csak az eszközök év végi értékeléséhez kapcsolódóan számol el.

1.4.4 CÉLTARTALÉK KÉPZÉSI SZABÁLYOK

A Társaság az adózás előtti eredmény terhére céltartalékot képez a várható kötelezettségekre, illetve a várható jövőbeni költségekre.

a. Céltartalék képzés a várható kötelezettségekre

Peres ügyekből származó várható kötelezettségek fedezetére képzett céltartalék.

A le nem zárt peres ügyekből származó várható kötelezettségek fedezetére céltartalék képzésre kerül sor a várható összegben (a perérték és a per várható kimenetelének függvényében meghatározott arány alapján), abban az esetben, ha a mérlegkészítéskor valószínűsíthető, hogy a Társaságnak pénzügyi kötelezettsége keletkezik a jogvita lezárásakor.

b. Hosszú távú munkavállalói juttatásokkal kapcsolatos biztos jövőbeni kötelezettségek fedezetének biztosítására képzett céltartalék

A Társaság céltartalékot képez hosszú távú munkavállalói juttatásokkal kapcsolatos biztos jövőbeni kötelezettségek fedezetének biztosítására. Az így megképzett és beállított céltartalék a Kollektív Szerződés, illetve az Irányítói Életpálya Megállapodáson és jogszabályon alapuló azon juttatásokat öleli fel, amelyek az Szt. 41. §-a alapján a tárgyévi mérlegfordulónapon valószínű vagy bizonyos, hogy fennállnak, de összegük vagy esedékességük időpontja még bizonytalan.

A céltartalék meghatározása aktuáriusi számítás alapján, a meglévő dolgozói állomány korának és juttatási körének megfelelően, a mintegy 40 éves életpályamodell figyelembevételével történt. A juttatásokra kimutatott biztos jövőbeni kötelezettségek értéke a magyar számviteli előírásoknak megfelelően nem a diszkontált értéken került elszámolásra.

c. Céltartalék képzés várható jövőbeni költségekre

A Társaság céltartalékot képez olyan várható, jelentős költségekre, amelyekről a mérlegfordulónapon feltételezhető vagy bizonyos, hogy a jövőben felmerülnek, de összegük vagy felmerülésük időpontja még bizonytalan és nem sorolhatók a passzív időbeli elhatárolások közé.

A Társaság a fentiek szerint meghatározott jogcímenen képzett valamennyi céltartalékot mérlegkészítéskor – a rendelkezésre álló információk alapján – értékhatártól függetlenül felülvizsgálja, és a felülvizsgálat eredménye alapján értéküket aktualizálja.

1.4.5 VÁLTOZÁSOK A SZÁMVITELI POLITIKÁBAN

2021. évben a Társaság a Szt. módosuló rendelkezéseivel összhangban a Számviteli Politikájában a fejlesztési célú támogatások elszámolását az IFRS-hez hasonló elszámolásra módosította, amely azt jelenti, hogy a Társaság elszámolja egyéb bevételeként a

rendeltetésszerűen használatba vett immateriális javakhoz, tárgyi eszközökhöz kapcsolódó jogszabályi előíráson, szerződésen, megállapodáson alapuló fejlesztési célú támogatást, amennyiben bizonyítani tudja, hogy teljesíteni fogja a támogatáshoz kapcsolódó feltételeket és valószínű, hogy a támogatást meg fogja kapni.

II. Specifikus Rész

2.1 Mérleghez kapcsolódó kiegészítések

2.1.1 TÁRGYI ESZKÖZÖK ÉS IMMATERIÁLIS JAVAK

Immateriális javak

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	208 737	78 244	-63%
Vagyoni értékű jogok	11 573 249	11 960 799	3%
Szellemi termékek	57 389	239 601	318%
Immateriális javak	11 839 375	12 278 644	4%

Az immateriális javak részletes állományváltozását a **4.2. sz. melléklet** tartalmazza.

A Társaság a kísérleti fejlesztés aktivált értéke soron mutatja be a megkezdett, de az üzleti év mérlegfordulónapjáig be nem fejezett kísérleti fejlesztés – jövőben várhatóan megtérülő – közvetlen költségeit.

A Társaság a vagyoni értékű jogok között mutatja be azon tevékenységét segítő szoftvereket is, melyek tulajdonjogával nem rendelkezik. Legjelentősebb ezek közül a MATIAS légiforgalmi irányító szoftver-rendszer, mely folyamatos fejlesztés által az európai jogszabályi követelményeknek megfelel és Európa egyik legfejlettebb légiforgalmi irányító rendszere.

A vagyoni értékű jogok nettó értéke 3%-kal, 388 millió forinttal növekedett, elsősorban a 3.045 millió forint értékben megvalósult beruházások, valamint a 2.621 millió forint értékben elszámolt terv szerinti értékcsökkenési leírás eredményeképp. A legjelentősebb tárgyévi aktiválás a MATIAS Build 12 rendszer volt, melynek értéke 5.380 millió forint.

A szellemi termékek nettó értéke 318%-os növekedést mutat, mely változás fő összetevője a MATIAS hibakereső alkalmazás 2. fázisának 200 millió forint értékben történő aktiválása.

Az Immateriális javak mérlegértékében szereplő főbb befejezetlen fejlesztések:

2021. december 31-én folyamatban lévő fejlesztések

adatok eFt-ban

Befejezetlen beruházások állománya	2020.12.31	2021.12.31
1. MATIAS rendszer fejlesztése	5 392 285	812 655
2. Moduláris Integrált Remote Torony rendszer (mirTWR)	0	720 467
3. ATM Backup Build 1. fázis (drón) fejlesztés	192 360	405 104
4. Vállalatirányítási rendszer 2.0 projekt	0	152 079
5. Megkezdett, de be nem fejezett kísérleti-fejlesztés aktivált értéke	208 737	78 244
6. FMTP Splitter (légiforgalmi üzenetovábbítási protokoll)	0	71 989
7. Repülőtéri optikai hálózat	48 853	48 853
8. Egyéb még nem aktivált immateriális javak	35 069	36 127
9. Légiforgalmi tájékoztatást segítő rendszer bővítése	10 519	10 519
10. ANS III hangkommunikációs és hangrögzítő rendszer	251 287	0
11. Új szolgálatvezénylési rendszer fejlesztése	27 983	0
12. Project Service Automation rendszer	14 876	0
IMMATERIÁLIS JAVAK FEJLESZTÉSEI	6 181 969	2 336 037

Tárgyi eszközök

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	6 991 323	7 116 583	2%
Műszaki berendezések, gépek, járművek	4 354 637	5 662 862	30%
Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	3 109 448	2 811 300	-10%
Beruházások, felújítások	2 159 700	595 102	-72%
Beruházásokra adott előleg	7 000	25 673	267%
Tárgyi eszközök	16 622 108	16 211 520	-2%

A tárgyi eszközök nettó értéke 2%-os csökkenést mutat a 2020. december 31-hez viszonyítva. A csökkenés főként a befejezetlen beruházások állományában, valamint az egyéb berendezések nettó értékében következett be. Az egyes jelentős változást tartalmazó mérlegsorok elemzését alábbiakban részletesen bemutatjuk.

A Tárgyi eszközök részletes állományváltozásait a **4.3. sz. melléklet** tartalmazza.

A Társaság üzembe helyezett eszközeire kizárólag lineáris módszerrel számol el terv szerinti értékcsökkenési leírást. A tárgyévben tárgyi eszközökre elszámolt értékcsökkenési leírás értéke 2.827 millió forint.

Ingatlanok

A Társaság alapításakor az irányításhoz használt épületeit és építményeit a Kincstári Vagyon Igazgatóságtól vagyonkezelési szerződés alapján vagyonkezelésbe kapta. A Társaság a kincstári vagyon részét képező eszközöket vagyonkezelésbe vételkor az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek között kimutatott 4.558.395 ezer forint kötelezettséggel szemben vette állományba.

A Társaságnak a vagyonkezelési szerződése és a 254/2007. (X.4.) az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló kormányrendelet alapján a fennálló hosszú lejáratú kötelezettség és a

vagyonkezelt eszközök nettó értékének különbözetéig visszapótlási kötelezettsége keletkezett. Ebben 2013. június 28. hatállyal az Állami Vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény módosulása változást hozott, miszerint az alapfeladatként vagy főtevékenységként közfeladatot ellátó vagyonkezelő a visszapótlási kötelezettség teljesítése alól a törvény erejénél fogva mentesül. Ennek eredményeképpen a Társaságnál a 2013. június 28-tól elszámolt értékcsökkenés összegével párhuzamosan keletkező új visszapótlási kötelezettség értéke elengedett kötelezettségnek minősül, azt a Társaság a hosszú lejáratú kötelezettség csökkentésével szemben az egyéb bevételek között mutatja ki.

Az MNV Zrt. felé fennálló hosszú lejáratú kötelezettség értéke 2021. december 31-én 2.683.998 ezer forint, a kincstári vagyon részét képező, vagyonkezelésben lévő eszközök záró bruttó értéke 7.113.437 ezer forint, záró nettó értéke 3.060.350 ezer forint. (Évközi mozgásaikat a **4.3. sz. mellékletben** mutatjuk be részletesen.)

A 2021. évben keletkező visszapótlási kötelezettség elengedése miatt elszámolt egyéb bevétel értéke: 317.280 ezer forint.

Az ingatlanok nettó értéke 2%-os növekedést mutat. Ennek legfőbb oka, hogy az eszközcsoportra tárgyévben elszámolt 576 millió forint értékcsökkenési leírás mellett aktiválásra került összesen 709 millió forint értékű ingatlan. 606 millió forint értékben a saját ingatlanok fejlesztése, 103 millió forint értékben pedig a vagyonkezelésbe vett ingatlanokon végzett beruházások aktiválása történt meg, melyek közül a legnagyobb tételek:

- ANS épületek technológiai kábelezése 566 millió forint,
- ANS2 épület vízellátás alapvezetés felújítása 44 millió forint,
- ANS2 épület tető járórács megvalósítása 20 millió forint.

Műszaki Berendezések

A műszaki berendezések, gépek, járművek nettó értéke 30%-os növekedésének fő oka, hogy az eszközcsoportra elszámolt 1.203 millió forint tárgyévi értékcsökkenési leírással szemben az aktivált beruházások értéke 2.762 millió forint volt, így a műszaki berendezések nettó értéke 4.355 millió forintról, 5.663 millió forintra növekedett. A tárgyévben aktivált jelentősebb beruházások:

- MATIAS Build 12 rendszer hardverelemei 772 millió forint,
- ANS3 hangkommunikációs és hangrögzítő rendszer 766 millió forint,
- Rádióiránymérő hálózat kiépítése 575 millió forint,
- 1K-s és 2K- monitorok beszerzése 145 millió forint
- ANS3 irányítóteremi konzolok átalakítása 133 millió forint,
- Repülőtéri földi mozgásokat felderítő rendszer bővítése 108 millió forint,
- ANS3 CWP recording rendszerbővítés 86 millió forint.

Egyéb Berendezések

Az egyéb berendezések, gépek, járművek nettó értéke 10%-os csökkenést mutat, melynek legfőbb oka a 1.048 millió forint éves terv szerinti értékcsökkenési leírástól elmaradó, összesen 758 millió forint értékű eszköz aktiválása. 2021-ben történt jelentősebb aktiválások:

- vállalati informatikai eszközök 285 millió forint,
- hálózati eszközök 162 millió forint,
- szünetmentes berendezések és azokhoz kapcsolódó felújítások 87 millió forint,
- klíma berendezések 63 millió forint
- ANS2 folyadékűtő berendezés 49 millió forint.

Beruházások, felújítások

A tárgyi eszközökön végzett befejezetlen beruházások értéke 1.565 millió forint csökkenést mutat 2020. december 31-hez képest, melynek legfőbb oka, hogy a beruházási tevékenységet – 2.669 millió forint – meghaladó mértékben - 4.229 millió forint - került sor aktiválásra. 2021. december 31-én még folyamatban lévő, nem aktivált tárgyi eszköz beruházások értéke a következő:

2021. december 31-én folyamatban lévő beruházások

adatok eFt-ban

Befejezetlen beruházások állománya	2020.12.31	2021.12.31
1. Moduláris Integrált Remote Torony rendszer (mirTWR)	0	363 280
2. Repülőtéri földi mozgásokat felderítő rendszer upgrade	0	86 998
3. Egyéb ingatlanokon végzett beruházások	158 548	65 136
4. ANS I corner munkaterem és CWP tervezés	0	23 020
5. MATIAS rendszer hardver elemei	771 594	21 307
6. Egyéb beruházások	9 203	18 941
7. Core hálózat megújítása	0	12 920
8. Püspökladányi új radartorony	0	3 500
9. ANS III hangkommunikációs és hangrögzítő rendszer	591 840	0
10. Irányítóterem felújítása	463 324	0
11. Rádió iránymérő hálózat kialakítása	106 146	0
12. Jotron rádiók átalakítása VoIP üzemre	38 330	0
13. Kliensoldali eszközök	20 715	0
TÁRGYI ESZKÖZÖK BEFEJEZETLEN BERUHÁZÁSAI	2 159 700	595 102

2.1.2 BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK

Befektetett pénzügyi eszközök között kimutatásra kerül a HungaroControl Zrt. tartós részesedése kapcsolt vállalkozásban, egyéb tartós részesedése, valamint a hosszú lejáratra befektetett pénzügyi eszközök összege.

A tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok között az éven túli lejáratú állampapírok kerülnek bemutatásra. (A rövid lejáratú pénzügyi befektetések bemutatása a **2.1.5.** pontban történik.)

Befektetett pénzügyi eszközök

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban	6 370	6 370	0%
Egyéb tartós részesedés	2 191	2 214	1%
Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír	2 134 541	2 408 752	13%
Befektetett pénzügyi eszközök	2 143 102	2 417 336	13%

Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban

Az Entry Point Central Korlátolt Felelősségű Társaság (EPC Kft.) a HungaroControl Zrt. és a svéd Entry Point North AB közös vezetésű vállalata, mely a légiforgalmi irányító szakszemélyzet alapképzését végzi. Adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

EPC Kft.		adatok eFt-ban	
	Adatok	2020.12.31	2021.12.31
Gazdasági társaság neve	Entry Point Central Kft.		
Székhelye:	1185 Budapest Igló u. 33-35.		
Alapítás:	2011. május 26.		
Tőkeszerkezet:	Saját tőke (eFt)	110 807	116 416
	Jegyzett tőke (eFt)	3 000	3 000
	Tőketartalék	10 000	10 000
	Eredménytartalék	66 531	97 807
	Adózott eredmény	31 276	5 609
Tulajdonosok részesedés aránya:	HungaroControl Zrt.	49%	49%
	Entry Point North AB	51%	51%

A HungaroControl Zrt. tulajdonosi részesedése az EPC Kft.-ben 49%, mindazonáltal a társasági szerződés alapján a jogokat a két tulajdonos egyenlő arányban gyakorolja, így az EPC Kft. közös vezetésű vállalkozásnak minősül. A Társaság a Szt. 119. § 2) bekezdésében adott felmentési lehetőséggel élve nem készít konszolidált beszámolót, mivel a társasági beszámoló az EPC Kft. konszolidálásba történő bevonása nélkül is megbízható és valós képet ad a csoport vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetéről.

Egyéb tartós részesedés

A „FAB CE Aviation Services Ltd.” a HungaroControl Zrt, valamint az osztrák, a cseh, a horvát, a szlovák és a szlovén légiforgalmi szolgáltatóval közösen alapított vállalat. A közös vállalat feladata a FAB CE Program végrehajtásának támogatása, a régió közös légiközlekedési projektjeinek menedzselése. A vállalat törzstőkéje: 36.000 euró, melyből a HungaroControl Zrt. részesedésének értéke: 6.000 euró, a mérlegben 2021. december 31-én 2.214 ezer forint. A vállalat székhelye: Szlovénia, Ljubjanai Repülőtér, Zgornij Brnik 130 N, 4210 Brnik. A HungaroControl Zrt. tulajdonosi részesedése 16,67%, a hat tulajdonos a jogokat részesedésük arányában gyakorolja.

Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír

A „Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok” között az éven túli lejáratú állampapír befektetések kerülnek bemutatásra. Az éven túli lejáratú állampapír befektetések a Társaság hosszú távon befektetett pénzeszközeit tükrözik. E befektetések állománya 2021. évben 274 millió forinttal nőtt. A Társaság ugyanis 2021. év során további befektetéseket eszközölt az Irányítói Életpálya Megállapodásban szereplő kötelezettségekkel kapcsolatban, amelyek lejáratú szerkezete a vállalt kötelezettségek várható időpontjához igazodik. A hosszú lejáratú állampapírokon kívül, rövid lejáratú értékpapírokba és rövid lejáratú bankbetétekbe kerültek az összegek befektetésre.

Az Irányítói Életpálya Megállapodás bemutatása a **2.1.9** pontban történik.

A befektetés összetételét az alábbi táblázat tartalmazza.

Irányítói Életpálya Megállapodás befektetései

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír	2 134 541	2 408 752	13%
Diszkont kincstárjegyek	50 447	61 715	22%
Forintban lekötött betétek	139 500	303 000	117%
Forint elszámolási betétszámla	4 779	32 003	570%
Befektetések összesen	2 329 267	2 805 470	20%

2.1.3 KÉSZLETEK

Készletek

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Tartalék alkatrészecskék	191 451	186 497	-3%
Egyéb anyagok	45 712	36 888	-19%
Áruk	0	273	-
Készletek	237 163	223 658	-6%

A készletek 2021. december 31-i záró állománya 6%-os csökkenést mutat, amelynek fő oka az egyéb anyagok 8.824 ezer forintos, valamint a tartalék alkatrészecskék 4.954 ezer forintos csökkenése. A Társaság az egyéb anyagok között jeleníti meg a működéséhez beszerzett és raktározott készleteket.

A Társaság 2021. év során az Egyéb anyagok között szereplő szervekre 7.426 ezer forint értékvesztést számolt el.

2.1.4 KÖVETELÉSEK

Követelések

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Vevők	4 209 619	4 685 483	11%
Követelések kapcsolt vállalkozással szemben	12 106	7 454	-38%
Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	0	1 900	-
Egyéb követelések	1 095 371	888 000	-19%
Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete	221 492	192 032	-13%
Követelések	5 538 588	5 774 869	4%

A Társaság követeléseit a Vevőkkel szembeni követelések, a Kapcsolt vállalkozásokkal szembeni követelések, az Egyéb követelések, valamint a Társaság fedezeti céllal kötött Származékos ügyleteinek pozitív értékelési különbözet mérleg sorok alkotják.

A Társaság követeléseinek 4%-os növekedése több tényező ellentétes irányú változására vezethető vissza. A Vevők és egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szembeni

követelések növekedésének értéke 477.764 ezer forint, a Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete, a kapcsolt vállalkozásokkal szembeni követelések valamint az Egyéb követelések csökkenése 241.483 ezer forint.

A Követelések egyes tételeit az alábbiakban mutatjuk be részletesen:

Vevők

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Belföldi vevők	6 201	67 255	985%
Belföldi vevők értékvesztése	0	0	-
Nettó belföldi vevők	6 201	67 255	985%
Külföldi vevők	5 456 847	5 849 025	7%
Külföldi vevők értékvesztése	-1 253 429	-1 230 797	-2%
Nettó külföldi vevők	4 203 418	4 618 228	10%
VEVŐKÖVETELÉSEK ÖSSZESEN	4 209 619	4 685 483	11%

A Belföldi vevők között megjelenő vevőkövetelések értékében az egyéb értékesítésekből származó követelések jelennek meg. A mérlegben a vevőkövetelések a megképzett értékvesztés állománnyal csökkentve kerülnek kimutatásra.

A Társaság külföldi vevőállományának több mint 99%-át a légitársaságokkal szemben fennálló légiforgalmi díjkövetelések jelentik, a következő táblázatban részletezettek szerint:

Légitársaságokkal szembeni követelések

Megnevezés	EUR	eFt	Záróárfolyam
Eurocontrol követelésállomány 2020.12.31	13 662 224,84	4 988 488	365,13
2020.12.31-ig elszámolt értékvesztés	-2 222 124,27	-811 364	365,13
Eurocontrol Nettó követelés 2020.12.31.	11 440 100,57	4 177 124	365,13
Eurocontrol követelésállomány 2021.12.31	14 432 882,32	5 325 734	369,00
2021.12.31-ig elszámolt értékvesztés	-1 989 357,25	-734 073	369,00
Eurocontrol Nettó követelés 2021.12.31.	12 443 525,07	4 591 661	369,00

A légiforgalmi díjkövetelések mérlegben kimutatott értékének 10%-os növekedését az alábbi tényezők eredményezték:

- Az év végi nyitott állomány legjelentősebb részét képező, a novemberi-decemberi repülésekből származó fizető forgalom szolgáltatási egység száma (service unit – SU) növekedett minden üzletágban. A forgalom elemzése a 2.2.1 pontban kerül bemutatásra.
- A kiszámlázáshoz használt éves egységdíjak mindhárom üzletágban (ENR, TNC, KFOR) növekedtek 2020-hoz képest.
- A forintban kifejezett követelés értékének növekedéseként hatott tovább az év végi értékeléshez használt euró árfolyam változása, amely az év végén nyitott vevőállomány számlázáskori értékéhez képest döntő többségében magasabb volt 2021-ben, mint 2020-ban.

Az év végi, le nem járt követelések kiszámlázási alapját képező november-decemberi légiforgalmi irányítási szolgáltatási egységek (SU) száma és a kiszámlázáshoz használt éves forint egységdíjak a következőképpen alakultak az egyes üzletágakban:

Nov.-dec. forgalom (SU)	2020.	2021.	Változás
En Route	171 366,78	325 843,59	90,14%
TNC	2 322,33	9 291,03	300,07%
KFOR	140 220,77	259 102,93	84,78%
Éves Forint Egységdíj	2020.	2021.	Változás
En Route	9 125,45	10 492,38	14,98%
TNC	76 548,84	82 824,89	8,20%
KFOR	504,09	806,02	59,90%

Az év végén még nyitott, le nem járt novemberi-decemberi követelések szolgáltatási egységben vizsgált értéke 89%-kal magasabb, mint az előző év végi érték.

A légitársasági követelések mérlegben kimutatott értékét jelentősen befolyásolja a kétes követelésekre képzett értékvesztés állománya. Az év során az Eurocontrol javaslatára a légitársasági követelések közül kivezetésre került 138.237 euró értékű behajthatatlan követelés, amelyekre a korábbi években 100%-ban értékvesztés került már elszámolásra. Továbbá, az Eurocontrol hatékony követeléskezelésének köszönhetően 258.013 euró értékben folyt be korábban értékvesztett követelés, így az értékvesztés állomány változása az előbbi két okból összesen 396.249 euró. 2021 végén a vevők minősítése alapján további 163.761 euró értékvesztés került elszámolásra. Így a légitársasági követelésekre elszámolt értékvesztés értéke 1.989.357 euróra változott. Összefoglalva, a lejárt és minősített vevői követelésekre megképzett értékvesztés állománya a következők szerint alakult:

Légitársasági követeléseken elszámolt értékvesztés

adatok eFt-ban

Légitársasági követeléseken elszámolt értékvesztés	EUR	eFt	Záróárfolyam
2020. évi záró állomány	2 222 124,27	811 364	365,13
2021. évi feloldás	-278,59		
2021. évi kivezetés	-396 249,14		
2021. évi képzés	163 760,71		
2021. évi záró értékvesztés állomány	1 989 357,25	734 073	369,00

Egyéb követelések bemutatása

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Általános forgalmi adó követelés	801 812	759 036	-5%
Egyéb (adók, egyéb különféle követelés, előleg)	59 078	33 585	-43%
Társasági adó elszámolása	116 562	6 050	-95%
TNC elszámolásból eredő, Eurocontrollal szembeni követelés	1 776	17 191	868%
Helyi adók elszámolása	101 219	51 652	-49%
Kifizetőhely TB-vel szembeni elszámolási számla	12 879	20 486	59%
Külföldön felszámított adó elszámolásából követelés	2 045	0	-100%
Egyéb követelések	1 095 371	888 000	-19%

Az egyéb követelések értéke 2020. december 31-hez viszonyítva 207 millió forinttal csökkent. A társasági adó túlfizetés 111 millió forint, a helyi adókon keletkezett túlfizetés 50 millió forint, az általános forgalmi adó túlfizetés 42 millió forint csökkenést mutat. Az egyéb sorokon bemutatott követelések összességében 4 millió forint további csökkenést eredményeztek.

Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete

A rövid lejáratú követelések között kimutatott „Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete” a 2021. december 31-én nyitva álló cashflow fedezeti ügyleteink mérlegfordulónapi pozitív valós értéke, mely a saját tőkén belül megjelenő „Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartalékkal” szemben kerül elszámolásra az Szt. 59/E. § értelmében. A fedezeti ügyletek, mint mérlegen kívüli tételek, részletes bemutatása a **3.1.1.** pontban található.

2.1.5 ÉRTÉKPAPÍROK

Értékpapírok

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Diszkont kincstárjegyek	50 447	61 715	22%
Államkötvények	7 621 938	0	-100%
Értékpapírok	7 672 385	61 715	-99%

A banki partnerkockázat mérséklése érdekében a Társaság a rövid távú finanszírozáshoz nem szükséges pénzeszközök jelentős részét az elmúlt években különböző hosszú és rövid lejáratú Magyar Államkötvényekbe fektette. Az év végén meglévő rövid lejáratú állampapír állomány 62 millió forint, amely 2020. december 31-i állományhoz képest 99%-os csökkenést mutat. Ennek fő oka, hogy a 2020. év végén fennálló teljes államkötvény állomány 2021. év folyamán lejárt és ezek újra befektetésére a 2021. évi működési költségek, valamint a beruházási kiadások fedezése miatt nem került sor.

2.1.6 PÉNZESZKÖZÖK

Pénzeszközök

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Pénztár, csekkek	1 221	1 335	9%
Pénztár	1 221	1 335	9%
Bankbetétek	9 641 366	7 130 336	-26%
Forint elszámolási betétszámla	3 762 786	1 082 992	-71%
Forintban lekötött betétek	5 089 500	5 603 000	10%
Deviza elszámolási betétszámla	778 637	433 791	-44%
Devizában lekötött betétek	10 443	10 553	1%
Pénzeszközök	9 642 587	7 131 671	-26%

A rendelkezésre álló pénzeszközállomány kimutatott csökkenése a bázis évhez képest 2.511 millió forint, amelynek fő oka a 2021. évi működési költségek fedezésének igénye (mivel 2021-re az uniós jogszabályok miatt a Társaság nem tudta megemelni az egységdíjait)

A befektetett pénzügyi eszközök, az értékpapírok és a pénzeszközök állományának összesen 9,8 milliárd forintos (a 2021. év során eszközölt 0,5 milliárd forint IÉM befektetés hatását kiszűrve 10,3 milliárd forintos) csökkenése elsődlegesen a világjárvány hatását tükrözi. A Társaság a válság előtt benyújtott teljesítménytervben meghatározott egységdíjakon a tervezett jelentősen alul múltó árbevételt realizált, így korábbi befektetései jelentős részének felhasználására kényszerült.

A Társaság Számviteli törvény szerinti, **2021. évi Cashflow kimutatását a 4.1. sz. melléklet** tartalmazza.

2.1.7 AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

A Társaság 2020. és 2021. december 31-i aktív időbeli elhatárolás állománya a következő:

Aktív időbeli elhatárolások

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Bevételek aktív időbeli elhatárolása	11 697 110	29 683 103	154%
Elszámolási egyenlegek	10 183 972	26 429 827	160%
Felmentett repülések	919 429	1 225 187	33%
Kamat elhatárolások	102 185	57 684	-44%
Bevételek egyéb aktív elhatárolásai	491 524	1 970 405	301%
Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása	1 180 072	1 149 428	-3%
Költségek, ráfordítások elhatárolása	1 180 072	1 149 428	-3%
Aktív időbeli elhatárolások	12 877 182	30 832 531	139%

Az aktív időbeli elhatárolások tételeinek magyarázata:

Az aktív időbeli elhatárolások 139%-os növekedésének fő oka az „alulfinanszírozás” típusú költségalap elszámolási egyenlegek összértékének növekedése. Amint azt az alábbi táblában is bemutatjuk, 2021. év során az előző években megképzett alulfinanszírozási egyenlegek összesen 2.003 millió forint értékben kerültek feloldásra, azaz a 2021. évi egységdíjakban visszatérítésre (2019. év során megképzett alulfinanszírozási egyenlegek), míg a 2021-ben a különböző jogcímenek megképzett alulfinanszírozási egyenleg értéke összesen 18.249 millió forint, amely a jövőbeni egységdíjakban kerül majd visszatérítésre. A 2021. év összesített költségalap finanszírozási pozíciója 26.430 millió forint alulfinanszírozási egyenleget mutat (részletesen a 2.2.1. pontban). A 2021. évben keletkező alulfinanszírozási egyenlegek alapvető oka, hogy a 2021-es kiszámlázás jelentősen elmarad a 2021-ben felmerült, megtérítendő tény költségek és az elszámolási szabályok szerint 2021-ben visszaadandó felülfinanszírozások egyenlegétől.

Az aktív időbeli elhatárolások között megjelenő, alulfinanszírozásból származó költségalap elszámolási egyenlegek 2021. évi alakulása a következő táblázatban kerül bemutatásra:

Költségalapok alulfinanszírozás típusú elszámolási egyenlegei

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
2016. évi Útvonal elszámolási egyenleg	67 224	0	0	67 224
2019. évi Útvonal elszámolási egyenleg	1 696 561	-1 696 561	0	0
2019. évi TNC elszámolási egyenleg	283 551	-283 551	0	0
2019. évi Koszovó elszámolási egyenleg	23 009	-23 009	0	0
2020. évi Útvonal elszámolási egyenleg	6 286 798	0	5 254 523	11 541 321
2020. évi TNC elszámolási egyenleg	1 191 872	0	949 915	2 141 787
2020. évi Koszovó elszámolási egyenleg	634 957	0	0	634 957
2021. évi Útvonal elszámolási egyenleg	0	0	9 612 755	9 612 755
2021. évi TNC elszámolási egyenleg	0	0	2 211 270	2 211 270
2021. évi Koszovó elszámolási egyenleg	0	0	220 513	220 513
Elszámolási egyenlegek	10 183 972	-2 003 121	18 248 976	26 429 827

A kiegészítő melléklet **1.2 pontjában** részletesen bemutattuk az **Eurocontrol speciális elszámolási rendszerét**, illetve a velejáró speciális elszámolási egyenlegek keletkezésének okát. A **2.2.1 pontban** pedig részletesen bemutatjuk a 2021. évben feloldásra, illetve megképzésre került elszámolási egyenlegeket.

Felmentett repülések elhatárolt bevétele

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
2019. évi felmentett repülések	292 262	-292 262	0	0
2020. évi felmentett repülések	627 167	-23 253	0	603 914
2021. évi felmentett repülések	0	0	621 273	621 273
Felmentett repülések összesen	919 429	-315 515	621 273	1 225 187

Az Európai Bizottságnak az egységes európai égboltra vonatkozó teljesítmény- és díjszámítási rendszer létrehozásáról, valamint a 390/2013/EU és a 391/2013/EU végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló EU 2019/317 számú végrehajtási rendeletének 31. cikk (6) bekezdése alapján a tagállamok biztosítják a léginavigációs szolgáltatók számára a léginavigációs díjak fizetése alól mentességet élvező repülésekkel kapcsolatban felmerült költségeinek megtérülését.

A 1086/2010. (IV.9.) Kormányhatározat a magyar légtér igénybevételeért fizetendő díjak fizetésével és a léginavigációs szolgálat biztosításának költségeivel összefüggő feladatokat szabályozza. A nevezett kormányhatározat alapján az n. év felmentett repüléseinek díját n+2. évben kell megtérítenie az érintett Minisztériumoknak.

A felmentett repülések díjszámítása az Eurocontrol által megküldött szolgáltatási egység számok alapján az auditált költségalap elszámolás során keletkező egy szolgáltatási egységre jutó költségek figyelembevételével történt.

A felmentett repülésekből nyitva álló költségtérítési igények közül 315.515 ezer forint 2021-ben befolyt. A 2020. évi elszámolás során megállapított, díjfizetés alól felmentett repülések

költségeinek megtérítése a 1086/2010. (IV.9.) Kormányhatározat alapján 2022-ben, a 2021. évi díjfizetés alól felmentett repülések költségeinek megtérítése pedig 2023-ban esedékes.

A felmentett repülések egyéb bevételként elszámolt összege 2020 és 2021 év vonatkozásában a következő táblázatban felsorolt jogcímek szerint történt:

Felmentési jogcímek	2020.		2021.	
	Repülési egység	Érték (ezer Ft)	Repülési egység	Érték (ezer Ft)
Útvonalirányítás – jogcímenként				
Körrepülések	260,71	5 110	379,59	6 398
Két tonna alatti légijárművek	305,25	5 984	471,74	7 952
Tagállamok Katonai repülései	8 798,64	172 467	10 445,94	176 072
Navigációs berendezések kalibrálása	14,18	278	0,79	13
Kutató-Mentő repülések	0,00	0	0,00	0
Diplomáciai repülések	949,45	18 611	1 510,07	25 453
VFR (Látvarepülés)	24,50	480	19,06	321
Nem tagállamok mentesített katonai repülései	18 151,14	355 792	18 452,70	311 030
Egyéb	0,00	0	0,00	0
Útvonalirányítás- Felmentett repülések	28 503,87	558 722	31 279,89	527 239
Terminálirányítás – jogcímenként				
Körrepülések	92,32	15 160	137,24	22 128
Két tonna alatti légijárművek	1,76	289	3,49	563
Tagállamok Katonai repülései	277,72	45 607	353,40	56 980
Navigációs berendezések kalibrálása	0,00	0	0,00	0
Kutató-Mentő repülések	0,00	0	0,00	0
Diplomáciai repülések	28,27	4 642	55,72	8 984
VFR (Látvarepülés)	0,00	0	0,00	0
Nem tagállamok mentesített katonai repülései	13,96	2 292	29,77	4 800
Egyéb	2,77	455	3,59	579
Terminálirányítás - Felmentett repülések	416,80	68 445	583,21	94 034
Felmentett repülések összesen	28 920,67	627 167	31 863,10	621 273

Kamat elhatárolások

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
2020. évet érintő kamat elhatárolások	102 185	-102 185	0	0
2021. évet érintő kamat elhatárolások	0	0	57 684	57 684
Kamat elhatárolások	102 185	-102 185	57 684	57 684

Az év végén elhatárolt kamatbevételek 2020. december 31-én 102 millió forint, 2021. december 31-én 58 millió forint értékben kerültek bemutatásra. Ezen összegek a pénzügyi befektetések időarányosan járó, de még nem kifizetett kamatát jelentik.

Bevételek egyéb aktív elhatárolásai

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
2020. évet érintő elhatárolások	491 524	-491 524	0	0
2021. évet érintő elhatárolások	0	0	1 970 405	1 970 405
Bevételek egyéb aktív elhatárolásai	491 524	-491 524	1 970 405	1 970 405

A 2021. december 31-én megjelenő 1.970 millió forint az Szt. 33. § (7) szerinti támogatásokhoz kapcsolódó elhatárolt összegeket tartalmazza. 598 millió forint a működési célú, 1.372 millió forint a fejlesztési célú támogatásokhoz kapcsolódik. A kapott támogatásokról bővebben a **3.4 pontban** írunk.

Költségek, ráfordítások elhatárolása

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
Anyagjellegű ráfordítások	1 101 207	-1 101 207	1 087 844	1 087 844
Személyi jellegű ráfordítások	78 865	-78 862	61 581	61 584
Költségek, ráfordítások elhatárolása	1 180 072	-1 180 069	1 149 425	1 149 428

Az anyagjellegű ráfordítások között azok a költségek szerepelnek, melyek tárgyidőszakban kerültek számlázásra, de következő időszakok költségeit terhelik. Ilyenek többek között a folyóirat előfizetések, online szolgáltatások, ingatlanok bérleti díjai, szoftvertámogatások, biztosítási díjak, tagdíjak stb. Az anyagjellegű ráfordítások 2021. év végi elhatárolt állománya 13 millió forinttal alacsonyabb a 2020. év végi záróállománynál.

A személyi jellegű ráfordítások aktív időbeli elhatárolásai a munkaviszony megszűnéséhez kapcsolódó olyan költségeket, járulékokat tartalmazzák, amelyek a következő évet érintik, mivel a munkaviszony befejezésének időpontja átnyúlik a következő időszakra. A személyi jellegű ráfordítások 2021. év végi elhatárolás állománya 17 millió forinttal alacsonyabb a 2020. év végi állománynál.

2.1.8 SAJÁT TŐKE

Saját tőke

adatok eFt-ban

Megnevezés	Saját tőke ÖSSZESEN	Jegyzett tőke	Eredmény tartalék	Lekötött tartalék	Értékelési tartalék	Adózott eredmény
Egyenleg 2020. 12. 31-én	34 664 563	20 201 600	13 079 674	208 737	136 914	1 037 638
2020. évi adózott eredmény átvezetése eredménytartalékba	0	0	1 037 638	0	0	-1 037 638
2020. évi eredmény terhére 2021. évben jövőhagyott osztalék	-200 000	0	-200 000	0	0	0
Cash-Flow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartaléka	-64 291	0	0	0	-64 291	0
A kísérleti fejlesztés aktivált értékéből még le nem írt összeghez kapcsolódó korrekció	0	0	130 493	-130 493	0	0
2021. évi adózott eredmény	3 773 284	0	0	0	0	3 773 284
Záró állomány 2021. 12. 31-én	38 173 556	20 201 600	14 047 805	78 244	72 623	3 773 284

Jegyzett tőke

A Társaság jegyzett tőkéje sem 2021-ben, sem 2020-ban nem változott.

Eredménytartalék

Az eredménytartalék a következő tényezők miatt változott: eredménytartalékba került a 2020. évi adózott eredmény (1.038 millió forint), növelte az eredménytartalékot a kísérleti fejlesztés aktivált értékéből még le nem írt összeghez kapcsolódó korrekció (130 millió forint), csökkentette az eredménytartalékot a 2020. évre jövőhagyott osztalék (200 millió forint).

Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartaléka

A saját tőkén belül kimutatott Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartaléka soron szereplő 72.623 ezer forint a Társaság 2021. december 31-én nyitva álló, hatékony cashflow fedezeti ügyleteinek pozitív valós érték különbözete, mely az Szt. 59/E. §. értelmében a tőkében a „Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartalékkal” szemben kerül elszámolásra mérlegfordulónapi értékeléskor. A fedezeti ügyletek, mint mérlegen kívüli tételek részletes bemutatása a 3.1.1. pontban található.

Adózott eredmény

A 2020. évi adózott eredmény 1.037.638 ezer forint, mely alapján 200.000 ezer forint osztalék került a tárgyévben jövőhagyásra. A 2021. évi adózott eredmény 3.773.284 ezer forint.

2.1.9 CÉLTARTALÉKOK

A céltartalékok 2021. évi záró állománya 2.370 millió forinttal magasabb, mint a 2020. évi záróállomány. A céltartalékok kategóriánkénti nyitó állományát, 2021. évi feloldását, képzését és záró állományát összefoglalva az alábbi táblázat mutatja be:

Céltartalékok

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
Hosszútávú munkavállalói juttatásokra képzett céltartalék	3 696 213	-382 887	719 737	4 033 063
Egyéb képzett céltartalékok	1 399 996	-456 242	2 489 005	3 432 759
Céltartalék várható kötelezettségekre	5 096 209	-839 129	3 208 742	7 465 822

A Céltartalékok fő kategóriáiban történő változásokat az alábbiakban mutatjuk be részletesen:

Hosszútávú Munkavállalói juttatásokra képzett céltartalék

adatok eFt-ban

Ügy	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
a) IÉM befektetés	2 264 015	-13 351	447 339	2 698 003
b) KSZ életpálya juttatás céltartaléka (5 évet el nem érők)	131 935	-55 174	57 301	134 062
c) Felmondási bérekkel kapcsolatban képzett céltartalék	267 312	-203 109	183 530	247 733
d) KSZ alapján az "Üzemi balesetek" fedezetére képzett céltartalék	47 750	-8 720	0	39 030
e) IÉM alapján Határozott idejű szerződést aláíró munkavállalók többletjuttatására képzett céltartalék	45 749	-26 458	11 348	30 639
f) Megtartó juttatásra képzett céltartalék	501 794	-16 819	0	484 975
g) Hjt. alapján a vezényelt katonák jubileumi jutalmára képzett céltartalék	437 658	-59 256	20 219	398 621
Összesen - Munkavállalói juttatásra képzett céltartalék	3 696 213	-382 887	719 737	4 033 063

A Beszámoló 1.3.4. pontja alatt bemutatott módszer alapján a Társaság céltartalékot képez a *hosszú távú munkavállalói juttatásokkal kapcsolatos biztos jövőbeni kötelezettségek fedezetének biztosítására*. A fenti táblázatban bemutatjuk a céltartalék 2021. évben történt változását.

A Társaság munkavállalói juttatási- és életpálya-rendszerét a Kollektív Szerződés (KSZ) és az Irányítói Életpálya Megállapodás (IÉM) határozzák meg. Ezen megállapodások alapján a hosszútávú munkavállalói juttatások (HungaroControl Életpálya program) jellemzői a következők:

a) A Társaság 2020. évtől befekteti az IÉM megállapodásban szereplő a munkavállalóknak kifizetendő összegeket. Ezen juttatási elem bruttó összegében meghatározott, a munkavállalóknak majdan kifizetendő nettó összege és a kifizetés időpontja bizonytalan, ezért a Társaság a biztos jövőbeni kötelezettség fedezetére 95%-os aláírási valószínűséget feltételezve céltartalékot képez.

b) A Kollektív Szerződés alapján a Társaság életpálya juttatás kifizetést vállal minden nem légiforgalmi irányítói munkakörben dolgozó munkavállalóra. Ezt a juttatást a Társaság alapvetően éves költségnek tekint, így csak azon munkavállalók megszolgált juttatásaira képez céltartalékot, akik munkaviszonya az 5 évet még nem érte el, mivel a kifizetésre való jogosultság feltétele a legalább 5 éves munkaviszony.

c) A Kollektív Szerződés alapján a Társaság a nyugdíjba menő munkavállalói részére biztosítja azon felmentési időtartamra járó juttatásokat, amelyek munkáltatói felmondás esetén illeték volna meg őket. A tárgyévben nyugdíjba vonulásukat jelző munkavállalók következő időszakban kifizetendő juttatásaira a Társaság céltartalékot képez.

d) A Kollektív Szerződés alapján üzemi balesetből származó halál esetén a Társaság a család számára megfizeti azt az összeget, amely abban az esetben illeték volna meg a munkavállalót, ha a halál időpontjában munkáltatói felmondást közöltek volna vele, így ezen becsült kötelezettség fedezetére is céltartalék képzésre kerül sor.

e) Az irányítói életpálya megállapodás célja, hogy a légiforgalmi irányítókat arra ösztönözze, hogy 60 éves korukig az irányításból visszavonuljanak. Az IÉM alapján az 55 évet

betöltő, vagy betöltött, illetve a legalább 15 éves szakszolgálati engedéllyel rendelkező irányítók részesülhetnek ún. többletjuttatásban, ha a munkaviszonyát határozott idejűvé alakítja, amely legkésőbb a 60. életév betöltése félévének a végéig véget ér. Az ilyen kötelezettségvállalásokkal kapcsolatos jövőbeni kifizetések fedezetére céltartalék kerül megképzésre.

f) A Társaság 2018. évi gazdasági teljesítmény elismeréseként, továbbá a munkaerőpiaci változásokra reagálva megtartó juttatásra vonatkozó megállapodást kötött a munkavállalók érdekképviselői szerveivel, mely juttatás kifizetésének időpontját a hosszútávú bérmegállapodások jövőbeni aláírása fogja meghatározni, így 2018. évben a Társaság céltartalékot képzett ezen biztos jövőbeni kötelezettségeinek fedezetére, amiből az IÉM-hez kötött juttatás miatt az irányítókhoz kapcsolódó rész e pontban jelenik meg. A bértárgyalások egyelőre nem zárultak le, így kifizetés 2021. évben még nem történt meg.

g) A Honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (Hjt.) 132. § alapján a Társasághoz vezényelt katonák részére járó jubileumi juttatások a Társaságot terhelik, így ezekre a kötelezettségekre is céltartalékot képez a Társaság.

A céltartalékok 2021. évi állományában változást jelentettek a 2021-ben megszolgált összegek fedezetére történő céltartalék képzések, valamint az, hogy a kifizetések és a kilépő munkavállalókra eső céltartalék-összegek feloldásra kerültek. A hosszútávú munkavállalói juttatásokra képzett céltartalékok állománya 2021-ben az alábbi táblázatban látható módon alakult:

Hosszútávú Munkavállalói juttatásokra képzett céltartalék

adatok eFt-ban

Céltartalék - KSZ és IÉM megállapodások alapján	
Nyitó Céltartalék 2021. január 1-én	2 711 011
Tárgyévi feloldás kifizetés, kilépés alá-nem-írás miatt	-204 655
Tárgyévben megszolgált juttatások fedezetére képzett céltartalék	685 555
Feltételezés változások hatása	-73 083
KSZ és IÉM megállapodások alapját képzett céltartalék 2021. december 31-én	3 118 828
Céltartalék - Hjt. alapján vezényelt katonák juttatásaira	
Nyitó Céltartalék 2021. január 1-én	437 658
Tárgyévben megszolgált juttatások fedezetére képzett céltartalék	-57 724
Tárgyévi feloldás kifizetés miatt	13 334
Feltételezés változások hatása	5 353
Vezényelt katonák juttatásaira képzett céltartalék 2021. december 31-én	398 621
Határozott idejű szerződést aláíró munkavállalók többletjuttatásaira képzett céltartalék	
Nyitó Céltartalék 2021. január 1-én	45 749
Céltartalék feloldás (járulékváltozás, kifizetés)	-25 174
Céltartalék új képzés (megszolgált összeg)	11 348
Feltételezés változások hatása	-1 284
Határozott idejű szerződést aláíró munkavállalók többletjuttatásaira képzett céltartalék 2021. december 31-én	30 639
Légiforgalmi irányítók megtartó juttatására képzett céltartalék	
Nyitó Céltartalék 2021. január 1-én	501 795
Céltartalék új képzés (megszolgált összeg)	0
Feltételezés változások hatása	-16 820
Légiforgalmi irányítók megtartó juttatására képzett céltartalék 2021. december 31-én	484 975
Hosszútávú munkavállalói juttatásokra képzett céltartalék összesen	4 033 063

A céltartalékok 2021. évi megképzésében az előző évihez képest megváltozott feltételezések a következő hatást okozták:

adatok eFt-ban

Feltételezés változások hatása	2021. év
Béremelési feltételezések változásának hatása	36 445
Feltételezett kilépések megváltozásának hatása	-98 963
Kilépési valószínűség változásának hatása	-9 123
Új járulék mértékek hatása	-14 110
Egyéb változások	-83
Feltételezés változások hatása összesen	-85 834

Egyéb céltartalékokat képeztünk a jövőbeni kötelezettségek fedezetére a következők szerint:

Egyéb Céltartalékok

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
Vezetői prémiumokra képzett céltartalék	53 949	-53 949	25 969	25 969
Nem kontrollálható költségek elszámolására képzett céltartalék	0	0	221 283	221 283
Egyéb bevétel terv-tény eltérésre képzett céltartalék	0	0	502 268	502 268
Egyéb jogcímen képzett céltartalék	1 346 047	-402 293	1 739 485	2 683 239
Egyéb céltartalékok	1 399 996	-456 242	2 489 005	3 432 759

- Az előző évekre jóváhagyott vezetői prémiumokra képzett céltartalék feloldásra került, majd megképzésre került a 2021. évi prémiumokra 25.969 ezer forint céltartalék.
- 2021. december 31-én a Társaság céltartalékokat képzett a nem kontrollálható költségekkel kapcsolatban, 221.283 ezer forint értékben.
- 2021. december 31-én a Társaság céltartalékokat képzett az egyéb bevételek terv-tény eltéréseivel kapcsolatban, 502.268 ezer forint értékben.
- A Társaság által egyéb jogcímen képzett céltartalékok összege 2021. december 31-én 2.683.239 ezer forint. A 2021. évet érintő, de pénzügyileg el nem számolt kötelezettségek fedezetére 1.739 millió forint értékben történt céltartalék képzés a következők szerint:
 - o a 2021. évben felmerült közigazgatási költségek és hatósági díjak fedezetére 458 millió forint,
 - o a 2021. évi teljesítmény értékeléshez kitűzött feladatokért járó juttatások fedezetére 395 millió forint,
 - o a 2021 évben felmerült kutató-mentő szolgáltatások fedezetére 646 millió forint
 - o a 2020. és 2021. évi egységdíj eltéréseiből adódó a jövőbeni felmentett repülésekhez tartozó kötelezettségekkel kapcsolatban képzett céltartalék 219 millió forint
 - o 2021. évben egyéb címen képzett céltartalék összeg 21 millió forint.

2.1.10 KÖTELEZETTSÉGEK

Hosszú lejáratú kötelezettségek

A hosszú lejáratú kötelezettségek között a következő tételek kerülnek kimutatásra:

Hosszú lejáratú kötelezettségek

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Vagyonkezelte eszközökhöz kapcsolódó kötelezettség	3 001 278	2 683 998	-11%
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettség	32 958	35 723	8%
Hosszú lejáratú kötelezettségek	3 034 236	2 719 721	-10%

A Társaság 2007. szeptember 5-én vagyonkezelési szerződést kötött a Kincstári Vagyonigazgatósággal a tevékenység ellátása érdekében szükséges ingatlanok, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok vagyonkezelésére. Az induláskor átadott eszközök és befejezetlen beruházások összes bruttó értéke 4.558.395 ezer forint, mely összeget a Társaság a vagyonkezelte eszközök állományba vételével szemben a hosszú lejáratú kötelezettségek

között jelenített meg. 2013. június 28-i hatállyal az Állami Vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény módosulása az alapfeladatként vagy főtevékenységként közfeladatot ellátó vagyonkezelőket a visszapótlási kötelezettség teljesítése alól a törvény erejénél fogva mentesítette. Ennek eredményeképpen a Társaság a 2013. június 28-tól elszámolt értékcsökkenés összegével párhuzamosan keletkező új visszapótlási kötelezettséggel a hosszú lejáratú kötelezettségét csökkentette. 2021. év folyamán elszámolt értékcsökkenési leírás 317.280 ezer forint, így az MNV Zrt. felé fennálló hosszú lejáratú kötelezettség értéke 2021. december 31-én 2.683.998 ezer forint.

Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségen belül az éven túli fizetési határidejű szállítói megállapodások értéke 34.325 ezer forint, továbbá jótállási biztosíték értéke 1.398 ezer forint.

Rövid lejáratú kötelezettségek

A rövid lejáratú kötelezettségek 2021. december 31-én fennálló összege 6%-os növekedést mutat 2020. év végéhez képest.

Rövid lejáratú kötelezettségek

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Vevőktől kapott előlegek	25	0	-100%
Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	3 637 779	3 543 011	-3%
Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	1 067 132	1 202 771	13%
Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	11 523	0	-100%
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	3 212 285	3 644 297	13%
Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete	85 891	112 497	31%
Rövid lejáratú kötelezettségek	8 014 635	8 502 576	6%

A *Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben* sor tartalmazza egyrészt a 2019. évi beszámoló alapján jóváhagyott 1.000.000 ezer forint, valamint 2020. évi beszámoló alapján jóváhagyott 200.000 ezer forint osztalékot, amely várhatóan 2022. évben kerül kifizetésre, valamint az egyéb igénybe vett szolgáltatáshoz kapcsolódó kötelezettséget 2.271 ezer forint értékben.

Szállítók

A szállítói kötelezettségek állománya 2020 végéhez képest 3.543.011 ezer forintra, 3%-kal csökkent.

Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Beruházási szállítók	1 381 799	989 148	-28%
Egyéb szállítók	2 255 980	2 553 863	13%
Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból	3 637 779	3 543 011	-3%

Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek értéke 2020. december 31-hez képest 13%-kal magasabb, összetételüket a következő táblázat mutatja be:

Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Folyósított támogatás előlegek	1 486 306	2 226 245	50%
Jövedelem elszámolás munkavállalókkal szemben	709 574	755 214	6%
Biztosítottaktól levont járulékok	310 190	129 951	-58%
Szociális hozzájárulási adó	261 611	98 444	-62%
Személyi jövedelemadó	250 927	167 217	-33%
Szakképzési hozzájárulás	25 079	16 568	-34%
Rehabilitációs hozzájárulás	14 019	13 149	-6%
Iparűzési adó	0	0	-
Társasági adó fizetési kötelezettség	0	0	-
Egészségügyi hozzájárulás	0	0	-
Különféle hatóságokkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	150 647	150 076	0%
Szakszervezetekkel, érdekképviselletekkel kapcsolatos elszámolás	2 149	2 154	0%
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek munkavállalókkal és tagokkal szemben	1 450	1 212	-16%
Különféle egyéb kötelezettségek	333	84 067	25145%
Innovációs járulék	0	0	-
Összesen:	3 212 285	3 644 297	13%

A folyósított támogatási előlegek az elnyert uniós támogatások előfinanszírozásként megkapott összegeit tartalmazzák:

- 2020. december 31-én összesen 1.486.306 ezer forint (4.070.622,53 euró) előfinanszírozási összeg jelenik meg előlegként, melyek a CEF-, a SESAR 2020, illetve SDM támogatási projektek keretében kerültek folyósításra.
- 2021. december 31-én összesen 2.226.245 ezer forint (6.033.184,76 euró) előfinanszírozási összeg jelenik meg előlegként, melyek a CEF-, a SESAR 2020, illetve SDM támogatási projektek keretében kerültek folyósításra.

Az uniós támogatások részletesen a **3.4. pont** alatt kerülnek bemutatásra.

Fentiekén kívül az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek értéke tartalmazza még a decemberre számfejtett béreket, a hozzájuk, illetve a decemberi egyéb személyi jellegű kifizetésekhez kapcsolódó adókból és járulékokból származó kötelezettségeket.

Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete

A rövid lejáratú kötelezettségek között kimutatott „Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete” a 2021. december 31-én nyitva álló cashflow fedezeti ügyleteink mérlegfordulónapi negatív valós értéke, mely a saját tőkén belül megjelenő „Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartalékával” szemben kerül elszámolásra az Szt. 59/E. § értelmében. A fedezeti ügyletek, mint mérlegen kívüli tételek, részletes bemutatása a **3.1.1. pontban** található.

2.1.11 PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

Elszámolási egyenlegek

A bevételek passzív időbeli elhatárolásai között a 2020. december 31-én elhatároláson lévő „felülfinanszírozás” típusú költségalap-elszámolási egyenlegek 2021. évben részben feloldásra kerültek, párhuzamosan a légiforgalmi irányítási egységdíjakban történő visszaadással. 2021-re Útvonal és TNC üzletágban képződött éves felülfinanszírozási egyenleg. Ezen tételek a következő táblázatban láthatóak:

Passzív időbeli elhatárolások

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021.12.31	Változás %
Bevételek passzív időbeli elhatárolása	14 762 877	15 583 180	6%
Elszámolási egyenlegek	14 762 175	15 582 477	6%
Bevételek egyéb passzív időbeli elhatárolása	702	703	0%
Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	186 913	702 199	276%
Mérlegfordulónap előtti időszakot terhelő költségek, ráfordítások	186 913	702 199	276%
Halasztott bevételek	813 057	1 784 890	120%
Fejlesztési célra kapott támogatások elhatárolása	809 442	1 783 090	120%
Egyéb halasztott bevételek	3 615	1 800	-50%
Passzív időbeli elhatárolások	15 762 847	18 070 269	15%

Költségalapok felülfinanszírozás típusú elszámolási egyenlegei

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
2016. évi Útvonal elszámolási egyenleg	500 943	0	0	500 943
2016. évi TNC elszámolási egyenleg	178 742	0	0	178 742
2017. évi Útvonal elszámolási egyenleg	549 380	0	0	549 380
2017. évi TNC elszámolási egyenleg	188 557	0	0	188 557
2018. évi Útvonal elszámolási egyenleg	650 576	0	0	650 576
2018. évi TNC elszámolási egyenleg	192 901	0	0	192 901
2019. évi Útvonal elszámolási egyenleg	8 861 311	-8 247 381	0	613 930
2019. évi TNC elszámolási egyenleg	2 348 287	-2 142 231	0	206 056
2020. évi Útvonal elszámolási egyenleg	1 084 556	-140 695	5 254 523	6 198 384
2020. évi TNC elszámolási egyenleg	206 922	0	949 916	1 156 838
2021. évi Útvonal elszámolási egyenleg	0	0	4 005 466	4 005 466
2021. évi TNC elszámolási egyenleg	0	0	1 140 704	1 140 704
Elszámolási egyenlegek	14 762 175	-10 530 307	11 350 609	15 582 477

A 2021. évi elszámolási egyenlegek a megbízható és valós kép bemutatása érdekében az árbevétellel szemben kerülnek elhatárolásra, jellegüktől függően az aktív vagy a passzív időbeli elhatárolások között. Az útvonalirányítási és terminálirányítási üzletágakban érvényben levő teljesítmény rendszerből kifolyólag egyes jogcímeken alulfinanszírozási egyenlegek, más jogcímeken felülfinanszírozási egyenlegek keletkeznek. Az alulfinanszírozási egyenlegek az aktív időbeli elhatárolások között, a megképzett felülfinanszírozási egyenlegek a passzív időbeli elhatárolások között kerülnek bemutatásra. Az elhatárolt egyenlegek feloldása (érvényesítése az irányítási díjakban) nem ugyanabban az időszakban történik, ezért a

különböző jogcímenek keletkező elszámolási egyenlegek jellegük szerint külön kerülnek elhatárolásra.

A 2021. évi finanszírozási egyenlegek összefoglaló bemutatása - a 2021. évi költségalap elszámolások alapján - a **2.2.1** fejezettrészben a „Finanszírozási egyenleg hatása az árbevételre” alcím alatt található.

Költségek és ráfordítások passzív időbeli elhatárolása

Költségek, ráfordítások elhatárolása				adatok eFt-ban
Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
Anyagjellegű ráfordítások	1 221	-1 146	8 342	8 417
Személyi jellegű ráfordítások	146 432	-146 432	683 645	683 645
Egyéb ráfordítások	0	0	0	0
Pénzügyi ráfordítás	39 260	-39 260	10 137	10 137
Költségek, ráfordítások elhatárolása	186 913	-186 838	702 124	702 199

Az anyagjellegű ráfordítások passzív időbeli elhatárolásának értéke 2021. december 31-én 7.196 ezer forinttal volt magasabb, mint a 2020. december 31-én elhatárolásként kimutatott érték. Az év végi egyenleg az alábbi elhatárolásokat tartalmazza:

- karbantartási költség 5.796 ezer forint,
- közműdíj 839 ezer forint,
- bérleti díj 675 ezer forint,
- raktározási költség 585 ezer forint,
- online hozzáférési díj 296 ezer forint
- internet költség 173 ezer forint,
- bankköltség 53 ezer forint.

A személyi jellegű ráfordítások elhatárolásai között 2020. év végén a tárgyévre járó inflációs elszámoló juttatás és kapcsolódó adója 143 millió forint, az egyéb tárgyév terhelő, de csak 2021-ben kifizetett személyi jellegű juttatások év végi elhatárolt értéke 3 millió forintot tett ki, míg 2021. év végén a 2021-re járó inflációs elszámoló juttatás és kapcsolódó adója 229 millió forint, teljesítmény értékeléshez kapcsolódó juttatás és adója 330 millió forint, bónusz és kapcsolódó adója 122 millió forint, az egyéb 2021. évet terhelő, de csak 2022-ben kifizetett személyi jellegű juttatások év végi elhatárolt értéke 2 millió forint volt. Előbbiek eredményeképp e soron 537 millió forint növekedés jelentkezett.

A passzív időbeli elhatárolások között megjelenő pénzügyi ráfordítások elhatárolása az évközben névérték feletti árfolyamon vásárolt államkötvények időarányosan elhatárolt árfolyamkülönbözete.

Halasztott bevételek – Fejlesztési célra kapott támogatások elhatárolása

A fejlesztési célra kapott támogatások passzív időbeli elhatárolása a 2007-ben a Kohéziós Alapból a radarfelújításokra kapott beruházásokra kapott támogatások, a 2013-ban megítélt TEN-T EERP (ANS III beruházásra kapott) támogatás, a 2016-ban lezárult TEN-T CPDLC beruházásra kapott támogatás, valamint a 2017-ben lezárult ACDM beruházásra kapott, támogatás elszámolását, az UTM 1.0 támogatás 2019-2020. évekre járó összegét (120 millió forint), valamint az Szt. 33. § (7) szerint elszámolt támogatásokat (1.347 millió forint)

tartalmazza. A 2021. évi 493 millió forint értékű feloldás a támogatások értékcsökkenési leírással arányos bevételként történő elszámolása.

Fejlesztési célra kapott támogatások

adatok eFt-ban

Megnevezés	2020.12.31	2021. évi feloldás	2021. évi képzés	2021.12.31
Fejlesztési célra kapott támogatások	809 442	-493 427	1 467 075	1 783 090
Fejlesztési célra kapott támogatások	809 442	-493 427	1 467 075	1 783 090

2.2 Eredménykimutatáshoz kapcsolódó kiegészítések

2.2.1 ÉRTÉKESÍTÉS NETTÓ ÁRBEVÉTELE

Értékesítés nettó árbevétele

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Útvonalirányítás	26 873 508	30 204 198	12%
Terminálirányítás	4 882 061	5 787 290	19%
Koszovó feletti irányítás	1 352 884	1 444 412	7%
Egyéb értékesítés	128 118	102 202	-20%
Szimulációs és projekt tanácsadói szolgáltatások	16 460	7 789	-53%
Értékesítés nettó árbevétele	33 253 031	37 545 891	13%

A Társaság főtevékenysége a légiforgalmi irányítás, melyen belül három fő üzletága:

- Magyarország felett átrepülő forgalom irányítása: Útvonalirányítás (En Route)
- Budapest Liszt Ferenc Repülőtér Közelkörzeti és Terminálirányítása (TNC)
- Koszovói magaslégtér átrepülő forgalmának irányítása

A Társaság 2021. évi árbevételének több mint 99,7%-a légiforgalmi díjakból származik 2021-ben 37.435.900 ezer forint, (2020-ben 33.108.453 ezer forint). A légiforgalmi díjbevételt egyrészt meghatározza a légiforgalom alakulása, és ehhez kapcsolódóan a szolgáltatási egységek alakulása, másrészt az elszámolási rendszer keretein belül kalkulált „finanszírozási egyenleg”.

Légiforgalom alakulása

Magyarország 2021. évi összforgalma jelentősen elmaradt a 2019. évi rekordévtől, ami a COVID-19 pandémia okozta utazási korlátozások miatt következett be. Mivel 2019 volt az utolsó év, amit nem érintett a pandémia, ezt egyfajta referencia-évnak is tekintjük, ezért a kimutatásainkban a naturáliákat nemcsak az előző év, hanem a referencia-év szintjéhez is viszonyítjuk. A saját ATM rendszerünkben kinyert adataink alapján 2021-ben a HungaroControl ATS szolgálatai a magyar (ellenőrzött és nem ellenőrzött) légtérben összesen 538 689 légijárművet kezeltek, ez a 2019-es forgalom 57%-át adja. A 2021 évi forgalom 27%-os növekedést jelentett az előző évhez képest.

A CRCO adatai szerint az ellenőrzött légtérben 507 653 volt a mozgásszám, ebből 453 005 az átrepülő és 54 648 a terminál mozgásszám. Az érték a 2019-es 56%-a, ami 2020-hoz képest 30%-os forgalom-bővülést jelent. Mivel a bevételeinket a CRCO adatai alapján könyveljük, a további elemzésekben a CRCO adatokat mutatjuk be.

A 2021. év forgalmának alakulását alapvetően meghatározta a kialakult vilájárvány és annak hatása a légiközlekedési iparra. Az év első 5 hónapjának forgalma még az Európa szerte széles körben bevezetett utazási korlátozások jegyében telt el, aztán az átoltottság jelentős emelkedésének köszönhetően 2021 nyarán kedvező irányba mozdult el a légiforgalom, és ez a visszarendeződési trend – a korábbi években is tapasztalt szezonális visszaesést nem számítva –, ha kisebb mértékben is, de az ősszel is folytatódott. Igen jelentős volt a különbség az év első és második feléve között. Az év első öt hónapjában tapasztalt stagnálást követően a nyári hónapokban megindult forgalom-emelkedés eredményeként júliusban a 2019-es forgalom 69%-a, majd augusztusban már a 2019-es átrepülő forgalom 76%-a állt vissza. A

legnagyobb arányú visszaépülést december hónapban regisztráltuk, amikor az átrepülő forgalom elérte a 2019-es 77%-ot.

Hasonló folyamatok zajlottak le 2021 folyamán a Budapest Liszt Ferenc repülőtér forgalmának tekintetében is, azzal a különbséggel, hogy a téli menetrend október végi bevezetésével a repülőtér érkező/induló forgalma nem torpant meg hanem tovább növekedett. A legjelentősebb hazai nemzetközi repülőtéren még nagyobb volt a forgalmi visszarendeződés arányában a különbség a két félév között. Június végéig csupán a 2019-es szint 24%-a tért vissza, ám a második félévben már a forgalom 62%-a közlekedett újra. A 2021-ben kezelt összesen 55 ezer érkező/induló járat gyakorlatilag az 1980-as évek végének szintjére vetette vissza legjelentősebb nemzetközi repülőtérünk forgalmát.

A NATO és a magyar állam közötti megállapodás értelmében a Koszovó feletti magaslégtérben (KFOR szektor) az átrepülő polgári légiforgalom irányítását 2014 óta a HungaroControl végzi. A COVID-19 járvány miatti forgalom visszaesés természetesen a KFOR szektor forgalmában is érezhető volt, főleg az év első felében. Júliustól aztán hatalmas fordulat állt be a forgalomban, a nyári szezonban a forgalom visszarendeződése ebben a légtérben volt a legnagyobb mértékű és elérte a 90%-t.

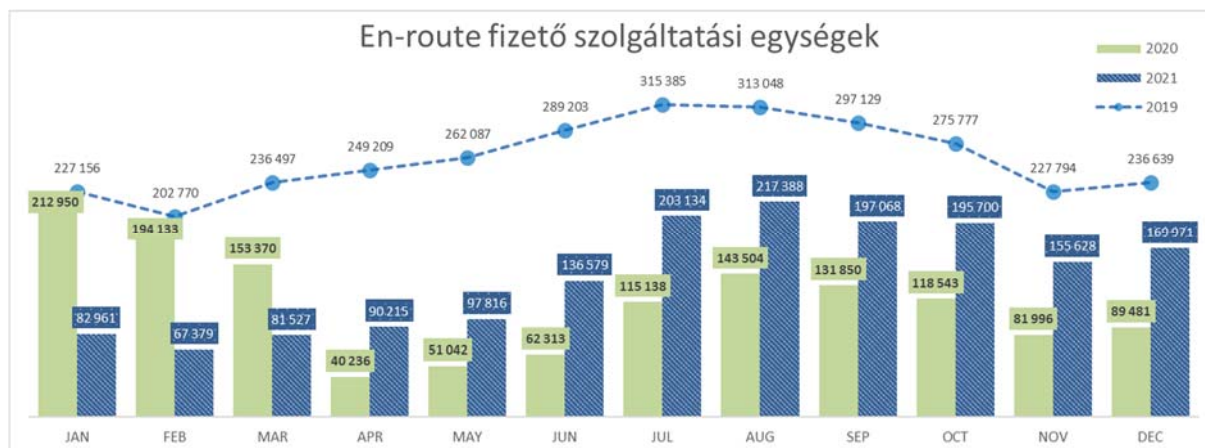
Éves szinten a kezelt gépek száma (95 098) a 2017-es év szintjére esett vissza, ez a forgalom 49,4%-kal magasabb az előző évinél. A forgalmi visszarendeződés itt gyorsabb volt, mint a magyar en-route-ban, itt a 2021-es forgalom a 2019-es 66,7%-a volt (2021. októberében például a forgalom nagysága 8%-kal meg is haladta 2019. októberit).

Szolgáltatási egységek alakulása

A HungaroControl Zrt. bevételeit (útvonaldíj, közelkörzeti díj) csak közvetetten alakítja a mozgásszám. A bevételeket közvetlenül alakító mutatószám, az ügynevezett szolgáltatási egység (service unit – SU). Értéke a terminál forgalomban a légi jármű súlyának, az átrepülő forgalomban pedig a jármű súlyának, illetve a tényleges belépési és kilépési pontok közötti távolságnak a függvénye.

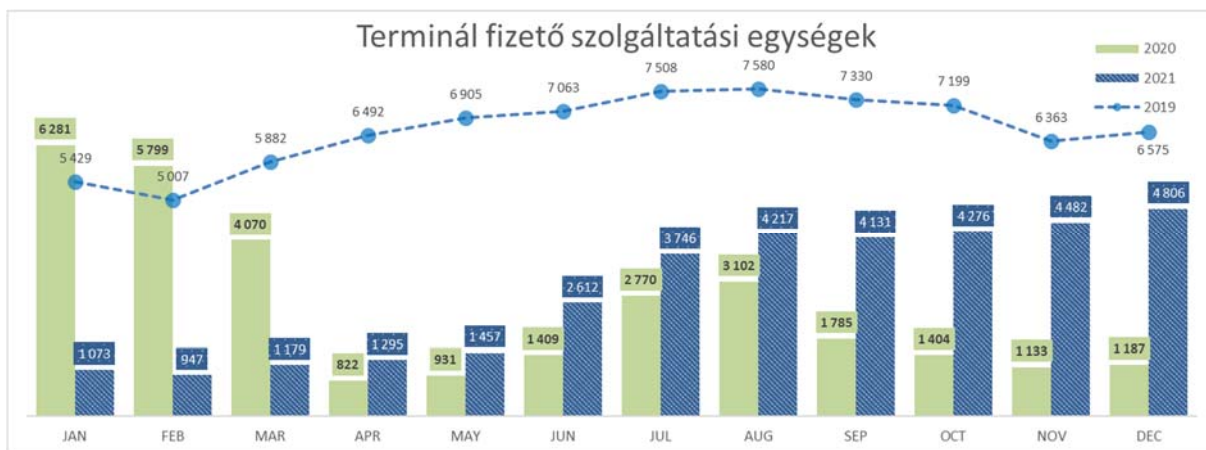
En Route szolgáltatási egységek alakulása

2021-ben a totál en-route szolgáltatási egységszám az előző évinél 21%-kal magasabb volt, de a 2019-esnek még mindig csak 55%-a, ami a mozgásszámoknál leírtak következménye. 2021-ben a totál en-route szolgáltatási egységek száma az en-route üzletágban 1 726 646 volt, amelyből 31 280 egység (2%) tartozott a felmentett kategóriába. A bevétel alapját képző en-route fizető szolgáltatási egységek száma 1 695 366 SU volt. Ez a forgalom a 2019-es 54%-a, ami 22%-os növekedést jelent 2020-hoz képest.

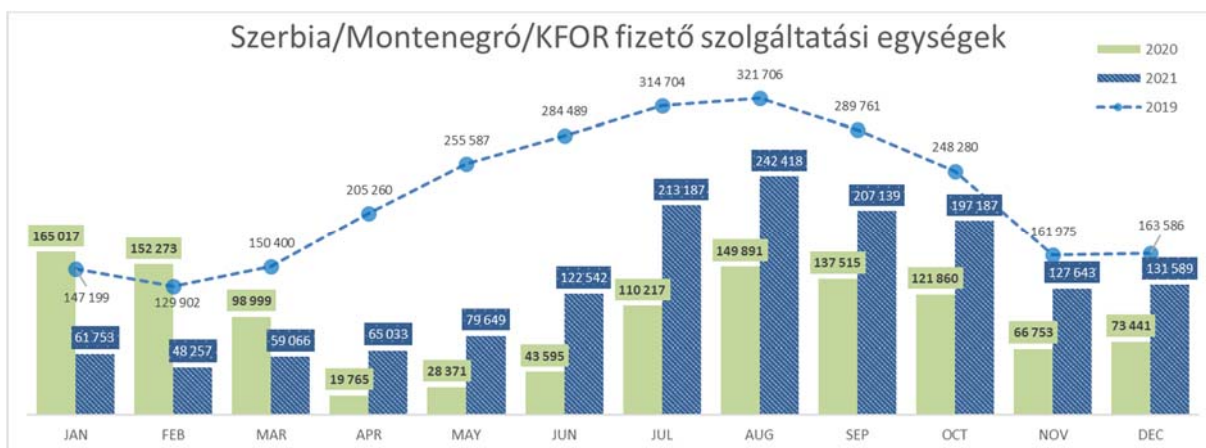
Budapest le- és felszálló szolgáltatási egységek alakulása

2021-ben a terminál szolgáltatási egységyszám az előző évinél 12%-kal volt magasabb, de a 2019-esnek még mindig csak 44%-a, ami a mozgásszámoknál leírtak következménye. 2021-ben a szolgáltatási egységek száma a terminál üzletágban 34 804 volt, amelyből 583 egység (1,7%) tartozott a felmentett kategóriába. A bevétel alapját képző fizető terminál szolgáltatási egységek száma 34 221 SU volt. Ez a forgalom a 2019-es 43%-a, ami 12%-os növekedést jelent 2020-hoz képest

Koszovói üzletág szolgáltatási egységek alakulása

A Koszovó feletti magaslégtérben nyújtott szolgáltatás pénzügyi elszámolása a Szerbiával és Montenegróval alkotott közös díjzóna alapján történik. Emiatt a koszovói üzletág esetében, a szolgáltatási egységyszámok elemzése során a teljes díjzóna forgalmát kell vizsgálni. A teljes díjzóna fizető szolgáltatási egységben kifejezett forgalma a 2019. évi forgalomnak az 58%-a volt, ez 2020-hoz képest 33%-os növekedést jelent.

Finanszírozási egyenleg hatása az árbevételre

Tekintettel az összemérés elvére, a Társaság az n. év tevékenységéhez köthető, de részben az n+2. évben realizálódó árbevétele az n. évi beszámolóban kerül kimutatásra az aktív vagy passzív időbeli elhatárolással szemben, attól függően, hogy alulfinanszírozási vagy felülfinanszírozási egyenleg keletkezik. A Társaság esetében az ármegállapítás külső szabályozás alapján történik, a pénzügyileg az n+2. évben rendezendő bevételecsökkentő vagy

-növelő tétel ténylegesen az n. időszakban végzett tevékenységhez és akkor felmerült költséghez kapcsolódik. Ebből adódóan a Társaság jövedelmi-vagyoni helyzetét tükröző megbízható és valós összkép biztosítása érdekében a számviteli törvény alapján az n. időszakban történő megjelenítés mellett döntött. A fentiek alapján a tárgyévi elszámolási egyenlegek az árbevétellel szemben kerülnek elhatárolásra, jellegüktől függően az aktív vagy a passzív időbeli elhatárolások között.

Ahogy az 1.3. pontban részletesen bemutattuk, 2020-2021. évben az elszámolási egyenlegek – a megváltozott iparági és jogszabályi környezetben – az Európai Bizottság által meghatározott irányelvek mentén, az azzal összhangban beterjesztett felülvizsgált magyar teljesítményterv alapján kerültek elszámolásra.

A Társaság forintban számított légiforgalmi irányításhoz kapcsolódó árbevétele 2021-ben 12%-os növekedést mutat 2020-hoz viszonyítva. Az 1.2. pontban bemutatott elszámolási rendszerek alapján (Átrepülő és Terminál üzletágak: „teljesítmény rendszer”, Koszovói üzletág: „teljes költségtérítési rendszer”) a Társaság tárgyévi költségei alapján finanszírozási egyenlegek keletkeznek, melyet felülfinanszírozás esetén a légtérfelhasználók számára vissza kell adni, alulfinanszírozás esetén pedig azt főszabály szerint a n+2. év egységdíjaiban érvényesít a Társaság.

A 2021. évben, a pandémiás helyzet eredményeképp mindhárom üzletágban árbevétel növelő alulfinanszírozási egyenleg keletkezett. Összességében 2021-ben az elszámolási egyenlegek képzése és feloldása hatására 14.915.370 ezer forintnyi árbevétel növelő hatás jelentkezett, míg 2020-ban az árbevétellel szemben elszámolt elszámolási egyenlegek összértéke 17.106.773 ezer forint értékű árbevétel növelő hatást jelentettek.

A 2021. évi költségalap elszámolások tekintetében a finanszírozási egyenlegek a következőképpen alakultak:

2021. évi Elszámolási egyenlegek

adatok eFt-ban

Megnevezés	2021.	Finanszírozási egyenleg jellege
2021. évi inflációs hatás	-324 966	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2021. évi korábbi évek egyenlegének érvényesítése a 2021. évi tény forgalom eredményeképp	3 611 161	felülfinanszírozás - árbevétel csökkentő
2021. évi koszvói költségek érvényesítése miatti elszámolási egyenlegek	394 305	felülfinanszírozás - árbevétel csökkentő
2021. évi „feltételezett teljes költség megtérülésből” adódó egyenleg	-9 287 788	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2020. évi egyenleg feloldása (egyéb)	5 254 523	felülfinanszírozás - árbevétel csökkentő
2020. évi egyenleg feloldása (egyéb)	-140 695	felülfin. feloldás - árbevétel növelő
2020. évi „feltételezett teljes költség megtérülésből” adódó egyenleg feloldása	-5 254 523	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2019. évi egyenleg feloldás (inflációs hatás, forgalmi hatás, egyéb)	-8 247 381	felülfin. feloldás - árbevétel növelő
2019. évi egyenleg feloldás (inflációs hatás, forgalmi hatás, egyéb)	1 696 561	alulfin. feloldás - árbevétel csökkentő
ÚTVONAL - Elszámolás összevont egyenlege	-12 298 803	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2021. évi inflációs hatás	-66 668	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2021. évi korábbi évek egyenlegének érvényesítése a 2021. évi tény forgalom eredményeképp	1 140 704	felülfinanszírozás - árbevétel csökkentő
2021. évi „feltételezett teljes költség megtérülésből” adódó egyenleg	-2 144 602	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2020. évi egyenleg feloldása (egyéb)	949 916	felülfinanszírozás - árbevétel csökkentő
2020. évi „feltételezett teljes költség megtérülésből” adódó egyenleg feloldása	-949 916	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2019. évi egyenleg feloldás (inflációs hatás, forgalmi hatás, egyéb)	-2 142 231	felülfin. feloldás - árbevétel növelő
2019. évi egyenleg feloldás (inflációs hatás, forgalmi hatás, egyéb)	283 551	alulfin. feloldás - árbevétel csökkentő
TERMINÁL irányítás - Elszámolás összevont egyenlege	-2 929 246	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2021. évi Koszovó feletti irányítás bevétel elmaradása	-220 513	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2019. évi egyenleg feloldás	23 009	alulfin. feloldás - árbevétel csökkentő
Koszovó feletti irányítás - Elszámolás összevont egyenlege	-197 504	alulfinanszírozás - árbevétel növelő
2021. évi összesített elszámolási pozíció	-15 425 553	alulfinanszírozás - árbevétel növelő

A „nem kontrollálható költségekből” származó elszámolási egyenleg kezelése alapvetően a következő: RP2 tekintetében a 391/2013 EU rendelet, RP3 tekintetében 2019/317 EU rendelet rendelkezéseinek megfelelően - költségkockázatot nem viselő (nem kontrollálható) költségekből adódó elszámolási egyenlegek mind pozitív, mind pedig negatív eltérés esetén, a bizottsági jóváhagyást követően kerülhetnek kimutatásra a Társaság könyveiben, mint az értékesítés nettó árbevételét módosító tételek. A nem kontrollálható költségek hivatalos jelentési határideje tárgyévet követő év június 1-je (kivéve az egész referencia periódusra összevontan kezelendő beruházásokhoz kapcsolódó költségeltérés esetében, ahol a referencia periódust követő év június 1-je), így a tárgyévi becsült összeg a mérlegkészítést követően válik véglegessé, illetve a Bizottság elutasításának hiányában megítélté.

Értékesítés nettó árbevételének megbontásai

A fő üzletágak (Útvonalirányítás, Terminálirányítás, Koszovói irányítás) árbevételét a légtérfelhasználók országa szerinti földrajzi megbontásban a **4.4. „Légiforgalmi irányítási Szolgáltatás Árbevétele Földrajzi megbontásban”** című mellékletben mutatjuk be.

A Társaság árbevételét Belföld és Export szerinti megbontásban a következő táblázatok tartalmazzák:

Belföldi értékesítés nettó árbevétele

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Belföldi értékesítés Útvonaldíj és Terminálirányítási díjak árbevétele	3 987 730	4 022 523	1%
Légiforgalmi szolgáltatás Útvonal irányítás	2 523 656	2 654 074	5%
Légiforgalmi szolgáltatás Terminálirányítás	1 361 207	1 271 862	-7%
Koszovó feletti irányítás bevétele	102 867	96 587	-6%
Belföldi egyéb szolgáltatás értékesítése	82 442	51 143	-38%
Szimulációs és projekt tanácsadói szolgáltatások	8 258	7 789	-6%
Egyéb belföldi szolgáltatás	74 184	43 354	-42%
Belföldi értékesítés nettó árbevétele	4 070 172	4 073 666	0%

A mellékletekben csatolt **4.4.** táblázatban látszik, hogy a teljes légiforgalmi irányításból származó árbevételből útvonal irányítási üzletágban 9%, terminálirányítási üzletágban 22%, koszovói irányítás üzletágban 7% belföldi vevőktől, azaz magyarországi székhelyű légitársaságoktól származik.

Export értékesítés nettó árbevétele

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Export értékesítés Útvonaldíj és Terminálirányítási díjak árbevétele	29 120 723	33 413 377	15%
Légiforgalmi szolgáltatás Útvonal irányítás	24 349 852	27 550 124	13%
Légiforgalmi szolgáltatás Terminálirányítás	3 520 854	4 515 428	28%
Koszovó feletti irányítás bevétele	1 250 017	1 347 825	8%
Egyéb export értékesítés	62 136	58 848	-5%
Egyéb export tevékenység	53 934	58 848	9%
Szimulációs és projekt tanácsadói szolgáltatások	8 202	0	-100%
Export értékesítés nettó árbevétele	29 182 859	33 472 225	15%

Útvonalirányítási üzletágban a bevételek 91%-a külföldi légtérfelhasználóktól származik, míg a terminálirányítási üzletág bevételeinek 78%-a, a koszovói irányítás bevételeinek pedig 93%-a származik külföldi vevőktől.

2.2.2 EGYÉB BEVÉTELEK

Egyéb bevételek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Várható kötelezettségekre képzett céltartalék felhasználása	4 571 207	839 129	-82%
Felmentett repülések költségtérítése	627 167	621 273	-1%
Fejlesztési célú támogatások feloldása	206 802	493 427	139%
Hitelezők által elengedett kötelezettség	289 936	317 545	10%
Költségek ellentételezésére kapott támogatás	242 729	160 130	-34%
Egyéb elszámolt tételek	72 820	107 160	47%
Kapott bírság, kötbér, késedelmi kamat, kártérítések	17 439	28 366	63%
Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök bevételei	756	21 207	2705%
Egyéb bevétel	12 032	13 663	14%
Utólag kapott engedmény	107 161	7 454	-93%
Biztosító által visszaigazolt kártérítés összege	1 026	2 805	173%
Költségek, ráfordítások ellentételezésére kapott bevételek	497	2 418	387%
Követelések visszaírt értékvesztése	149	102	-32%
Egyéb bevételek	6 149 721	2 614 679	-57%

Az egyéb bevételek között jelenik meg a céltartalékok tárgyévi feloldása. A 2.1.9. pontban, a „Céltartalékok” részben bemutatott tételek szerint a következő jogcímenen történt 2020-ban és 2021-ben a céltartalék feloldás:

- Az egyéb bevételek között a hosszútávú munkavállalói juttatásokra képzett céltartalék a juttatások kifizetése, munkavállalók kilépése miatt került feloldásra 2021-ben 382.887 ezer forint (2020-ban 2.767.493 ezer forint).
- Egyéb céltartalékok tekintetében a 2021. évi feloldás összege 456.242 ezer forint (2020-ban 1.799.694 ezer forint), melyből a „nem kontrollálható költségek” kapcsán az elszámolási egyenlegben történő érvényesítés miatt 2021-ben nem került céltartalék feloldásra (2020-ban a feloldás összege 805.322 ezer forint volt).

Egyéb bevételek között kerülnek elszámolásra a 2.1.7 pontban az Aktív időbeli elhatárolások alatt bemutatott „Felmentett repülések” költségeinek a Magyar Állammal szemben elszámolt összegei, melyek: 2021-ben 621.273 ezer forint, 2020-ban pedig 627.167 ezer forint értékben merültek fel.

Az elhatárolt fejlesztési célú támogatási bevételek 2021. évben összesen 493.427 ezer forint értékű, 2020. évben összesen 206.802 ezer forint értékű feloldása a támogatott eszközök értékcsökkenési leírással arányos bevételként történő elszámolása. Ez az összeg tartalmazza egyrészt a lezárult támogatásokkal kapcsolatban megítélt bevételeket, másrészt azon fejlesztési célra járó támogatások felmerült ráfordításaival arányos összegére elszámolt bevételt, amelyek esetében a Társaság bizonyítani tudja, hogy teljesíteni fogja a támogatáshoz kapcsolódó feltételeket és valószínű, hogy a támogatást meg fogja kapni. A támogatásokkal kapcsolatban a fordulónapig megítélt összeget, a megkapott összegeket, az előfinanszírozásokkal történő elszámolást, valamint a támogatások leírását részletesen a 3.4. pontban mutatjuk be;

A fejlesztési célú támogatások feloldása során az alábbi beruházásokra kapott támogatási bevételek feloldásai szerepelnek:

- A TEN-T EERP projektre,
- A Kohéziós Alapból finanszírozott radar felújítási projektekre,

- A TEN-T CPDLC projektre,
- A CEF (Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz) keretén belül finanszírozott ACDM beruházásra, Hungarian ATM system upgrade for AF3-AF4 projektre, Modular Integrated Remote Tower Air Traffic Management System projektre,
- Implementation of PBN procedures in Hungary projektre, ATM system upgrade for cross-border free route operation projektre, AMAN LOWW initial projektre,
- A magyar állam által finanszírozott UTM 1.0 MyDronespace alkalmazás és honlap projektre kapott beruházás.

Az egyéb bevételek között jelenik meg a **2.1.10.** pontban bemutatott „elengedett kötelezettség”, amely a Társaság vagyonkezelésből eredő visszapótlási kötelezettsége megszűnése miatt elszámolt bevétel. A „Hitelezők által elengedett kötelezettség” 2021-ben 317.545 ezer forint, 2020-ban pedig 289.936 ezer forint volt.

A Társaság 2021-ben és 2020-ban jelentősebb egyéb bevételeket realizált még a következő jogcímenek:

- Költségek ellentételezésére kapott, járó támogatás összege 2021-ben 160 millió forint, míg 2020-ban 243 millió forint. Ez az összeg tartalmazza egyrészt a lezárult támogatásokkal kapcsolatban megítélt bevételeket, másrészt azon költségek ellentételezésére kapott támogatások felmerült ráfordításaival arányos összegére elszámolt bevételt, amelyek esetében a Társaság bizonyítani tudja, hogy teljesíteni fogja a támogatáshoz kapcsolódó feltételeket és valószínű, hogy a támogatást meg fogja kapni. A támogatásokkal kapcsolatban a fordulónapig megítélt összeget, a megkapott összegeket, az előfinanszírozásokkal történő elszámolást, valamint a támogatások leírását részletesen a **3.4.** pontban mutatjuk be;
- Utólag kapott engedmény 2021-ben 7 millió forint, 2020-ban 107 millió forint, amely a Társaság közös vezetésű vállalatától a 2021 és 2020. évi tervet meghaladó oktatási szolgáltatási megrendelésnek köszönhetően kapott mennyiségi árengedmény.

2.2.3 ANYAGJELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK

Anyagjellegű ráfordítások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Anyagköltség	436 950	405 877	-7%
Igénybe vett szolgáltatások értéke	7 339 106	5 895 892	-20%
Egyéb szolgáltatások értéke	3 179 424	3 431 101	8%
Eladott áruk beszerzési értéke	0	1 756	-
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	3 598	2 492	-31%
Anyagjellegű ráfordítások	10 959 078	9 737 118	-11%

Az anyagjellegű ráfordítások összértéke 1.221.960 ezer forinttal csökkent, az alábbiakban részletezettek szerint.

Anyagköltség

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Villamosenergia díja	290 178	274 739	-5%
Gázfogyasztás anyagköltsége	24 919	39 979	60%
Számítástechnikai anyagok	25 326	20 531	-19%
Üzemanyag költség	16 589	19 054	15%
Légiforgalmi irányítási gép-berendezés karbantartási anyagköltség	18 748	16 935	-10%
Fűtőanyagok költsége (szén, gázolaj, pb gáz...)	9 718	9 084	-7%
Egyéb gép-berendezés karbantartási anyagköltség	9 980	6 859	-31%
Munkaruha	17 341	4 541	-74%
Nyomtatvány irodaszer	3 747	3 685	-2%
Vízdíjak	2 566	3 101	21%
Egyéb anyagok	3 387	2 840	-16%
Gyógyszer, vegyszer	4 079	2 605	-36%
Épület karbantartási anyagköltség	9 056	1 381	-85%
Elektronikus adathordozón vásárolt dokumentumok, szakkönyv folyóirat	526	346	-34%
Tisztítószer	790	197	-75%
Anyagköltség	436 950	405 877	-7%

A Társaság anyagköltségei összességében 7%-kal csökkentek az alábbi tényezők eredményeképp:

A villamos energia díja átlagosan 5%-kal alacsonyabb volt 2021-ben, mint 2020-ban, az összes villamosenergia felhasználás pedig nagyságrendileg a 2020. évi szinten maradt, így a villamos energia költségek 15 millió forinttal csökkentek 2020-hoz képest.

A földgáz nagykereskedelmi árában tapasztalható jelentős növekedés 15 millió forinttal magasabb gázfogyasztási költséget eredményezett 2021-ben.

A számítástechnikai anyagok felhasználása 5 millió forinttal kisebb volt, mint 2020-ban.

Az egyéb gép-berendezés karbantartási anyagköltségek egyszeri hatás miatt alakultak magasan 2020-ban, mivel a pandémiás helyzet megjelenését követően, egészségügyi okokból szükségessé vált légszűrő berendezések beszerzése. Ezek egyszeri többletköltséget okoztak 2020-ban.

A munkaruha költségek esetén szintén jelentős az egyszeri bázishatás, mivel 2020-ban a pandémia megjelenését követően jelentős mennyiségű maszk és egyéb egészségügyi fogyóeszköz beszerzésre került sor, 2021-ben kevesebb ilyen beszerzés történt.

Az épület karbantartási anyagköltségek szintén egyszeri hatások miatti magas bázisról csökkentek. 2020-ban a nagyobb számú ad-hoc munkák miatt magas volt az anyagfelhasználás, 2021-ben kevesebb karbantartási feladat merült fel.

Az igénybe vett szolgáltatások értéke összességében 20%-kal csökkent. Az egyes tételek változását az alábbiakban mutatjuk be:

Igénybe vett szolgáltatások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Ingtatlanok vagyonkezelési díjai	1 567 059	1 567 059	0%
Szoftver éves rendszeres és alkalmi frissítés, karbantartás, követés	964 402	1 152 951	20%
Javítás, karbantartás	541 621	597 353	10%
On-line szolgáltatás, adatátvitel	600 749	592 598	-1%
Munka- Tűz és Vagyonvédelmi, valamint őrző-védő szolgáltatás	365 810	375 874	3%
Egyéb igénybe vett szolgáltatások	311 287	299 685	-4%
Szakértői, pályázati díj, üzletviteli tanácsadás	349 625	262 143	-25%
Belföldi képzés, továbbképzés költségei	943 516	199 863	-79%
Ingtatlanok bérleti-, kölcsönzési díjai	214 359	195 477	-9%
Hirdetés, reklám, marketing költségek	495 281	183 697	-63%
Szennyvíz-, hulladékkezelés, takarítás	127 824	147 901	16%
Tárgyi eszközök bérleti díjai, kölcsönzési díjai	101 803	100 454	-1%
Kutatás és kísérleti fejlesztés költségei	95 400	67 924	-29%
Külföldi utazás kiküldetés	40 447	34 619	-14%
Ügyvéd, közjegyző, jogi szolgáltatás díja, perköltség	12 868	24 740	92%
Meteorológiai szolgáltatás költségei	531 927	23 754	-96%
Nem tárgyi eszközt érintő kölcsönzési díjak	22 686	15 599	-31%
Telefon költség	14 082	14 778	5%
Könyvvizsgálat díja	12 113	12 149	0%
Távfűtés díja	4 191	8 415	101%
Teherszállítás-rakodás, fuvarozás, raktározás költségei	5 754	4 120	-28%
Külföldi szakmai és nyelvi képzés, továbbképzés költségei	5 609	3 909	-30%
Hírlap-, folyóirat-, elektronikus adathordozón vásárolt dokumentum előfizetés	2 909	3 479	20%
Ügyviteli szolgáltatás, tanácsadás díjai, gazdasági jutalékok	1 341	3 167	136%
Postaköltség, futár szolgáltatás,	5 025	3 021	-40%
Parkolási díjak	1 121	921	-18%
Belföldi utazás kiküldetés	297	242	-19%
Igénybe vett szolgáltatások	7 339 106	5 895 892	-20%

A szoftver éves karbantartás, követési szolgáltatások 20%-os növekedésének fontosabb, egyedileg 15 millió forintot meghaladó összetevői az alábbiak:

- A Microsoft nagyvállalati licenszek egy részét 2020. decembertől beruházásként elszámolt licenzvásárlás helyett egy éves előfizetési konstrukcióban szereztük be, melyet az igénybe vett szolgáltatások között számoltunk el. Ez 112 millió forint növekedést eredményezett.
- Az ATM-hez közvetlenül kapcsolódó IT rendszerek üzemfolytonosságát biztosító gyártói support díjak növekedtek. Az operatív irányításhoz használt MATIAS rendszer gyártói támogatása 46 millió forinttal, a terminál irányításhoz alkalmazott multilaterális felderítő rendszer támogatási díja pedig 25 millió forinttal magasabb volt 2021-ben, mint 2020-ban.

- Az AWOS meteorológiai rendszer garancia ideje 2020-ban lejárt, ezért a rendszer működésének biztosításához szükséges volt a gyártói támogatás elindítása, amely 2021-ben 19 millió forint költségnövekedést eredményezett.
- A 2021. január 1-jétől hatályba lépett drónszabályozás alapján a Társaság által ellátandó feladatok biztosítására szolgáló mobilalkalmazás gyártói támogatási díja 17 millió forintos költségnövekedést jelentett 2020-hoz képest.
- A hálózati eszközök üzemeltetését biztosító támogatási megbízások díjai ugyanakkor 32 millió forinttal csökkentek 2020-hoz képest, mivel a Társaság kisebb számosságú támogatási szerződéssel is biztosítani tudta a hálózati eszközpark üzemfolytonosságát.

A javítási, karbantartási költségek 10%-os növekedését döntően az okozta, hogy 2021-ben több, a havi átalánydíjas munkákon felüli ad-hoc elektromos karbantartási feladat merült fel.

A munka-, tűz-, vagyonvédelem és őrző-védő szolgáltatás költségei 2021-ben 3%-os növekedést mutattak, melynek döntő oka, hogy 2021-ben a Budapesti Polgárőr Szövetséggel vagyonvédelmi szolgáltatásokra vonatkozó szolgáltatási szerződést kötött a Társaság, amely új elemként jelent meg az igénybe vett szolgáltatások között.

Az egyéb igénybe vett szolgáltatások értékének 12 millió forintos csökkenésében meghatározó tényező a kommunikációs feladatokban tett költségcsökkentési intézkedés. 2020-hoz képest – hasonlóan a marketing költségekhez – a bizonytalan gazdálkodási, illetve elhúzódó pandémiás helyzetben 13 millió forinttal kisebb ráfordítás merült fel a vállalati kommunikációs feladatokban.

A szakértői, pályázati díj, üzletviteli tanácsadási költségek 87 millió forinttal csökkentek 2020-hoz viszonyítva. A változás főbb összetevői az alábbiak voltak:

- 2020-ban az új vállalati stratégia megalkotásával kapcsolatos tanácsadás díjak egyszeri jelentős költségként jelentkeztek, 2021-ben az ehhez kapcsolódó tanácsadói teljesítések 44 millió forinttal kisebb összegűek voltak.
- A légiforgalmi irányító hallgató toborzás 2021. évi szüneteltetése miatt nem merültek fel a kiválasztási folyamat részeként alkalmazott, külső szolgáltató által biztosított élettani és kognitív mérések megbízási díjai, míg 2020-ban 33 millió forint ráfordítás merült fel ezzel kapcsolatosan.

A belföldi képzési, továbbképzési költségek 744 millió forinttal alacsonyabban alakultak 2021-ben, mint 2020-ban. A csökkenés oka, hogy a légiforgalom regenerálódásához igazodva 2021-ben szüneteltetésre kerültek a légiforgalmi irányító képzések, új hallgatók felvételére nem került sor, a meglévő képzések pedig átütemezésre kerültek, így az EPC Kft-től vásárolt légiforgalmi irányító képzések minimális szintre csökkentek.

Az ingatlan bérleti díjak 9%-os csökkenése döntően abból adódott, hogy a pandémiás helyzet miatt számos nemzetközi rendezvény, illetve kiállítás elmaradt, így 2021-ben ehhez kapcsolódó bérleti díj nem merült fel, míg 2020. év elején a pandémiás helyzet kialakulását megelőzően még 18 millió forint ráfordítás merült fel a kiállításokhoz kapcsolódó bérleti díjakban.

A pandémiás helyzet, illetve a bizonytalan gazdálkodási környezet nagy hatással volt a marketing tevékenységre. A Társaság jelentős csökkentést hajtott végre a reklám és marketing költségekben. Ezek eredményeképp a hirdetési, reklám és marketing költségek 312 millió forinttal csökkentek 2020-hoz képest.

A takarítási, valamint szennyvíz és hulladékkezelési költségek összességében 20 millió forinttal nőttek 2020-hoz képest. Ennek fő oka, hogy a pandémiás helyzet miatt (egészségügyi okokból) magasabb takarítói létszám vált szükségessé. 2021-ben már egész évben a magasabb takarítási díj merült fel.

A kutatás és kísérleti fejlesztés költségei 2021-ben összességében 27 millió forinttal alacsonyabban alakultak, mint 2020-ban.

A külföldi utazás kiküldetés költségei 6 millió forinttal csökkentek 2020-hoz képest. A 2020. év elején, a pandémiás helyzet kialakulása előtt még nagyobb összegben teljesültek kiküldetések, 2021-ben azonban az év egészében alacsony szinten teljesültek az elhúzódó pandémiás helyzet miatt.

2021-től kezdődően az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) repülésmeteorológiai költségeit közvetlenül az Eurocontroltól kapja az OMSZ, így a Társaságnak csak minimális kötelezettsége keletkezett az OMSZ felé. Ezzel együtt az árbevétel is az OMSZ-nak járó díjnak megfelelő mértékben csökkent.

A nem tárgyi eszközt érintő kölcsönzési díjak 7 millió forintos csökkenését a munkaerő kölcsönzés változása okozta. 2021-ben nem volt szükség álpilóták kölcsönzésére a szimulációs feladatok ellátásához, míg 2020-ban a szükséges álpilóta kapacitás csak részben kölcsönzéssel volt biztosítható.

Egyéb szolgáltatások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Eurocontrol hozzájárulás	1 376 347	1 581 904	15%
Felelősségbiztosítások	1 081 345	1 124 296	4%
Hatósági díjak	611 817	608 319	-1%
Bankköltségek	42 765	45 789	7%
Vagyonbiztosítások	25 558	27 255	7%
Egyéb nemzetközi tagdíjak	20 287	21 056	4%
Kamarai, egyéb szakmai szervezeteknek, jogi személyeknek fizetett díj	21 092	20 796	-1%
Illetékek	-376	1 348	-459%
Igazgatási-szolgáltatási, közbeszerzési díjak	501	307	-39%
Egyéb hatósági díjak	88	31	-65%
Egyéb szolgáltatások	3 179 424	3 431 101	8%

Az Egyéb szolgáltatások értéke a 2020. évhez képest összességében 8%-os növekedést mutat.

A növekedést alapvetően az Eurocontrol-nak fizetendő tagdíj határozta meg. A tagdíj 206 millió forinttal volt magasabb 2021-ben, mint 2020-ban. Ennek meghatározó oka, hogy az Eurocontrol 2020-ban megtakarítási programot indított a pandémiás helyzet miatt, és ennek részeként jelentősebb összegű jóváírásokat adott a 2020. harmadik és negyedik negyedéves tagdíjakban, míg a 2021. évi díjakban már csak minimális összegű jóváírásokat érvényesítettek.

A felelősségbiztosítások értékének 43 millió forintos növekedést alapvetően az határozta meg, hogy a 2021 áprilisától induló biztosítási évben a légiforgalmi felelősség-biztosítás devizában kifejezett díja jelentősen növekedett.

A beszerzésekből az importbeszerzések értékét (termék- és szolgáltatás-beszerzések) földrajzi megbontásban a **4.5. számú mellékletben** mutatjuk be részletesen.

2.2.4 SZEMÉLYI JELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK

Személyi jellegű ráfordítások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Bérköltség	13 739 153	13 624 198	-1%
Személyi jellegű egyéb költségek	1 356 678	1 272 957	-6%
Bérráfordítások	2 680 762	2 418 607	-10%
Személyi jellegű ráfordítások	17 776 593	17 315 762	-3%

A 2021. évi személyi jellegű ráfordítások 3%-os csökkenést mutatnak a 2020. évhez képest. A személyi jellegű ráfordítások típusai a következők szerint változtak:

A bérköltség 1%-os, 115 millió forintos csökkenése több ellentétes irányú hatás eredménye, melyek közül a legfontosabbak:

- 23 millió forintos költségcsökkenéshez vezetett összességében az átlaglétszám és a bérek változása, valamint a teljesítményértékelés és a javadalmazási struktúra forgalmi függőségéhez kapcsolódó átalakításának hatása.
- 154 millió forintos megtakarítást eredményezett a készenlét és a túlóra csökkenése.
- 71 millió forintos növekedést jelent az, hogy 2020. évben a pandémia miatt huzamosabb ideig szüneteltettük a képzéseket, így ezen képzések nagy része végül 2021. évben valósult meg.

A személyi jellegű egyéb költségek 84 millió forinttal 6%-kal csökkentek, amelynek a legfőbb oka az, hogy az érdekképviselőkkel 2018. év végén kötött megállapodás szerint járó egyszeri megtartó juttatás (nem irányítókra vonatkozó összegének) kifizetése 2020. évben megtörtént, így az 2021. évben már nem jelentkezett.

A bérráfordítások 10%-os csökkenését két tényező magyarázza:

- egyrészt a járulékalap elmaradása,
- másrészt a 2020. július 1-jétől 2 százalékponttal csökkentett szociális hozzájárulási adó áthúzó hatása (2020. évben csak fél éves költségcsökkentő hatásként jelentkezik, míg 2021. évben már a teljes évben).

A Társaság 2021. évi záró létszáma 764 fő, míg 2020. évi záró létszáma 799 fő volt. 2021-ben az átlagos létszám 743,5 fő. A személyi jellegű ráfordításokhoz kapcsolódóan a Munkavállalók átlagos létszáma, bérköltsége és egyéb személyi jellegű kifizetései a **3.3.** pontban kerülnek bemutatásra.

2.2.5 EGYÉB RÁFORDÍTÁSOK

Egyéb ráfordítások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Céltartalék képzése	4 052 627	3 208 742	-21%
Költségvetéssel és önkormányzattal elszámolt adók, illetékek (iparűzési adó, ingatlanadó, gépjármű adó innovációs járulék)	412 286	553 772	34%
Véglegesen nem fejlesztési célra átadott pénzeszközök	148 698	166 800	12%
Követelések elszámolt értékvesztése	155 674	59 578	-62%
Terven felüli értékcsökkenési leírás	20 651	14 730	-29%
Költségek fedezetére adott támogatások	70 093	7 470	-89%
Készletek elszámolt értékvesztése	12 413	7 426	-40%
Különféle egyéb ráfordítások	93 196	4 748	-95%
Behajthatatlan követelések leírt értéke	3 556	0	-100%
Egyéb ráfordítások	4 969 194	4 023 266	-19%

Az egyéb ráfordítások 2021. évi összértéke 19 %-os csökkenést mutat az előző évhez képest, melynek okai a következők:

A 2021. év végén a céltartalék-képzés mértéke 844 millió forinttal volt alacsonyabb, mint a 2020. évi képzés. A 2021. évben megképzett céltartalékok részletesen a 2.1.9. pontban kerülnek bemutatásra. A céltartalék képzés jogcímei közül a következő kategóriákban volt jelentős a változás:

- A céltartalék képzés a hosszútávú munkavállalói juttatásokra 1.983 millió forinttal volt alacsonyabb, mint a 2020. évi képzés, mely elsősorban 2.1.9. pont a) alpontjában bemutatott 2020. évtől induló IÉM befektetésnek köszönhető.
- Egyéb céltartalékok képzése 1.140 millió forinttal magasabb a 2020. évi értéktől. Főbb okai: 2021-ben a nem kontrollálható költségekkel, az egyéb bevételek terv-tény eltéréséhez, valamint az egységdíj eltéréséből adódó elszámolási egyenleghez kapcsolódóan a jövőbeni felmentett repülésekhez tartozó kötelezettségekkel kapcsolatban 943 millió forint céltartalék képzésre került sor, 2020-ban ilyen címen céltartalék képzés nem történt. A teljesítményértékelésekkel kapcsolatban képzett céltartalékok esetében 2021-ben 7 millió forinttal kevesebb céltartalék képzés történt. Míg kutatás-mentési költségek, valamint a közigazgatási költségek fedezetére 2021-ben képzett céltartalék 211 millió forintos növekedést mutat.

A központi költségvetéssel és a helyi önkormányzatokkal elszámolt adók

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Iparűzési adó	312 526	432 548	38%
Innovációs Járulék	47 104	65 193	38%
Egyéb központi és helyi adók	52 656	56 031	6%
A központi költségvetéssel és a helyi önkormányzatokkal elszámolt adók	412 286	553 772	34%

A központi költségvetéssel és a helyi önkormányzatokkal elszámolt adók értéke 34%-kal növekedett, elsősorban a Társaság számlázott bevételeinek és ezáltal az iparűzési adó és az innovációs járulék adóalapjának növekedése miatt. Egyéb központi adók és helyi adók között az építményadó, a gépjármű adó kivetett összege, valamint a környezetterhelési díj jelenik meg.

Véglegesen, nem fejlesztési célra átadott pénzeszközök

A véglegesen, nem fejlesztési célra átadott pénzeszközök között azon támogatások kerülnek elszámolásra, amelyeket elszámolási kötelezettség nélkül, tehát nem a költségek-ráfordítások ellentételezésére nyújt a HungaroControl Zrt. Ezeket a támogatásokat a Társaság Társadalmi Felelősségvállalás Programjának keretében, a vállalati CSR stratégiával összhangban, illetve tulajdonossal történő egyeztetés, és NKOH engedély alapján nyújtja. 2021-ben a Társaság 12%-kal magasabb támogatást nyújtott, mint az előző évben. Sem 2021-ben, sem 2020-ban nem volt olyan ráfordítás, amelyet a Társaság kivételes nagyságúnak vagy előfordulásúnak ítélt volna meg.

Követelésekre képzett értékvesztés

A követelésekre képzett értékvesztés 2020. évhez viszonyítva 96 millió forinttal csökkent. Ennek fő oka, hogy 2021-es repülések megtérülési hányada magasabb volt a 2020. évhez képest.

Költségek fedezetére adott támogatások

A költségek fedezetére adott támogatások értéke 63 millió forintos csökkenést mutat, a következő hatások eredményeként:

- A költségek fedezetére adott támogatások összegében jelenik meg a léginavigációs szolgáltatásnyújtással kapcsolatos költségek fedezetére kifizetett közigazgatási költségterítés 2020-ban 70 millió forint értékben, az RP3-ra vonatkozó teljesítmény terv elfogadásának hiányában ilyen címen támogatás kifizetésére nem került sor, a 2021. évi kötelezettségekre céltartalék képzés történt, a támogatás kifizetésére várhatóan 2022-ben kerül sor.
- Egyéb költségek ellentételezésére adott kifizetett támogatások összege 2021. évben 7 millió forint.

2.2.6 PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE

Pénzügyi műveletek eredménye

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Pénzügyi műveletek bevételei	1 551 480	610 393	-61%
Kapott (járó) osztalék és részesedés	24 500	0	-100%
Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	557 951	72 782	-87%
Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége	31 596	62 867	99%
Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	937 433	474 744	-49%
Pénzügyi műveletek ráfordításai	1 552 918	491 691	-68%
Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	1 552 918	491 691	-68%
Pénzügyi műveletek eredménye	-1 438	118 702	-8355%

A Társaság 2021-ben elért pénzügyi eredménye 120 millió forint növekedést mutat az előző évi pénzügyi eredményhez képest. Ennek összetevői: 25 millió forint értékű csökkenés az Entry Point Central Kft-től kapott osztalék vonatkozásában, 208 millió forint értékben a devizás tételeken és a devizás árfolyamkockázat fedezésére kötött származékos ügyleteken keletkező árfolyam különbözeteinek növekedése, valamint 63 millió forint csökkenése a pénzügyi befektetéseken realizált hozamok értékében.

Befektetések hozama

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás %
Kamatkozó Állampapírok hozama	137 459	73 119	-47%
Kamatkozó Állampapírok kamata	560 276	105 248	-81%
Kamatkozó Állampapírok beszerzési árfolyam különbözete	-422 817	-32 129	92%
Egyéb befektetések hozama (DKJ, Bankbetét)	29 271	30 401	4%
Befektetések hozama	166 730	103 520	-38%

A pénzeszközök befektetéséből származó hozam a pénzügyi műveletek bevételei közt megjelenő, névérték alapján kapott kamatbevételek, valamint a pénzügyi műveletek ráfordításai között könyvelt, az értékpapírok beszerzési árában a névértékhez képest megfizetett árfolyam különbözet különbsége. A befektetések nettó hozama, 2021-ben 103.520 ezer forint volt, míg 2020-ban 166.730 ezer forint, a hozamok összértéke tehát 38 %-kal csökkent.

A csökkenés mértékét enyhén növekvő hozamszint mellett (a Társaság a befektetéseken a 2020. évi 0,62% után 2021-ben 0,99%-os átlagos hozamot ért el) az átlagos lekötött állomány 61%-os csökkenése magyarázza (a 2020-as 26.907 millió forintról 10.492 millió forintra).

Árfolyamkülönbségek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Változás
Realizált árfolyamkülönbségek (+ nyereség / - veszteség)	352 499	118 374	-66%
Devizás tételek év végi nem realizált árfolyamkülönbsége	-58 746	325	101%
Fedezeti ügyletek árfolyamkülönbségei (+ nyereség/ - veszteség)	-486 421	-103 519	79%
Árfolyamkülönbségek	-192 668	15 180	108%

A pénzügyi műveletek egyéb bevételei és ráfordításai az értékpapírok elhatárolt árfolyamkülönbségén (2021-ben 32.129 ezer forint, 2020-ban 422.817 ezer forint, részletesen a fenti „Befektetések hozama” táblában bemutatva) túl a devizás eszközökön és forrásokon keletkezett realizált és nem realizált árfolyam-különbségeket tartalmazzák, valamint itt jelenik meg devizás árfolyamkockázat fedezésére kötött határidős deviza adásvételi ügyletek eredménye is. Az árfolyamkülönbségek értéke a devizák piaci árfolyamainak mozgásától függ. A Társaság a jelentős devizás árfolyamkitettségeit árfolyamkockázat fedezeti ügyletekkel fedezi.

A *Kamatkozó Állampapírok vételára* tartalmazza az időarányosan felhalmozott, járó kamatot, amely a következő kamatfizetéssel kerül jóváírásra. Ezt a felhalmozott kamatot beszerzéskor az egyéb kapott kamatok csökkentő tételeként kell kimutatni.

2021-ben a Társaságnak 104 millió forint árfolyamvesztesége származott a deviza-árfolyam kockázat kezelése céljából megkötött fedezeti ügyletek eredményeként, mely a lezárt, főtevékenységből származó árbevétel fedezeti ügyletek 66 millió forintos árfolyamveszteségéből, a lezárt egyéb tételekre kötött fedezeti ügyletek 36 millió forintos árfolyamveszteségéből, illetve a fordulónapon nyitott származékos ügyletek 2 millió forintos nem hatékony részét jelentő negatív eredményhatásából ered.

Az árfolyamkockázat fedezeti ügyletek 2021. évi eredményhatása a következő táblákban került részletezésre:

**2021-ben lezárt származékos ügyletek - légiforgalmi irányításból származó árbevétel
- határidős EUR eladás**

Megnevezés	Lejárat	Ügyletérték devizában (EUR)	Kötési átlag- árfolyam	Ügylet érték (ezer Ft)	Cash- flowra gyakorolt hatás (ezer Ft)	Eredmény- hatás (ezer Ft)
2020. márciusi árbevétel fedezése	2021. február	3 576 784	362,78	1 298 462	0	19 244
2020. áprilisi árbevétel fedezése	2021. május	995 768	362,70	361 159	0	-1 479
2020. májusi árbevétel fedezése	2021. augusztus	977 386	356,87	349 136	0	-9 116
2020. októberi árbevétel fedezése	2021. január	253 983	362,31	92 019	0	-295
2020. novemberi árbevétel fedezése	2021. január	2 152 758	363,33	784 242	0	-5 489
2020. decemberi árbevétel fedezése	2021. február	2 295 885	360,89	828 654	0	-9 681
2021. januári árbevétel fedezése	2021. március	2 487 722	360,01	895 344	0	15 138
2021. februári árbevétel fedezése	2021. április	2 041 461	360,38	734 594	0	-5 125
2021. márciusi árbevétel fedezése	2021. május	2 413 306	359,32	867 158	0	-4 742
2021. áprilisi árbevétel fedezése	2021. június	2 626 046	366,36	962 081	0	9 463
2021. májusi árbevétel fedezése	2021. július	2 868 141	361,76	1 037 568	0	33 232
2021. júniusi árbevétel fedezése	2021. augusztus	4 371 024	354,40	1 549 100	0	23 743
2021. júliusi árbevétel fedezése	2021. szeptember	6 314 487	353,32	2 231 051	0	-57 923
2021. augusztusi árbevétel fedezése	2021. október	7 051 533	357,04	2 517 708	0	31 471
2021. szeptemberi árbevétel fedezése	2021. november	6 604 026	353,36	2 333 601	0	-63 108
2021. októberi árbevétel fedezése	2021. december	6 574 177	355,58	2 337 620	0	-40 878
Fedezeti célú származékos ügyletek		53 604 487		19 179 497	0	-65 545

2021-ben lezárt egyéb származékos ügyletek - határidős deviza vétel

Megnevezés	Deviza	Ügylet érték devizában	Kötési átlagárfolyam	Ügylet érték (ezer Ft)	Cashflowra gyakorolt hatás (ezer Ft)	Eredmény- hatás (ezer Ft)
Szállítói fedezések	EUR	12 028 183	358,62	4 222 737	0	-35 697
Szállítói fedezések	USD	2 173 050	307,33	667 835	0	0
Fedezeti célú származékos ügyletek				4 890 572	0	-35 697

A főtevékenységből befolyó eurós díjbevételeken keletkező árfolyamkockázatot a Társaság határidős cashflow fedezeti ügyletekkel kezeli (részletesen bemutatva a **3.1.1.** pontban). A megkötött fedezeti ügyletek biztosítják, hogy a Társaság forintban az eredetileg tervezett

árbevételt tudja realizálni. Az év során befolyó és fedezeti ügyletekkel fedezett árbevételen realizált árfolyamveszteség 2021-ben 66 millió forint volt. Ezzel szemben áll, hogy az árfolyam-elmozdulások miatt az éves forintban kifejezett árbevétel 83 millió forinttal alakult magasabban az eltérő díjszámítási és kiszámlázási árfolyamok következtében annál az árbevételnél, amely tisztán forintos elszámolás esetén illette volna meg a Társaságot. A főtevékenységből származó árbevétel pénzügyi teljesítésével kapcsolatos, valamint egyéb, ezzel összefüggő elszámolásokon 89 millió Ft nyereség jelentkezett. Összességében tehát a főtevékenységből származó árbevétel elszámolásával és pénzügyi rendezésével összefüggő tételek 107 millió forintos pozitív egyenleget mutatnak.

2.2.7 TÁRSASÁGI ADÓ

A 2021. év eredménye után keletkező Társasági Adó fizetési kötelezettséget a következő táblázat mutatja be.

A 2021. évi társasági adó megállapítása:

adatok ezer Ft-ban

Adózás előtti eredmény:	3 773 796
Társasági adóalapot növelő tételek	9 118 306
Társasági adóalapot csökkentő tételek	21 618 212
2021. adóév egészére megállapított adóalap	-8 726 110
Számított adó	0
Adókedvezmény	0
Adófizetési kötelezettség:	0
<i>Adóalapra számított adókulcs</i>	<i>9,00%</i>
<i>Effektív adókulcs</i>	<i>0,00%</i>

A Társaság 2021. évi társasági adóalapja negatív, amely után 2021. évre vonatkozóan társasági adó fizetési kötelezettség nem keletkezett.

A **Társasági adóalap módosító tételei** a mellékletek között a **4.6. táblázatban** kerülnek részletesen bemutatásra.

Az eredménykimutatásban megjelenő adófizetési kötelezettség az üzleti év során könyvelt, de a megelőző üzleti éveket érintő társasági adó önrevíziók hatását (512 ezer forint értékben) tartalmazza.

2.3 Vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzet értékelése

Társasági vagyonstruktúra változásának bemutatása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Megoszlás % 2020	Megoszlás % 2021	Változás %
Befektetett eszközök	30 604 585	30 907 500	46,0%	41,3%	1%
Forgóeszközök	23 090 723	13 191 913	34,7%	17,6%	-43%
Aktív időbeli elhatárolások	12 877 182	30 832 531	19,3%	41,1%	139%
Eszközök összesen	66 572 490	74 931 944	100%	100%	13%

A Társaság mérlegfőösszege a két időszak között – elsősorban a 2021. évi alulfinanszírozások elszámolásának eredményeképp – 13%-kal nőtt, a Társaság vagyoni helyzete stabil.

Források szerkezetének bemutatása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021	Megoszlás % 2020	Megoszlás % 2021	Változás %
Saját tőke	34 664 563	38 173 556	52,0%	50,9%	10%
Céltartalékok	5 096 209	7 465 822	7,7%	10,0%	46%
Kötelezettségek	11 048 871	11 222 297	16,6%	15,0%	2%
Passzív időbeli elhatárolások	15 762 847	18 070 269	23,7%	24,1%	15%
Források összesen	66 572 490	74 931 944	100%	100%	13%

A Társaság saját tőkéje a 2021. évi 3.773 millió forint értékű adózott eredmény bekerülésének, valamint a 2020. évre jóváhagyott 200 millió forint osztalék előírásának eredményeképp 10%-kal nőtt. A források között 2021. december 31-én a saját tőke aránya 51%. A céltartalékok értékének 46%-os növekedése mellett forrásszerkezeten belüli arányuk közel 2,3 százalékponttal nőtt, míg a kötelezettségek aránya 1,6 százalékponttal csökkent. A passzív időbeli elhatárolások értéke 15%-os növekedést mutat, elsősorban a 2019. évi felülfinanszírozási egyenlegek feloldásának köszönhetően, így a forrásszerkezeten belül 24%-os arányt képviselnek.

Vagyoni helyzet mutatói	Számítása	2020.12.31	2021.12.31
Likviditás			
Likviditási ráta	(Forgóeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek)	2,9	1,6
Likviditási gyors ráta	((Forgóeszközök - Készletek) / Rövid. Lej. Köt.)	2,9	1,5
Tőkeszerkezet			
Tőkeellátottság	(Saját tőke / Eszközök összesen)	52,0%	50,9%
Kötelezettségek vs. Eszközök	(Kötelezettségek / Eszközök összesen)	16,6%	15,0%
Jövedelmezőség			
Saját tőke arányos adózás előtti eredmény	(Adózás előtti eredmény / Saját tőke)	3,0%	9,9%
Saját tőke arányos adózott eredmény	(Adózott eredmény / Saját tőke)	3,0%	9,9%
Árbevétel arányos adózott eredmény	(Adózott eredmény / Értékesítés nettó árbevétele)	3,1%	10,0%
Eszközarányos adózott eredmény	(Adózott eredmény / Eszközök összesen)	1,6%	5,0%

A Társaság likviditási helyzete stabil, forgóeszközei több mint 160%-ban fedezik rövid lejáratú kötelezettségeit. Tőkeszerkezete megfelelő, az eszközök 51%-át a saját tőke finanszírozza. A Társaság 2021. évi adózás előtti eredménye és adózott eredménye alapján számított jövedelmezőségi mutatói a 2020. évhez viszonyítva növekedtek.

III. Tájékoztató Rész

3.1 Mérlegen kívüli tételek

3.1.1 MÉRLEGFORDULÓNAPON NYITOTT HATÁRIDŐS ÜGYLETEK

A „teljesítményrendszer” keretein belül a Társaságra hárul – egyéb kockázatok mellett – az árfolyamkockázatok viselése. A Társaság ennek kivédésére, a devizás árfolyamkockázatainak csökkentésére cashflow fedezeti ügyleteket köt.

Az euróban számlázott légiforgalmi díjbevételek fedezésére használt módszer célja a forgalom-becslés alapján meghatározott várható havi árbevételből származó eurós cashflowk forint értékének biztosítása az Eurocontrol által alkalmazott ún. havi árfolyam-kiigazító mechanizmus alapján számított havi átlagos EUR/HUF árfolyamon. Minden megkötött ügylet leszállításos, cash-flow fedezeti célú, tőzsdén kívül kötött határidős ügylet, jellemzően 3-4 hónapos futamidővel.

Továbbá, a Társaság devizás beszerzéseiből és egyéb devizás bevételeiből származó jelentős devizás kitétségeit szintén határidős cashflow fedezeti ügyletekkel fedezi, lejáratban a várható pénzáramok bekövetkezési idejéhez igazodva.

Abban az esetben, ha megszűnik egy ügylet fedezeti hatékonysága, a Társaság a könyvekben kereskedési célú nem fedezeti ügyletté minősíti azt át. A Társaság a származékos ügyleteit a Szt. 59/A-59/F. § alapján a „Valós értéken történő értékelés” szabályai szerint értékeli. A lejáratig, minden hónap végén elvégzi a tranzakciók értékelését az ügyletkötő bankok által ügyletenként közölt Mark-to-Market (MtM) értéken értékelve.

2021. december 31-én az alábbi nyitott fedezeti ügyleteket tartotta nyilván a Társaság:

Fordulónapon nyitott származékos ügyletek

Megnevezés	Deviza	Ügylet érték devizában	Bekerülési érték (ezer Ft)	2021.12.31. valós értékeléshez kapcsolódó értékelési különbözet (ezer Ft)	Értékelési tartalékban szereplő összeg (ezer Ft)	Üzleti évben elszámolt eredmény-hatás (ezer Ft)
Határidős EUR eladás	EUR	25 324 099	9 311 993	-108 752	-69 791	-38 820
Határidős EUR vétel	EUR	-29 468 962	-10 916 561	155 839	109 966	36 543
Határidős USD vétel	USD	-1 738 440	-540 811	32 448	32 448	0
Származékos ügyletek összesen			-2 145 379	79 535	72 623	-2 277

A Társaság pénzügyi instrumentumai közül csak a határidős fedezeti ügyletek kerülnek valós értéken bemutatásra.

2021. december 31-én a még le nem zárt származékos ügyletek valós értéken történő értékeléséből származó értékelési különbözete pozitív, összesen 79.535 ezer forint. Az értékelési különbözetből 72.623 ezer forint nyereség a valós értékelés értékelési tartalékával szemben, míg 6.912 ezer forint nyereség a pénzügyi műveletek eredményében kerül kimutatásra.

Valós értéken értékelt eszközök és források értékelési különbözetének állományváltozása

Megnevezés	Valós érték értékelési különbözet (ezer Ft)	Saját tőke - értékelési tartalék (ezer Ft)	Eredménykimutatás (ezer Ft)
Egyenleg 2021.01.01-én	135 601	136 913	-1 312
Tárgyévi változás összesen	-56 066	-64 290	8 224
Záró állomány 2021.12.31-én	79 535	72 623	6 912

A 2021. december 31-es mérlegfordulónapi hatékonyság-vizsgálat alapján, a fedezeti ügyletek hatékonyság fokának megfelelően került elszámolásra a valós értékelésből származó különbözet a saját tőkében, illetve a nem hatékony rész az eredményben. Az ügyletek valós értékelését az ügyletkötő bank által szolgáltatott valós értékek alapján végezte el a Társaság, amely összességében 79.535 ezer forint pozitív valós értékkülönbözetet mutat év végén.

3.1.2 PÉNZÜGYI SZEMPONTBÓL JELENTŐS, MÉRLEGBEN NEM SZEREPLŐ MEGÁLLAPODÁSOK BEMUTATÁSA

A HungaroControl Zrt. 2021. december 31-én a következő adott és kapott garanciákkal rendelkezett:

Kapott garanciák

Partner	Garancia lejárata	Garancia összege	Garancia devizaneme	Garanciához kapcsolódó ügylet
RIO LÁMPASTÚDIÓ Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2022.05.13	1 731 597	HUF	ANS III. POS világítás tervezési és telepítési munkái
CLH Hűtés és Klimatechnikai Kft	2022.06.09	1 340 801	HUF	ANS I. Fh 3 folyadékhűtő telepítése
CLH Hűtés és Klimatechnikai Kft	2022.06.09	842 200	HUF	ANS I. L7 légkezelő telepítése
MNT Systems Kft	2023.01.05	6 172 500	HUF	Távüzem villamosenergia ellátó rendszer kiépítése
EIZO Technologies GmbH	2023.01.20	21 750	EUR	2Kx2K LCD monitorok beszerzése
OTIS Felvonó Kft	2023.05.18	659 815	HUF	ANS I. felvonóberendezések modernizációja
Indra Navia AS	2023.11.30	873 700	EUR	Moduláris Integrált Remote Torony (mir TWR) rendszer beszerzése
Frequentis AG	2024.04.12	14 971	EUR	ANS III. CWP recording rendszerbővítés rTWR
MNT Systems Kft.	2025.08.31	2 067 950	HUF	ANSI. épületben található UPS1-2 berendezések telepköreinek cseréje

Adott garancia

Partner	Garancia lejárata	Garancia összege	Garancia devizaneme	Garancia típusa
Budapest Airport Zrt.	2023.08.31	55 080	EUR	Bankgarancia bérleti díj fizetésre

3.2 Vezető tisztségviselők, igazgatóság, felügyelő bizottság tagjainak kifizetései

Igazgatóság, FB tagok, vezető tisztségviselők juttatásai

adatok eFt-ban

Megnevezés	Járandóság	Folyósított előlegek	Nyújtott kölcsönök
	2021-ben	2021.12.31	2021.12.31
Igazgatóság tagjainak juttatásai összesen	31 457	0	0
Felügyelő bizottság tagjainak juttatásai összesen	27 924	0	0
Vezető tisztségviselők juttatásai 2020. során (*)	73 005	0	0
Összesen	132 386	0	0

(*) A HungaroControl Zrt. mint jogi személy esetében azonos az Igazgatósággal

3.3 Munkavállalók átlagos létszáma, bérköltsége és személyi jellegű egyéb kifizetései

Munkavállalók átlagos létszáma, bérköltsége és egyéb személyi jellegű kifizetései

Megnevezés		Átlagos létszám (fő)	Bérköltség (eFt)	Személyi jellegű egyéb kifizetés (eFt)
Főállásban, teljes munkaidőben	fizikai foglalkozásúak	3,20	18 973	4 743
	szellemi foglalkozásúak	709,40	13 048 289	1 176 651
Főállásban nem teljes munkaidőben	fizikai foglalkozásúak	0,00	0	0
	szellemi foglalkozásúak	15,00	96 931	8 821
Egyéb állományba nem tartozó munkavállalók		15,90	460 005	82 742
Foglalkoztatottak összesen		743,50	13 624 198	1 272 957

3.4 Kapott támogatások (2020-2021. év eseményei)

Pályázat megnevezése	Projekt kezdési időpontja	Projekt befejezési időpontja	Megítélt EU támogatás összege HC	Megkapott támogatás	A támogatást nyújtóval az elszámolás megtörtént
			EUR	EUR	
Free Route Airspace from the Black Forest to the Black Sea	2015.09.01	2017.04.21	401 798	185 368	nem
ATM system upgrade for cross-border free route operation	2016.01.04	2019.03.31	1 592 900	1 333 158	nem
AMAN LOWW initial	2016.03.01	2019.03.31	684 250	449 574	nem
Enhanced Guidance Assistance to Aircraft and Vehicles on the Airport Surface Combined with Routing (SESAR2020 PJ03-a)	2016.12.01	2019.12.31	65 000	63 321	igen 2020.12.23
Remote Tower for Multiple Airports (SESAR2020 PJ.05-02 - PJ.05-03)	2016.11.01	2019.12.31	355 125	262 739	igen 2020.12.18
Flight Centric ATC (SESAR2020 PJ.10-01b)	2016.11.01	2019.12.31	92 750	149 123	igen 2020.12.01
Controller Working Position / Human Machine Interface – CWP / HMI (SESAR2020 PJ16-03)	2016.11.01	2019.12.31	208 271	138 554	igen 2020.12.22
Controller Working Position / Human Machine Interface – CWP / HMI (SESAR2020 PJ16-04)	2016.11.01	2019.12.31	22 750	22 206	igen 2020.12.22
FAB CE wide Study of DAM and STAM	2017.02.07	2018.12.31	41 815	30 158	nem
European Deployment Roadmap for Flight Object Interoperability	2017.02.08	2017.12.22	18 490	-4 270	nem
Deploy SWIM governance	2017.02.07	2020.06.30	21 930	13 237	nem
DLS Implementation Project - Path 1 "Ground" stakeholders	2017.02.07	2018.02.01	21 930	7 084	nem
DLS Implementation Project - Path 2	2017.02.15	2020.12.31	17 200	10 826	nem
Implementation of PBN procedures in Hungary	2017.09.01	2020.12.31	570 588	456 470	nem
SESAR Deployment Alliance	2018.01.01	határozatlan	határozatlan	167 443	nem
U-Space Initial Services	2018.04.16	2019.11.30	255 784	56 294	igen 2020.05.15
IP1 - DLS European Target Solution assessment	2018.04.16	2019.09.30	26 000	1 493	nem
SWIM Common PKI and policies & procedures for establishing a Trust framework	2018.11.13	2021.12.30	54 425	-644	nem
Hungarian ATM system upgrade for AF3-AF4	2018.04.16	2021.06.30	1 106 175	523 977	nem
Modular Integrated Remote Tower Air Traffic Management System	2018.04.16	2023.09.05	10 131 000	1 172 891	nem
SAFEMODE	2019.06.01	2022.04.30	329 288	263 430	nem
Airport Airside & Runway Throughput (S2020 W2 PJ02 AART)	2019.12.01	2023.01.01	189 200	150 436	nem
Digital Technology for Tower (SESAR2020 W2 PJ05 DTT)	2019.12.01	2023.01.01	275 942	234 550	nem
Separation Management & Controller Tools (SESAR2020 W2 PJ10 PROSA)	2019.12.01	2023.01.01	507 829	367 884	nem
IFR RPAS (SESAR2020 W2 PJ13 ERICA)	2019.12.01	2023.01.01	104 210	77 155	nem
ATM Master Plan (SESAR2020 W2 PJ20 AMPLE)	2019.12.01	2023.01.01	70 000	49 209	nem
GREAT	2020.01.01	2023.06.30	401 289	261 567	nem
Collaborative U-Space ATM interface (SESAR Wave3 PJ34)	2021.01.01	2022.12.31	176 250	132 187	nem
Downlinking Flight Trajectory to Improve ATM Performance (SESAR Wave3 PJ38)	2020.11.01	2022.12.31	200 001	150 000	nem
			17 942 190	6 725 420	

A támogatást nyert beruházások és projektek az alábbiakban kerülnek bemutatásra:

Free Route Airspace from the Black Forest to the Black Sea

A projektben megcélzott technológiai megvalósíthatósági tanulmány a CEF (Connecting Europe Facility, Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz) forrásainak bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. A „Free Route Airspace” (FRA) FAB CE-n (közép-európai funkcionális légtérblokk) belüli megvalósításához, működtetéséhez szükséges működési feltételek kidolgozásáról szól, a HUFRA (a magyar légtérben bevezetett free route airspace) tapasztalataiból kiindulva, tekintettel arra, hogy a koncepció bevezetésére nincs egységesen kidolgozott eljárás, valamint a már bevezetett koncepciók között elég nagy eltérések mutatkoznak Európa-szerte. A projekt a határon átnyúló, valamint FAB szintű FRA Concept of Operations kidolgozását és annak validálását célozza meg, továbbá a felmerülő AIS kérdéskörök kidolgozását, repülésbiztonsági elemzés készítését, a szükséges ATM rendszerfejlesztések meghatározását, valamint szimulációt foglal magában, amely a HungaroControl Simulation HUB központjában történik. A projekt konzorciumban valósul meg, melyben a HungaroControl Zrt. a konzorcium-vezető, tagok: AustroControl, Croatia Control, BHANSA, Slovenia Control, LPS SR, és az ANS CR légiforgalmi irányítást végző szolgáltatók, mint FAB CE tagok a SESAR Deployment Manageren keresztül.

ATM system upgrade for cross-border free route operation

A projekt CEF forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. A projekt egy következő lépcsőfoka a már támogatást nyert szabad útvonalú légtér megvalósíthatósági tanulmánynak. A projekt keretében megvalósuló szoftverfejlesztés alkalmassá teszi a MATIAS-t a határon átnyúló szabad útvonalú üzemmód kezelésére annak érdekében, hogy támogassa FAB CE szinten bevezetendő egyes országhatárokon átnyúló kiterjesztett free route üzemet. További cél a MATIAS FDP (Flight Data Processing) részterületének továbbfejlesztése, annak érdekében, hogy a rendszer képessé váljon a rugalmas légtértervezés és felhasználás támogatására, ami előfeltétele a határokon átvívelő free-route működés bevezetésének.

AMAN LOWW initial

A projekt CEF forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. A projekt a hazai légiforgalmi irányítási rendszer, a MATIAS új funkció kialakításával történő fejlesztésére, szoftverfejlesztésre irányul, annak érdekében, hogy támogassa a bécsi leszálló gépek hatékony és biztonságos áramlását a magyar légtérben. A projekt célja a bécsi repülőteret kiszolgáló AMAN (Arrival Management) rendszer támogatása a MATIAS rendszerben fejlesztendő AMAN és E-AMAN (Extended AMAN) funkcionalitás kialakításával.

Enhanced Guidance Assistance to Aircraft and Vehicles on the Airport Surface Combined with Routing (SESAR2020 PJ03-a)

A Társaság a SESAR 2020 Frequentis konzorcium tagjaként kapott a SESAR Joint Undertaking-től uniós társfinanszírozást a projekt megvalósítására. A reptéri felszínen közlekedő járművek pilótáinak/vezetőinek helyzettudatosságának növelését célozza egy megoldással, amely rossz látási körülmények között is iránymutatást ad számukra. A megoldás alapját képezi egyrészt a „Follow the Greens” használata, amely a repülőterei jelzőfények segítségével ad utasítást a pilótáknak, másrészt egy fedélzeti kijelző segíti a pilótákat, egy másik kijelző pedig az irányítók számára lesz biztosítva az utasítások kiadására. A megoldás révén a reptér forgalma gördülékenyebbé és kiszámíthatóbbá válik, ami kapacitásnövekedéshez vezet.

Remote Tower for Multiple Airports (SESAR2020 PJ.05-02 és PJ.05-03)

A Társaság a SESAR 2020 Frequentis konzorcium tagjaként kapott a SESAR Joint Undertaking-től uniós társfinanszírozást a projekt megvalósítására. A projekt célja igazolni,

hogy lehetséges egynél több torony légiforgalmi irányítási kiszolgálása egy időben egy légiforgalmi irányító által megfelelő szintű biztonság mellett. A PJ.05-02 során öt különböző validáció tervezett a projektben résztvevő konzorciumok által, melyek közül a Társaság Budapesten egy futópálya és egy kis forgalmú magyar repülőtér igénybe vételével validálja az integrált Frequentis és Thales prototípusokat a Társaság validációs platformján passzív árnyéküzemben.

Flight Centric ATC (SESAR2020 PJ.10-01b)

A Társaság a SESAR 2020 Frequentis konzorcium tagjaként kapott a SESAR Joint Undertaking-től uniós társfinanszírozást a projekt megvalósítására. Célja a repülőjárat központú légiforgalmi irányítás magaslégtérben történő validálása, amikor is adott számú járat irányításáért egy légiforgalmi irányító felel, szektor- vagy országhatártól, földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül. A célok között szerepel a konfliktust előrejelző eljárások validálása, ideértve a nem sztenderd körülmények vizsgálatát is (vészhelyzet, rossz időjárási körülmények, stb.); a munkaterhelés validálása és vizsgálata; a repülési eljárások optimalizálásának és harmonizálásának vizsgálata a lokális áramlásszervezéssel összhangban; valamint különböző légi jármű-légiforgalmi irányító beosztási stratégia validálása.

Controller Working Position / Human Machine Interface – CWP / HMI (SESAR2020 PJ16-03 és PJ16-04)

A Társaság a SESAR 2020 Frequentis konzorcium tagjaként kapott a SESAR Joint Undertaking-től uniós társfinanszírozást a projekt megvalósítására. A projekt célja a légiforgalmi adatszolgáltatás és a légiforgalmi irányítási szolgáltatás fizikai helyszínének elkülönítése. Az ezt megteremtő technikai feltételek és közös interfészek megteremtésével foglalkozik oly módon, hogy az egyes, elkülönült fizikai helyszínen lévő légiforgalmi szolgáltató egységek vagy önálló légiforgalmi szolgáltatók, egységes, mintegy „azonos” légiforgalmi szolgáltatóként tűnjenek fel. A projekt a technikai megvalósításon túl kiterjed az operatív koncepció és munkavégzés vizsgálatára is, beleértve az HMI-CWP fejlesztési lehetőségeit egy időbeli és intuitív alapú munkavégzés megteremtésének lehetőségére, vizsgálja továbbá az így létrejövő interoperábilis megoldások hatékonyságra gyakorolt hatását.

FAB CE wide Study of DAM and STAM

A projekt Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. A tanulmány célja annak felmérése, hogy a tervezett regionális „free route” környezetben milyen módon lehet növelni a légtér-gazdálkodás és áramlásszervezés hatékonyságát. A FAB CE térségben alkalmazott nemzeti légtér-gazdálkodást harmonizálni szükséges, így a közösen kialakított műszaki és alkalmazói követelmények lehetővé teszi a jövőben az útvonalaktól mentes, országhatároktól független FAB CE free route környezetben a légiforgalmi áramlást befolyásoló ideiglenesen elkülönített légterek stratégiai, dinamikusabb elő-taktikai és taktikai menedzselését.

European Deployment Roadmap for Flight Object Interoperability

A projekt Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. SWIM ernyője alatt ez a projekt a különböző ATM rendszerek által nyújtott információk, adatok globális szintű sztenderdizálását célozza meg. Minden repülési információ (pl. útvonal, katonai légterek kijelölése, időjárás információk, érkezési futópályához tartozó adatok) globálisan megosztható és dinamikusán kezelhetők legyenek, így minden érintett (légitársaság, reptér, ANSP) a számára szükséges, legfrissebb információ birtokában legyen.

Deploy SWIM governance

A projekt Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. A SWIM (System Wide Information Management) az információ menedzsment és - csere koncepciójában bekövetkező paradigmaváltás a teljes ATM hálózat szereplőinek bevonásával. A projekt célja felállítani az elsődleges intézményi struktúrát, jogi és pénzügyi keretrendszert. A projekt során kialakításra kerülnek az egységes SWIM szttenderdek, iránymutatást adó segédanyagok, SWIM szolgáltatás definíciói és a compliance keretrendszer. A projekt célja, hogy minden légiközlekedésben érintett szereplő a megfelelő időben a megfelelő információhoz jusson.

DLS Implementation Project - Path 1 "Ground" stakeholders

A projekt Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. Az adatkapcsolat kialakítása és alkalmazása Európában kiemelkedő fontosságú a PCP (Pilot Common Project) AF6 (6. számú ATM funkcionalitás), i4D trajektória megvalósítása érdekében. A Datalink Services Recovery Plan (Adatkapcsolati Helyreállítási Terv) alapján a projektnek a multifrekvenciás hálózatok országos és regionális szintű kialakítására, fejlesztésére kell összpontosítania. A projekt célja a multifrekvenciás adatkapcsolat kiépítése és fejlesztése, mely előfeltétel a szolgáltatási terület alapú koncepció felé. A multifrekvenciás szolgáltatás célja a meglévő frekvencia túlterheltségének csökkentése, mely a növekvő forgalom kezeléséhez elengedhetetlen.

DLS Implementation Project - Path 2

A projekt Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. Szintén az adatkapcsolati szolgáltatások fejlesztését célozza a DLS Path 2 projekt. Célja a SESAR Deployment Manager támogatása a megvalósítandó megoldásokhoz vezető lépések és tevékenységek feltárásában. Döntéselőkészítő tanulmány segít meghatározni a szolgáltatási területet/körzeteket és előzetesen definiálni a pán-európai adatkapcsolati rendszer technológiai felépítést, figyelembe véve a pénzügyi és jogi aspektusokat is.

Implementation of PBN procedures in Hungary

A projekt Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg. A projekt keretében hét polgári (Győr/Pér, Hévíz/Balaton, Debrecen, Pécs, Szeged, Nyíregyháza és Békéscsaba) és három katonai (Pápa, Kecskemét, Szolnok) repülőtéren valósulhat meg a Performance Based Navigation (PBN), azaz a teljesítményalapú eljárások megtervezése, amely lehetővé teszi a műholdas megközelítések megvalósítását.

SESAR Deployment Alliance

A Társaság 2018. január 1-jével a SESAR Deployment Alliance AISBL (SDA) tagjává vált. Ez a non-profit nemzetközi szervezet a SESAR megvalósítási szakaszát koordináló Deployment Manager funkciót látja el az Európai Bizottság megbízásából, fokozatosan bővülő feladatkörrel és befolyással az európai folyamatokra. A tagsággal Társaságunk vállalta, hogy a PANSA-HungaroControl-ROMATSA konzorciumban (PHRC) megállapodott keretek között részt vesz az SDA döntéshozatali mechanizmusában, valamint szakértőket bocsát az szervezet rendelkezésére körülbelül 1 fő teljes munkaidős alkalmazottnak megfelelő arányban.

U-Space Initial Services

A projekt a SESAR Joint Undertaking által biztosított forrás bevonásával valósul meg. A USIS projekt alapvető – U1 és U2-es szintű – U-space (vagyis vezető nélküli légi járművek légiforgalmi irányításával kapcsolatos) szolgáltatások (pl. regisztráció, azonosítás, geo-fencing, dinamikus légtér gazdálkodás, repülésjövőahagyás stb.) demonstrációját, illetve validációját foglalja magában. A projekt demonstrációihoz a HungaroControl biztosítja a

hátterinfrastruktúrát, az UTM szakértelmet, a helyszínt, valamint – alvállalkozó bevonásával – a szükséges drónokat és azok üzemeltetését is. A technológiai funkciók fejlesztését, telepítését és üzemeltetését a demonstrációk előkészítése és lebonyolítása során a konzorciumi partnerek végeznék, ebben a HungaroControl Zrt. konzultációs partnerként vesz részt.

IP1 - DLS European Target Solution assessment

A projekt Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. A projekt célja, a SESAR Deployment Manager által kidolgozott DLS Recovery Plan-ban foglaltak végrehajtásának folytatása. A projekt folytatja a 2016_159_AF6-P35 Path II projektben elkezdett munkát, tovább vizsgálva, definiálva a VME (VDL Monitoring Equipment), VGS (VDL Ground Station) követelményeket és az üzleti tervet. További célja a távlati célban meghatározott Model D és a jelenleg megvalósuló Model B közötti teljesítmény eredményeinek vizsgálata, valamint egy közös európai ATN Ground Network szolgáltatás definiálása. A HungaroControl a projekt tagjaként folyamatosan figyelemmel kísérheti és tevékenyen részt vehet a Data Link Service jövőbeni alakításában. SDM-n keresztül konzorcium tagjaként pályázva.

SWIM Common PKI and policies & procedures for establishing a Trust framework

A projekt Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. A projekt célja egy európai szintű digitális, nyilvános kulcsú infrastruktúra (PKI – Public Key Infrastructure) létrehozása a repülés különböző szereplői számára (ANSP-k, légtérfelhasználók, katonaság, repterek, stb). Cél egy olyan közös keretrendszer kifejlesztése és élesítése, amely képes egyrészt a lokálisan létező PKI-kat interoperábilis módon integrálni, másrészt megfelelő digitális tanúsítványokat biztosítani a SWIM felhasználói és rendszerelemei számára. Az eredményeként előálló PKI és a hozzá kapcsolódó „bizalmi keretrendszer” szükséges a PCP rendeletnek megfeleléshez. A tanúsítványok lehetővé teszik a biztonságos azonosítást és kommunikációt a SWIM egyes komponensei és felhasználói között.

Hungarian ATM system upgrade for AF3-AF4

A projekt a Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg a SESAR Deployment Manageren keresztül. A projekt keretében a MATIAS rendszer egyes funkcióinak továbbfejlesztését, valamint új funkciók integrálását kívánja megvalósítani a 716/2014/EU PCP reguláció egyes követelményeinek teljesítése érdekében.

A MATIAS Build 12 upgrade során a következő fejlesztéseket kívánjuk CEF pályázat során megvalósítani:

- a) ATM System – ASM System (MATIAS – LARA) interface, ARES (airspace reservation) üzenetek fogadása érdekében.
- b) Management of Dynamic Airspace Configurations.
- c) Interface ATM systems to NM systems, EFPL (extended Flight Plan) üzenetek küldése/fogadása érdekében.

Modular Integrated Remote Tower Air Traffic Management System

A projekt a Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg. A projekt célja, hogy a hagyományos toronyirányítással és az eddig használt több, különálló irányítási rendszerrel szemben egy olyan integrált rendszer kerüljön kialakításra, amely jelentősen egyszerűsíti az irányítói munkakörnyezetet, valamint hosszabb távon lehetőséget biztosít több repülőtér toronyirányítói szolgálatának ellátására. A rendszer magában foglalja a repülőtérrel érkező videóképek megjelenítését, sőt a digitális kép javítását és extra információkkal való ellátását is (pl. légijárművek címkéi hozzáemelve a járművekhez). A rendszer támogatja továbbá több földrajzilag távol fekvő repülőtér irányításának megvalósítását egy műszaki platformról. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a rendszer modularitása miatt rövid idő alatt és

kis beruházási igénnyel kiépíthető lesz a távoli toronyirányítói szolgálat olyan kis repülőterek esetén, ahol korábban egyáltalán nem volt vagy a helyszínen volt korlátozott szolgáltatás.

SAFEMODE (Strengthening synergies between Aviation and maritime in the area of human Factors towards achieving more Efficient and resilient MODE of transportation)

A SAFEMODE célja, hogy segítse a fejlesztők, tervezők, kockázatelemzők és humán faktor szakértők munkáját abban, hogy egy új koncepció vagy szoftver tervezésénél milyen emberi kockázati tényezőkre kell figyelni. A tényezők meghatározására és mérésére egy keretrendszer dolgoz ki (Human Informed Risk Design Framework), majd validálja azt felhasználó-központú mérésekkel. A projekt egy 34 tagból álló konzorcium formájában valósul meg, melynek a vezetője a Deep Blue.

GREAT (Greener Air Traffic Operations)

A GreAT célja, hogy kínai és európai együttműködés által környezetbarát légiforgalmi működési koncepciót dolgozzon ki - hatékony légtér- és útvonal optimalizációs módszerek és technológiák segítségével -, és így csökkentse az üzemanyag-fogyasztást és a károsanyagkibocsátást a „gate-to-gate” repülési szakaszok során. A projekt egy 13 tagból álló konzorcium formájában valósul meg, melynek a vezetője a DLR.

Airport Airside & Runway Throughput (S2020 W2 PJ02 AART)

A Wave 1 PJ03b-01 Follow the greens projekt folytatása az Indra Navia-val. A SESAR PJ.02 projekt, 21-es megoldásának célkitűzése, a légi és egyéb járművek vezetőinek helyzet-tudatosságának növelése a földi közlekedés során, a lehető legnagyobb biztonsági szint elérése mellett, szélsőséges látási és időjárási körülmények között egyaránt. Különös tekintettel az Airfield Ground Lighting (AGL) és "Follow-The-Greens" automatizált eljárások kiterjesztésével, melyek az irányítói leterheltség csökkentését hivatottak elősegíteni. A projekt két részből áll, egy moving map alkalmazás validálása, mely a földi járművek tájékozódását segíti illetve az AGL tesztelése erősen automatizált környezetben.

Digital Technology for Tower (SESAR2020 W2 PJ05 DTT)

A Wave 1 PJ05.02 és PJ05_03 projektek folytatása, melynek keretében az Indra Navia-val közös validáció valósul meg. A projekt fókuszában több repülőtér forgalmának flexibilis és dinamikus allokációja, valamint a különböző Remote Tower Modulok kapcsolata (RTM) vizsgálata szerepelnek. A projekt egyik célja a multi remote tower rendszer kiterjesztése, több rendszer összekapcsolása; ilyen környezetben a repülő forgalom és a légiforgalomirányítók terhelhetőségének vizsgálata, repülőtér irányítás átadása Multi rTWR modulok között (split and merge funkciók), valamint az erre irányuló fejlesztési lehetőségek körüljárása. A másik célja az új HMI felület integrálása a rTWR koncepcióba.

Separation Management & Controller Tools (SESAR2020 W2 PJ10 PROSA)

A 73-as megoldás a Wave 1 PJ10 projekt folytatása, melynek célja a Flight Centred ATC and Improved Distribution of Separation Responsibility in ATC. A megoldás célja, a Flight Centric ATC koncepció validálása, a jövőbe mutató közelkörzeti és En Route módszertanok és metódusok kidolgozása az európai légtérben, amely során a légiforgalmi irányító szektorok nélküli környezetben, a légijármű földrajzi elhelyezkedésétől függetlenül, egy adott területen (Flight Centric Area), akár országhatárokon túl nyújt légiforgalmi szolgáltatást. A HungaroControl a közepes és magas komplexitású környezet vizsgálatára koncentrál. A projekt során real-time szimulációs gyakorlat a European Operational Concept Validation Methodology (E-OCVM) alapján kerül végrehajtásra, a DLR (At-One) TrafficSim szimulátorával.

A 93-as és 96-os megoldások a Wave 1 PJ16.03 és a PJ15.09 projektek folytatása, ami különböző légtér delegációs esetek részletes kidolgozására fókuszál, valamint az ezekhez kapcsolódó ATM szolgáltatások meghatározását célozza a Virtuális Központ technológiai megoldáshoz, amiket két validációs gyakorlat keretén belül fognak tesztelni. A 96-os megoldása PJ16.04 folytatása melyben az ASR, AG és UPMS került validálásra több validációs gyakorlat keretében.

IFR RPAS (SESAR2020 W2 PJ13 ERICA)

A Wave 1-ben PJ10_05 projekt folytatása, melynek célja, hogy a dedikált repülőtereken működő IFR RPAS (Instrument Flight Rules Remotely Piloted Aircraft Systems) rendszeresen működjenek az A-C légtérosztályokban. Továbbá, célja új eljárások és eszközök kifejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ATC számára, hogy az IFR RPAS-t teljes körűen integrálják a légi közlekedéssel. A PJ13_115 projekt 2021-2025 időtávra fókuszál, és célja a meglévő tool-okat felhasználva, a jelenlegi rendszerek képességeihez mérten, eljárás alapú elkülönítés biztosítása, a jelenlegi légtér felhasználókra a lehetőség szerinti legkisebb hatással.

ATM Master Plan (SESAR2020 W2 PJ20 AMPLE)

A projekt által az ATM Master Plan frissítésben (Level 1 Executive level és Level 2 Development Planning and Monitoring) tudunk közreműködni.

Collaborative U-Space ATM interface (SESAR Wave3 PJ34)

A megoldás célja bemutatni és validálni az UTM adatok cseréjét egységes SWIM platformon keresztül a különböző UTM szereplők között.

Downlinking Flight Trajectory to Improve ATM Performance (SESAR Wave3 PJ38)

A megoldás célja a Tesla tool (rövid távú konfliktuskutató eszköz) HungaroControl Zrt igényeire történő szabása, illetve ACC és APP irányításban történő használatának a tesztelése. További cél ADS-C szerverhez történő kapcsolódás kialakítása, illetve ADS-C adatok fogadása és feldolgozása.

Pályázat megnevezése	Projekt kezdési időpontja	Projekt befejezési időpontja	Megítélt támogatás összege	Megkapott támogatás	A támogatást nyújtóval az elszámolás megtörtént
			HUF	HUF	
UTM 1.0- MyDronespace alkalmazás és honlap (2020. évi fejlesztések)	2020.01.01	2020.12.31	120 005 478	120 005 478	igen 2021.12.31

UTM 1.0- MyDronespace alkalmazás és honlap

Pilóta nélküli légi járművek használatát támogató honlap és mobilalkalmazás fejlesztése összhangban a pilóta nélküli légi járművekre vonatkozó szabályokról és eljárásokról szóló (EU) 2019/947 bizottsági végrehajtási rendeletben, valamint a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvényben megfogalmazott feladatokkal. A fejlesztés során az állami szereplőkkel folyamatos szakmai egyeztetés zajlott a megvalósult funkciók megfelelőségéről, amely alapján a szükséges módosítások végrehajtásra kerültek. A 2020. évi fejlesztésekre vonatkozóan a HC a 1023/2021. számú kormányhatározat alapján lett jogosult támogatásra.

3.5 Környezetvédelem

A HungaroControl Zrt. elismeri a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés fontosságát, gazdasági és társadalmi jelentőségét. Tevékenysége során kötelezettséget vállal természetes környezetének megóvására, a környezet állapotának javítására. Elkötelezettségét a Társaság 2017. november 28-án kiadott Környezeti politikája alapozza meg.

A HungaroControl Zrt. tanúsított ISO 14001 szabványnak megfelelő környezetközpontú irányítási rendszert működtet, környezeti teljesítményét az ISO 14031 szabvány alapján kialakított mérőszám rendszer alkalmazásával követi nyomon. Az energiahatékonyság növelése érdekében 2016. óta ISO 50001 szabvány szerint tanúsított energiairányítási rendszert működtet.

A környezetvédelem iránti elkötelezettség, az energiatakarékos működés, a szennyezések megelőzésére, illetve a környezetterhelések fajlagos csökkentésére való törekvés érdekében 2021-ben is számos intézkedést hajtottunk végre. Az intézkedések elsősorban az energiahatékonyság növelésére, a légi járművek környezetterhelésének csökkentésére, a fajlagos anyag és eszközfelhasználás csökkentésére, illetve a hulladék-gazdálkodás hatékonyságának növelésére irányultak.

A **környezet védelmét szolgáló eszközök kimutatását** a mellékletek között a **4.7. melléklet** tartalmazza.

A 2021. évben képződött, érvényes hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező hulladékkezelő partnereknek átadott hulladékok, valamint a nyitó és zárókészletek mennyiségi adatait a hulladékok veszélyességi osztálya szerint csoportosítva a **4.8. mellékletben** található táblázat foglalja össze részletesen.

A HungaroControl Zrt. környezetvédelmi céltartalék képzésére tevékenysége alapján nem kötelezett, a jogszabályokból illetve hatósági kötelezésekéből eredő egyéb környezetvédelmi kötelezettségeit 2021. évben is teljesítette. A környezetvédelemmel kapcsolatos egyéb kötelezettségek összegét a **4.9. melléklet** tartalmazza.

3.6 Kutatás-fejlesztés támogatása

A kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységek célja továbbra is a biztonság és hatékonyság növelése, a Társaság piaci pozíciójának megőrzése, valamint a környezet megóvása, mindezt a legfejlettebb technológiák alkalmazásán keresztül. A Társaság mindemellett szem előtt tartja az európai kutatás-fejlesztési folyamatokba való csatlakozást és együttműködések létrehozását is.

A Szakmai Fejlesztési Osztály a 2021-es évben számos alapkutatáson, alkalmazott kutatáson, kísérleti fejlesztésen, valamint szolgáltatás és termékfejlesztésen dolgozott.

A **Virtual Pseudo Pilot Platform (VPPP)** az első olyan HungaroControl fejlesztés, amely száz százalékban saját erőforrásból megalkotott technológiai újítás. A VPP esetében az a célkitűzésünk, hogy külső partnerrel együttműködve a termék piacra kerülhessen. A szoftvert házon belül is további platformokon lehet majd használni.

A fejlesztés egy új kontextusban is felhasználásra került: a SESAR 2020 Wave 2 PJ05-97 **Automatic Speech Recognition (ASR)** projektben az Indrával együttműködve, toronyszimulátor környezetben lett irányítókkal tesztelve. Az ASR lényegében a VPP megoldáson alapszik, a rendszer az irányítók által kiadott utasításokat érti meg. A validáció 2021. november 22. és december 10. között zajlott Askerben, 6 irányítóval.

A **Camera Positioning Tool (CPT)** szoftver lehetőséget ad bármely Remote Tower (rTWR) rendszer kamerapozícióinak meghatározására a tervezési fázisban. A CPT ezen kívül remekül illeszkedik a HungaroControl rTWR szolgáltatás-portfóliójába, mely növeli a szolgáltatás értékét és felgyorsítja a rendszer kialakításának folyamatát.

A **Merge Strip** egy hatékonyságnövelő szoftver, amely a leszállási sorrend és térközök tervezésében segít az Approach (APP) irányítói munkahelyeken. Segítségével Continuous Descent Approach (CDA) valósítható meg.

A **SAFEMODE** projekt célja az emberközpontú design és módszertan erősítése a légiforgalmi irányítás területein.

A Társaság **drón ökoszisztémával** kapcsolatos programjának részeként 2021. év során mind a **pilóta nélküli légitárművek forgalommenedzsmentjének (UTM)**, mind az ehhez elengedhetetlen **kommunikációs infrastruktúrának** a koncepciója kidolgozásra került. A program célja drón és egyéb légitármű forgalommenedzsment szolgáltatások kialakítása teljes országra kiterjedően digitális platformon, megfelelően az EU által meghatározott U-Space követelményeknek (CISP, USSP szolgáltatások) is.

A fentiek előkészítéseként **UTM Pilot projektek** valósultak meg, melyek a drónokkal történő, kétirányú kommunikációt és a távoli vezérlés lehetőségét vizsgálták. A jövőbeli UTM és kommunikációs rendszer építőelemeinek feltárását további tesztek és pilot-ok kivitelezésével tervezzük folytatni a 2022-es évben is.

3.7 MÉRLEGFORDULÓNAP UTÁNI ESEMÉNYEK

1) Likviditási helyzet

A HungaroControl Zrt. működését 2021-ben is stabil likviditási helyzet jellemezte. A bevételek döntő mértékben a léginavigációs szolgáltatásból származtak. A 2020 elején kitört koronavírus-járvány és a korlátozó intézkedések következtében visszaesett forgalom azonban mind az átrepülő, mind a terminál üzletágban igen jelentősen csökkentette a (még 2019 végén beadott teljesítménytervben meghatározott egységdíjakon alapuló) bevételeket. A Társaság rendelkezésére álló (az Irányítói Életpálya Modellben vállalt egyes kötelezettségek fedezetére eszközölt befektetések nélkül számított) szabad pénzeszköz- és befektetésállománya 2021 során összességében 10,3 milliárd forinttal, 17,1 milliárd forintról 6,8 milliárd forintra csökkent.

A 2020. novembertől hatályos 1627/2020/EU végrehajtási rendelet a teljesítmény-rendszer a világjárvány miatti módosításáról alapvetően kedvező fordulatot jelent: ahogy korábban kifejtettük, a jogszabálmódosítás lényegileg garantálja a költségek megtérítését. Így a 2020-2021. évi bevételek elmaradása elsősorban (átmeneti) likviditási és nem fenntarthatósági, illetve eredményességi problémának tekinthető. A likviditási helyzet megoldására a Társaság 2021 januárjában összesen 10 milliárd forint értékben két éves folyószámlahitelkeretet nyitott, majd 2021 őszén hiteltendert írt ki, amelynek eredményeként 2022 januárjában két kereskedelmi bankkal, összesen 17,5 milliárd forint keretösszegű, 2025 végén lejáró, túlnyomórészt fix kamatozású, rulírozó forgóeszközhitelkeret szerződéseket kötött.

Továbbá 2022. januártól már a 2021. októberben benyújtott új teljesítménytervben szereplő, a 2020-2021. évinél jóval magasabb egységdíjakon kerülnek számlázásra a léginavigációs szolgáltatásból származó bevételek, ami biztosítja, hogy a működési költségekkel összhangban realizálhasson a Társaság bevételt, ami a likviditás alakulására kedvező hatást gyakorol.

2) Jogszabályi környezet alakulása

Az 1.3 pontban említetteknek megfelelően, a 2021. évi beszámoló összeállítása tekintetében lényeges fejlemény, hogy a 2022 március 22-i Single Sky Committee ülésén az Európai Bizottság a felülvizsgált magyar teljesítményterv javaslatot elfogadásra javasolta és ezzel összhangban a magyar teljesítményterv uniós célokkal való konzisztenciájáról 2022. április 13-án határozatot hozott. Bár e tény a mérlegkészítési időpontot követően vált ismertté, de vitathatatlanul teszi azt a feltételezést, amire a 2021. évi beszámoló összeállítása során a Társaság a bevételi számaikat építette.

3) Az orosz-ukrán konfliktus hatása a Társaság gazdálkodására

A 2022. február 24-én kitört orosz-ukrán konfliktusnak közvetlen hatása van a Társaság forgalmára, ezáltal a bevétel alakulására. A forgalmi változás több különböző irányú hatás egyenlege: a február 24-i légtérzárak miatt kiestek az ukrán, moldáv, belorusz desztinációkra/ról járó gépek után felszámított irányítási bevételek. Másrészt forgalom növelő hatása is van, mert az Észak-Európába és Lengyelországba tartó járatok Magyarország keleti területei felett kerülnek ki Ukrajnát. Február 26/27-től az EU-s országok (majd az USA és Kanada) kitiltották az orosz légitársaságok gépeit az európai légteréből, erre válaszul Oroszország is tiltást jelentett be. A tiltások hatására az EU-orosz viszonylatokat törölték, így ezek forgalma kiesik, másrészt viszont a nem-EU-orosz viszonylatok forgalma megnőtt (pl. a török, illetve szerb légitársaságok közvetítőként léptek be a piacra), illetve a szibériai átrepülés letiltása miatt egyes nyugat-európai (főleg brit és észak-európai) légitársaságok kerülni kényszerülnek a távolkeleti járataikkal, gyakran Magyarország felé. Ezek a hatások összességében a 2022. év eddig eltelt időszakára plusz forgalmat jelentenek a magyar légtérben: jelenleg az en-route forgalom növekedése átlagosan 10 százalékponttal magasabb, mint a teljes hálózaté, ami egyértelműen a háborús hatások következménye.

A fentiekben is említett, a Társaság bevétele szempontjából komolyan érintett légitársaságok az orosz, belorusz, ukrán és moldáv cégek. Ezek aránya a 2021-es forgalomban (en-route, terminál, KFOR együtt) 2,2%. 2022. február 24-ét követően az ő forgalmuk kiesik, de ez összességében nem jelent érdemi gazdálkodási kockázatot, mivel a lezárt légtereket Magyarország fölött kerülő többlet forgalom ezek hatását többszörösen ellensúlyozza.

A vevő oldalon a konfliktus kapcsán a háború kitörésére való tekintettel a fenti cégekkel szembeni, 2021 végi követeléseit a HungaroControl teljes mértékben értékvesztette (mely mintegy 30 millió forint többlet értékvesztést okozott). A 2022-es év tekintetében a konfliktus

eszkálálódásáig merült fel ezen vevők esetében további szolgáltatás nyújtás (a légtérzárak miatt), így a 2022. évi gazdálkodásban ez a jelenlegi adatok alapján mintegy 165 millió forint vevőkövetelés befolyását teszi bizonytalanná, ami teljes mértékben kezelhető a tervezett gazdálkodási keretek között.

Össességében az orosz-ukrán konfliktus a HungaroControl gazdálkodásában a beszámoló készítésekor végzett elemzések alapján nem jelent érdemi negatív pénzügyi kockázatot.

Budapest, 2022. május 31.

Vezérigazgató

IV. Mellékletek

4.1 Cashflow kimutatás

		2021. üzleti év	adatok eFt-ban	
Sor-szám		A tétel megnevezése	Előző év	Tárgyév
a		b	c	d
1	I.	Működési cash flow (1-13. sorok)	3 131 067	2 633 129
2	1a.	Adózás előtti eredmény +	1 034 977	3 773 796
3		ebből: működésre kapott, pénzügyileg rendezett támogatás,	306 937	354 332
4	1b.	Korrekciók az adózás előtti eredményben +	120 761	-242 954
5	1.	Korrigált adózás előtti eredmény (1a+1b) +	1 155 738	3 530 842
6	2.	Elszámolt amortizáció +	4 753 232	5 503 534
7	3.	Elszámolt értékvesztés és visszairás +	270 544	81 879
8	4.	Céltartalék képzés és felhasználás különbözete +	-518 580	2 369 613
9	5.	Befektetett eszközök értékesítésének eredménye +	-519	-21 207
10	6.	Szállítói kötelezettség változása +	1 205 827	288 244
11	7.	Egyéb rövid lejáratú kötelezettség változása +	-721 135	-808 800
12	8.	Passzív időbeli elhatárolások változása +	-12 927 021	2 307 422
13	9.	Vevőkövetelés változása +	1 644 487	-489 603
14	10.	Forgóeszközök (vevőkövetelés és pénzeszköz nélkül) változása +	14 517 098	7 826 554
15	11.	Aktív időbeli elhatárolások változása +	-6 077 948	-17 955 349
16	12.	Fizetett adó (nyereség után) -	-170 656	0
17	13.	Fizetett osztalék, részesedés -	0	0
18	II.	Befektetési cash flow (14-18. sorok)	-6 069 762	-6 151 404
19	14.	Befektetett eszközök beszerzése -	-9 945 018	-6 425 493
20	15.	Befektetett eszközök eladása +	756	274 089
21	16.	Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek törlesztése, megszüntetése, beváltása +	3 850 000	0
22	17.	Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek -	0	0
23	18.	Kapott osztalék, részesedés +	24 500	0
24	III.	Finanszírozási cash flow (19-26. sorok)	367 229	1 005 766
25	19.	Részvénykibocsátás, tőkebevonás (tőkeemelés) bevétele +	0	0
26	20.	Kötvény és hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátásának bevétele +	0	0
27	21.	Hitel és kölcsön felvétele +	0	0
28	22.	Véglegesen kapott pénzeszköz +	560 447	1 180 036
29	23.	Részvénybevonás, tőkekivonás (tőkeleszállítás) -	0	0
30	24.	Kötvény és hitelviszonyt megtestesítő értékpapír visszafizetése -	0	0
31	25.	Hitel és kölcsön törlesztése, visszafizetése -	0	0
32	26.	Véglegesen átadott pénzeszköz -	-193 218	-174 270
33	IV.	Pénzeszközök változása (I+II+III. sorok) +	-2 571 466	-2 512 509
34	27.	Devizás pénzeszközök ártértékelése +	12 996	1 593
35	V.	Pénzeszközök mérleg szerinti változása (IV+27. sorok) +	-2 558 470	-2 510 916

Cash-flow kimutatásban szereplő korrekciók részletezése

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2020	Tárgyév 2021
Korrekciók az adózás előtti eredményben	120 761	-242 954
Kapcsolt vállalkozástól kapott osztalék	-24 500	0
Származékos ügyletek korrekciói	272 349	58 729
Nem realizált átértékelés miatti korrekció	-13 204	-1 616
Véglegesen átadott pénzeszköz	193 218	174 270
Véglegesen kapott pénzeszköz	-306 937	-474 337
Térítés nélkül átvett eszközök értéke	-165	0
Korrekciók a szállítói kötelezettség változásban	-595 735	383 012
Beruházáshoz kapcsolódó szállítói kötelezettségek korrekciója	-595 735	383 012
Korrekciók az egyéb rövid lejáratú kötelezettségben	-1 630 048	-1 364 903
Véglegesen kapott pénzeszköz	-253 510	-705 699
Beruházáshoz kapcsolódó korrekciók	-376 538	-459 204
Osztalék kötelezettséghez kapcsolódó korrekció	-1 000 000	-200 000
Korrekciók a vevő követelés változásban	-159 081	-13 739
Tárgyi eszköz értékesítéshez kapcsolódó vevő korrekció	0	45 736
Értékvesztéshez, visszaíráshoz, leíráshoz kapcsolódó korrekció	-159 081	-59 475
Korrekció a forgóeszközök (vevőkövetelés és pénzeszköz nélkül) változásában	6 096 561	-7 744
Tárgyi eszköz átsorolás készletté	0	156
Tárgyi eszköz értékesítéshez kapcsolódó egyéb követelés korrekció	0	38
Társasági adót érintő korrekció	173 317	-512
Értékvesztéshez, visszaíráshoz kapcsolódó korrekció	-12 413	-7 426
Hosszú lejáratú értékpapírok átsorolása rövid lejáratú értékpapírok közé	5 935 657	0

4.2 Immateriális javak állományváltozása

2021. év

eFt-ban

MEGNEVEZÉS	KÍSÉRLETI FEJLESZTÉS		VAGYONÉRTÉKŰ JOGOK			SZELLEMI TERMÉK			IMMATERIÁLIS JAVAKRA ADOTT ELŐLEGEK	IMMATERIÁLIS JAVAK ÖSSZESEN
	Használatba nem vett	Összesen	Használatba vett	Használatba nem vett	Összesen	Használatba vett	Használatba nem vett	Összesen		
NYITÓ BRUTTÓ É.	208 737	208 737	21 331 837	5 964 259	27 296 096	9 561 352	8 973	9 570 325	0	37 075 158
Vásárlás	53 113	53 113	0	3 045 364	3 045 364	0	59 175	59 175	139 766	3 297 418
Aktiválás	0	0	6 771 355	0	6 771 355	231 442	0	231 442	0	7 002 797
Átsorolás	0	0	12 037	76	12 113	0	183 025	183 025	0	195 138
Növekedés összesen	53 113	53 113	6 783 392	3 045 440	9 828 832	231 442	242 200	473 642	139 766	10 495 353
Selejtezés	581	581	59 311	0	59 311	158 267	282	158 549	0	218 441
Eladás	0	0	75 994	0	75 994	0	0	0	0	75 994
Egyéb csökkenés	0	0	0	0	0	0	0	0	139 766	139 766
Átsorolás	183 025	183 025	0	0	0	12 037	0	12 037	0	195 062
Aktivált érték	0	0	0	6 771 355	6 771 355	0	231 442	231 442	0	7 002 797
Csökkenés összesen	183 606	183 606	135 305	6 771 355	6 906 660	170 304	231 724	402 028	139 766	7 632 060
ZÁRÓ BRUTTÓ É.	78 244	78 244	27 979 924	2 238 344	30 218 268	9 622 490	19 449	9 641 939	0	39 938 451
Nyitó é.cs.	0	0	15 722 847	0	15 722 847	9 512 936	0	9 512 936	0	25 235 783
Terv szerinti növekedés	0	0	2 620 966	0	2 620 966	55 271	0	55 271	0	2 676 237
Átsorolás	0	0	7 603	0	7 603	-7 603	0	-7 603	0	0
Terv szerinti csökkenés selejtezés miatt	0	0	58 321	0	58 321	158 266	0	158 266	0	216 587
Terv szerinti csökkenés értékesítés miatt	0	0	35 626	0	35 626	0	0	0	0	35 626
Terven felüli növekedés	581	581	990	0	990	0	282	282	0	1 853
Terven felüli csökkenés	581	581	990	0	990	0	282	282	0	1 853
Záró é. cs.	0	0	18 257 469	0	18 257 469	9 402 338	0	9 402 338	0	27 659 807
NYITÓ NETTÓ É.	208 737	208 737	5 608 990	5 964 259	11 573 249	48 416	8 973	57 389	0	11 839 375
ZÁRÓ NETTÓ É.	78 244	78 244	9 722 455	2 238 344	11 960 799	220 152	19 449	239 601	0	12 278 644

4.3 Tárgyi eszközök állományváltozása

2021. év

e Ft-ban

MEGNEVEZÉS	INGATLANOK			MŰSZAKI BERENDEZÉS	EGYÉB BERENDEZÉS	BEFEJEZETLEN BERUHÁZÁS	BERUHÁZÁSRA ADOTT ELŐLEGEK	TÁRGYI ESZKÖZÖK ÖSSZESEN
	Saját ingatlanok	Vagyonkezelésbe átvett ingatlanok	Összesen					
NYITÓ BRUTTÓ É.	5 463 492	7 011 995	12 475 487	14 975 857	8 118 227	2 159 700	7 000	37 736 271
Vásárlás	0	0	0	0	0	2 669 432	375 602	3 045 034
Aktiválás	606 181	102 600	708 781	2 762 485	757 757	0	0	4 229 023
Növekedés összesen	606 181	102 600	708 781	2 762 485	757 757	2 669 432	375 602	7 274 057
Értékesítés	7 695	0	7 695	426 191	79 694	0	0	513 580
Átsorolás	0	0	0	0	0	76	0	76
Selejtezés, Bontás	118 583	1 158	119 741	273 503	130 171	4 931	0	528 346
Térítés nélküli átadás	0	0	0	20 410	16 553	0	0	36 963
Egyéb csökkenés	0	0	0	22 710	32 430	0	356 929	412 069
Aktiválás	0	0	0	0	0	4 229 023	0	4 229 023
Csökkenés összesen	126 278	1 158	127 436	742 814	258 848	4 234 030	356 929	5 720 057
ZÁRÓ BRUTTÓ É.	5 943 395	7 113 437	13 056 832	16 995 528	8 617 136	595 102	25 673	39 290 272
Nyitó é.cs.	1 747 199	3 736 965	5 484 164	10 621 220	5 008 779	0	0	21 114 163
Terv szerinti écs növekedés	259 004	317 096	576 100	1 202 941	1 048 256	0	0	2 827 297
Terv szerinti écs csökkenés értékesítés miatt	1 219	0	1 219	174 920	79 154	0	0	255 293
Terv szerinti écs csökkenés selejtezés miatt	117 822	974	118 796	273 455	123 147	0	0	515 398
Terv szerinti écs csökkenés térítés nélküli átadás miatt	0	0	0	20 410	16 553	0	0	36 963
Terv szerinti écs csökkenés egyéb csökkenés miatt	0	0	0	22 710	32 345	0	0	55 055
Terven felüli écs növekedés	762	184	946	49	6 952	4 931	0	12 878
Terven felüli écs csökkenés	762	184	946	49	6 952	4 931	0	12 878
Záró é. cs.	1 887 162	4 053 087	5 940 249	11 332 666	5 805 836	0	0	23 078 751
NYITÓ NETTÓ É.	3 716 293	3 275 030	6 991 323	4 354 637	3 109 448	2 159 700	7 000	16 622 108
ZÁRÓ NETTÓ É.	4 056 233	3 060 350	7 116 583	5 662 862	2 811 300	595 102	25 673	16 211 520

4.4 Légiforgalmi irányítási szolgáltatások árbevétele – földrajzi megbontásban

Átrepülő forgalom - Útvonalirányítási Díjbevétele

adatok eFt-ban

Sorrend	Ország	2021. értékesítés árbevétele	2021. értékesítés %
1	Törökország	6 383 497	21,13%
2	Egyesült Arab Emírátsok	3 529 919	11,69%
3	Qatar	2 743 258	9,08%
4	Magyarország	2 654 074	8,79%
5	Németország	2 014 353	6,67%
6	Írország	1 611 475	5,34%
7	Ausztria	1 153 949	3,82%
8	Egyesült Királyság	695 550	2,30%
9	Lengyelország	615 410	2,04%
10	Hollandia	591 954	1,96%
11	Románia	572 161	1,89%
12	Oroszország	547 178	1,81%
13	Csehország	454 544	1,50%
14	Luxemburg	379 752	1,26%
15	Azerbajdzsán	372 644	1,23%
16	USA	362 765	1,20%
17	India	308 152	1,02%
18	Szerbia	305 163	1,01%
19	Franciaország	304 750	1,01%
20	Svájc	304 586	1,01%
21	Szingapúr	274 431	0,91%
22	Ukrajna	256 884	0,85%
23	Tajvan	251 164	0,83%
24	Svédország	241 971	0,80%
25	Egyiptom	213 552	0,71%
Egyéb országok		3 061 062	10,14%
Átrepülő forgalom - Útvonalirányítási Díjbevétele		30 204 198	100,00%

Közelkörzet - Terminálirányítás Díjbevétele

adatok eFt-ban

Sorrend	Ország	2021. értékesítés árbevétele	2021. értékesítés %
1	Írország	1 301 259	22,48%
2	Magyarország	1 271 862	21,98%
3	Németország	692 742	11,97%
4	Törökország	278 365	4,81%
5	Hollandia	209 645	3,62%
6	Qatar	203 129	3,51%
7	USA	146 631	2,53%
8	Moldova	143 943	2,49%
9	Luxemburg	141 194	2,44%
10	Egyesült Arab Emírátsok	139 257	2,41%
11	Svájc	137 916	2,38%
12	Lengyelország	128 160	2,21%
13	Franciaország	104 855	1,81%
14	Ausztria	95 622	1,65%
15	Belgium	84 932	1,47%
16	Oroszország	80 354	1,39%
17	Egyesült Királyság	79 193	1,37%
18	Korea	69 171	1,20%
19	Egyiptom	59 324	1,03%
20	Spanyolország	57 084	0,99%
21	Kína	51 677	0,89%
22	Norvégia	48 908	0,85%
23	Ízrael	44 329	0,77%
24	Finnország	38 942	0,67%
25	Görögország	32 384	0,56%
Egyéb országok		146 412	2,52%
Közelkörzet - Terminálirányítás Díjbevétele		5 787 290	100,00%

Kosзовó felett átrepülő forgalom Díjbevétele

adatok eFt-ban

Sorrend	Ország	2021. értékesítés árbevétele	2021. értékesítés %
1	Törökország	306 970	21,25%
2	Németország	159 955	11,07%
3	Magyarország	96 587	6,69%
4	Egyesült Királyság	87 153	6,03%
5	Írország	81 954	5,67%
6	Egyesült Arab Emírátsok	60 810	4,21%
7	Qatar	54 241	3,76%
8	Ausztria	54 035	3,74%
9	Hollandia	51 596	3,57%
10	Szerbia	39 292	2,72%
11	Görögország	34 285	2,37%
12	Svájc	30 480	2,11%
13	Egyiptom	29 790	2,06%
14	Lengyelország	29 185	2,02%
15	Csehország	27 859	1,93%
16	Franciaország	25 664	1,78%
17	USA	24 668	1,71%
18	Ízrael	24 528	1,70%
19	Bulgária	17 428	1,21%
20	Málta	17 325	1,20%
21	Belgium	16 564	1,15%
22	Szaúd-Arábia	14 386	1,00%
23	Etiópia	13 859	0,96%
24	Románia	12 634	0,87%
25	Svédország	12 238	0,85%
Egyéb országok		120 926	8,37%
Kosзовó felett átrepülő forgalom Díjbevétele		1 444 412	100,00%

4.5 Importbeszerzések

2021. év

adatok eFt-ban

Ország	2021. Termékbeszerzés	2021. Szolgáltatás beszerzés
Belgium	12 260	1 652 772
Franciaország	19	1 240 153
Ausztria	767 737	252 376
Németország	94 792	210 345
Szlovákia	6 411	124 176
Hollandia	0	110 818
Csehország	178 477	52 493
Bulgária	0	51 003
Szlovénia	43	35 245
Olaszország	0	26 562
Írország	0	26 121
Finnország	0	22 082
Románia	0	17 302
Spanyolország	0	9 596
Portugália	0	8 968
Dánia	6 169	2 763
Egyéb országok	125	3 413
EU országok összesen	1 066 033	3 846 188
Norvégia	325 944	670 579
Egyesült Királyság	0	265 140
Szerbia	37	246 403
Izland	0	242 130
Koszovó	0	99 318
Kanada	106	96 052
Macedónia	0	68 354
Bosznia-Hercegovina	0	47 369
Amerikai Egyesült Államok	0	22 660
Egyéb országok	207	30
NON-EU országok összesen	326 294	1 758 035
Importbeszerzések	1 392 327	5 604 223

4.6 Társasági adóalap módosító tételek

2021. évi társasági adóalapot módosító tételek

adatok eFt-ban

Társasági adóalapot növelő tételek összesen:	9 118 306
A várható kötelezettségekre és a jövőbeni költségekre képzett céltartalék, céltartalékot növelő összeg	3 208 743
A számviteli törvény szerint az adóévben terv szerinti értékcsökkenési leírásként és terven felüli értékcsökkenésként elszámolt összeg, kivezetett eszközök könyv szerinti értéke	5 816 920
Nem a vállalkozási, bevételszerző tevékenységgel kapcsolatos költségek, ráfordítások összege	26 818
Jogerős határozatban megállapított bírság, az Art. és Tb-törvények szerinti jogkövetkezmények ráfordításként elszámolt összege az önellenőrzéshez kapcsolódó kivételével	1 063
Az adóévben követelésre elszámolt értékvesztés összege	59 577
Kapcsolt vállalkozások között a szokásos piaci ár és az alkalmazott ellenérték alapján számított különbözet	5 185
Társasági adóalapot csökkentő tételek összesen:	21 618 212
A várható kötelezettségekre és a jövőbeni kötelezettségekre képzett céltartalék felhasználása következtében az adóévben bevételként elszámolt összeg	839 130
Az adótörvény szerint figyelembe vett értékcsökkenési leírás összege, kivezetett eszközök számított nyilvántartási értéke	5 142 861
Behajthatatlanná vált követelés leírásakor a korábbi adóévekben adóalap növelő tételként elszámolt értékvesztés összege, valamint a követelés átruházásakor, kiegyenlítésekor, beszámításakor elszámolható összeg, az adóévben visszaírt értékvesztés	196 387
Az adott adomány, támogatás igazolt összege	14 280
Egyéb csökkentő jogcímek (elszámolási egyenlegek összevontan)	15 425 554

4.7 A környezet védelmét közvetlenül szolgáló immateriális javak és tárgyi eszközök

A Szt. 94. § (1) A környezet védelmét közvetlenül szolgáló tárgyi eszközök - 92. § (1) bekezdése szerint - részletezett adatai

adatok eFt-ban

Telephely	Megnevezés	Aktiválási dátum	Bruttó érték 2020.12.31	Halmazott értékcsökkenés 2020.12.31	Nettó érték 2020.12.31	2021. évi bruttó érték változás (+) növekedés (-) csökkenés	2021. évi értékcsökkenési érték változás (+) növekedés (-) csökkenés	Bruttó érték 2021.12.31	Halmazott értékcsökkenés 2021.12.31	Nettó érték 2021.12.31
KRAD	Kőrishegyi radarállomás napkollektoros rendszer	2012.06.11	9 932	6 765	3 167	0	791	9 932	7 556	2 376
PRAD	Püspökladányi radarállomás napkollektoros rendszer	2012.07.12	9 810	6 482	3 328	0	831	9 810	7 313	2 497
PRAD	Püspökladányi radarállomás hulladéktároló	2012.03.19	3 411	599	2 812	0	69	3 411	668	2 743
LHBP	ANS3 épület Légtechnika-légkezelő	2012.08.21	52 442	41 713	10 729	0	6 571	52 442	48 284	4 158
LHBP	Forgó utca csapadékvíz szikkasztó kutak	2013.12.12	1 633	461	1 172	0	65	1 633	526	1 107
LHBP	Monitoring kút	2014.11.10	513	315	198	0	51	513	366	147
LHBP	Veszélyes hulladéktároló Kőrishegy	2014.02.18	4 299	590	3 709	0	86	4 299	676	3 623
LHBP	Energiamenedzsment (EIR) rendszer licence	2017.11.16	515	515	0	0	0	515	515	0
LHBP	Energiamenedzsment (EIR) rendszer	2017.11.16	6 177	6 177	0	0	0	6 177	6 177	0
LHBP	ANS III szennyvíz hálózat rákötése a Fővárosi Csatornázási Művek hálózatára	2018.12.28	7 814	1 572	6 242	0	781	7 814	2 353	5 461
LHBP	ANS III csatorna közműfejlesztési hozzájárulás	2018.12.28	8 786	1 767	7 019	0	879	8 786	2 646	6 140
LHBP	Szennyvízátemelő műtárgy felújítása	2018.10.31	9 500	2 989	6 511	0	1 378	9 500	4 367	5 133
LHBP	ANS I épület tetőszigetelés	2018.10.31	45 998	9 981	36 017	0	4 600	45 998	14 581	31 417
PRAD	Szennyvíz hálózat rekonstrukció	2020.08.03	13 251	547	12 704	0	1 325	13 251	1 872	11 379
KRAD	Szennyvíz hálózat rekonstrukció	2020.11.03	13 027	210	12 817	0	1 303	13 027	1 513	11 514
LHBP	Környezetvédelmi szoftver	2021.09.22	0	0	0	414	29	414	29	385
LHBP	Infrás csaptelepek beszerzése és beépítése	2020.03.30 2020.12.31	0			9 277				

(LHBP= HC Székház, KRAD = Kőrishegyi radarállomás, PRAD= Püspökladányi radarállomás), * A megvalósított Környezetvédelmi beruházások egy meglévő eszközön végzett értéknövelő beruházások, nincs önálló értékük.

4.8 A veszélyes hulladékok, környezetre káros anyagok mennyiségi és értéadatai

Hulladék azonosító kód (EWC)	Veszélyességi jellemző a 2012. évi CLXXXV. törvény 1. m. alapján	Hulladék megnevezés	MENNYISÉG (KG)				
			2020-ban képződött	2021. évi nyitókészlet	2021. évben képződött	2021. évben kezelésre átadott	2021. évi zárókészlet
08 03 17*	HP 14**	Veszélyes anyagokat tartalmazó, hulladékká vált toner	33	0	32	32	0
13 02 05*	HP 14	Fáradt olaj	73	0	131	131	0
13 05 07*	HP 14	Olaj-víz szeparátorokból származó olajat tartalmazó víz	0	0	210	210	0
13 05 08*	HP 14	Olajos iszap	3 620	0	0	0	0
15 01 10*	HP 14	Szennyezett csomagolási hulladék	59	0	82	82	0
15 02 02*	HP 14	Veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok	1 222	75	1 196	1 271	0
16 06 01*	HP 14	Ólomakkumulátorok	514	0	0	0	0
17 04 09*	HP 14	Szennyezett fémhulladék	5700	0	0	0	0
18 01 03*	HP 14	Egészségügyi ellátásból származó hulladékok	62	0	12	12	0
20 01 19*	HP 14	Növényvédő szer	17	0	0	0	0
20 01 21*	HP 14	Fénycsővek	66	0	36	36	0
20 01 23*	HP 14	Klór-fluor-szénhidrogént tartalmazó kiselejtezett berendezés	0	0	397	397	0
20 01 33*	HP 14	Elemek, akkumulátorok	305	0	207	207	0
20 01 35*	HP 14	Veszélyes anyagokat tartalmazó, kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések	254	0	568	568	0
ÖSSZESEN:			11 925	75	2 871	2 946	0

** környezetre veszélyes

adatok eFt-ban

Hulladék típusok	2020. év	2021. év
Veszélyes hulladék költsége	416	358
Összesen	416	358

A HungaroControl Zrt. tevékenysége során veszélyes, minimális mennyiségben veszélyes anyag, illetve készítménynek minősülő termékeket is felhasznál, elsősorban a takarítási-fertőtlenítési feladatok ellátására. Felhasználásuk a vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, kizárólag érvényes magyar nyelvű biztonsági adatlap birtokában történik.

A 2021. évben Társaságunk összesen 60,2 kg veszélyes anyag vagy készítmények minősülő terméket használt fel.

4.9 Egyéb környezetvédelmi kötelezettségek

adatok eFt-ban

Egyéb környezetvédelmi kötelezettségek	2020. év	2021. év
Környezetvédelmi termékdíj	306	321
Környezetterhelési díj	51	51
Monitoring kút vizsgálat	24	28
Csapadékvízkezelő műtárgyak karbantartása	315	0
Légszennyező pontforrásmérés	130	0
Tartály-szivárgásvizsgálatok	0	245
Klímaberendezések hűtőkörei utáni díjfizetési kötelezettség	128	122
KIR rendszer tanúsításának díja	546	546
Környezetvédelmi igazgatási szolgáltatási díjak	0	32

4.10 Szakmai rövidítések magyarázata

Szakmai rövidítések, kifejezések magyarázata angolul			
ACC	Area Control Center	CRCO	Central Route Charges Office
	Távkörzeti Irányítás		Központi Útvonaldíj Iroda
ACDM	Airport Collaborative Decision Making	CRDS	Center of Research, Development and Simulation
	Repülőtéri együttműködésen alapuló döntéstámogató rendszer		Kutatási, Fejlesztési és Szimulációs Központ
ADS-C	Automatic dependent surveillance — contract	DAM	Dynamic Airspace Management
	Légijárművek automatikus felderítése, megfigyelése-szerződött szerverrel		Dinamikus légtérigazdálkodás
AFIS	Aerodrome Flight Information Service	DKJ	Treasury Bill
	Repülőtéri Repüléstájékoztató Szolgálat		Diszkont Kincstár Jegy
AG	Attention guidance	DLR	Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt (DLR)
	Figyelem vezérlése		Német Űrközpont
AGL	Airfield Ground Lighting	DLS	Datalink Services
	Repülőtéri Földi Világítás		Adatkapcsolati szolgáltatás
AIP	Aeronautical Information Publication	E-AMAN	Extended AMAN (AMAN-Arrival Management)
	Légiforgalmi Tájékoztató Kiadvány		Kiterjesztett repülőtéri leszállító rendszer
AIS	Aeronautical Information Service	EC	European Commission
	Légiforgalmi Tájékoztató Szolgálat		Európai Bizottság
AMAN	Arrival Management	EFPL	Extended Flight Plan
	Repülőtéri leszállító rendszer		Kiterjesztett repülési terv
ANS	Air Navigation Services	EIT	European Institute of Innovation & Technology
	Légiforgalmi Szolgálatok		Európai Innovációs és Technológiai Intézet
ANSP	Air Navigation Service Provider	En-Route	Route Charge
	Légiforgalmi Irányító Szolgálat		Útvonalirányítás
APP	Approach	E-OCVM	European Operational Concept Validation Methodology
	Közel-körzeti irányítás		Európai működési koncepció validálási módszertan
ARES	Airspace reservation	EU	European Union
	Légtérfoglalás		Európai Unió
A-SMGCS	Advanced Surface Movement Guidance and Control System	EUROCAE WG-114	European Organisation for Civil Aviation Equipment Working Group 114
	Fejlett földfelszíni mozgásokat irányító és ellenőrző rendszer		Polgári Repülési Berendezésekkel Foglalkozó Európai Szervezet 114-es munkacsoport
ASR	Automatic Speech Recognition	EUROCONT ROL	European Organisation for the Safety of Air Navigation
	Automatikus beszédfelismerés		Európa Szervezet a Légiközlekedés Biztonságáért
ATC	Air Traffic Control	FAB	Functional Airspace Block
	Légiforgalmi Irányítás		Funkcionális Légtérblokk
ATM	Air Traffic Management	FAB CE	FAB Central Europe
	Légiforgalmi Irányítás		Közép-Európai Funkcionális Légtérblokk
AWOS	Automated Weather Observing System	FDP	Flight Data Processing
	Automata időjárás megfigyelő rendszer		Repülési adat feldolgozás
CANSO STWG	CANSO Strategic Technology Work Group	FIFO	First In-First Out
	CANSO Stratégiai Technológiai munkacsoport		Elsőként Be-Elsőként Ki
CDA	Continuous Descent Approach	FRA	Free Route Airspace
	Folyamatos süllyedési megközelítés		Szabad Útvonalú légtér
CEF	Connecting Europe Facility	GREAT	Greener Air Traffic Operations
	Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz		Zöldebb légiközlekedési működés
CPDLC	Controller-Pilot Data-Link Communication	Hjt	Act on the Status of Defense Forces
	Légiforgalmi irányító és pilóta közötti adatkapcsolati kommunikáció		Honvédek jogállásáról szóló törvény

Szakmai rövidítések, kifejezések magyarázata angolul			
HMI-CWP	Human Machine Interface - Controller Working Position	SAFEMODE	Strengthening synergies between Aviation and maritime in the area of human Factors towards achieving more Efficient and resilient MODE of transportation
	Humán-gépi interfész - Irányítói munkaállomás		Az emberi tényezők területén meglévő szinergiák erősítése a légi- és víziközlekedésben egy hatékonyabb és reziliensebb közlekedésért
HUFRA	Hungarian Free Route Airspace Magyar Szabad Útvonalú Légtér	SDA	Sesar Deployment Alliance SESAR végrehajtási szövetség, nonprofit szervezet
IÉM	Air Traffic Controller Career Agreement Irányítói Életpálya Megállapodás	SDM	SESAR Deployment Manager SESAR Üzemeltetésirányító Szervezet
IFR RPAS	Instrument Flight Rules Remotely Piloted Aircraft Systems	SES	Single European Sky
	Műszeres repülési szabályok GPS/GNSS-technológia által vezérelt gépek és a távirányítású légijármű-rendszerek esetében		Az Európai Unió "Egységes Európai Égbolt" keretszabályozása
IFRS	International Financial Reporting Standards	SESAR	Single European Sky ATM Research
	Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok		Egységes Európai Égbolt Légiforgalmi Irányítási Kutató Program
K+F	Research and Development	SJU	SESAR Joint Undertaking
	Kutatás-fejlesztés		Egységeseurópai égbolt ATM kutatási program közös vállalat
KFOR	Kosovo Force Koszovói Nemzetközi Biztonsági Erő	SMR	Surface Movement Radar Felszíni mozgásokat érzékelő radar
KSZ	Collective Agreement	STAM	Short-Term Air Traffic Flow Capacity Management
	Kollektív Szerződés		Rövid távú áramlásszervezés
LARA	Local and Sub-Regional Airspace Management Support System	STATFOR	EUROCONTROL Statistics and Forecast Service
	Helyi és Szubregionális Légtérkezelési Támogatási Rendszer		EUROCONTROL Statisztikai és Előrejelzési Szolgálat
LTE/AGA	Long Term Evolution/Air-Ground-Air	SU	Service Unit
	LTE hálózat- légi-föld-légi kapcsolat		Szolgáltatási Egység
MÁK	Hungarian State Bond	SWIM	System Wide Information Management
	Magyar Államkötvény		Rendszer szintű információ menedzsment
MATIAS	Magyar Automate and Integrated ATC System	TEN-T	Trans-European Transport Network
	Magyar automatizált és integrált légiforgalmi rendszer		Transzeurópai Közlekedési Hálózat
MKVK	Hungarian Chamber of Auditors	TEN-T EERP	TEN-T European Economic Recovery Plan
	Magyar Könyvvizsgálói Kamara		TEN-T Európai Gazdaságélénkítő Terv
MNV Zrt.	Hungarian National Property Management Ltd.	TÉR	Performance Evaluation System
	Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt.		Teljesítmény Értékelési Rendszer
MtM	Mark-to-Market	TNC	Terminal Navigation Charge
	Nyitott pozíció aktuális piaci értéke		Terminálirányítási Díj
ODS Toolbox	Operational Data Store Toolbox	UPMS	User profile management
	Műveleti Adattárház Eszköztár		Felhasználói profil menedzsment
OMSZ	National Weather Service Provider	USIS	U-Space Initial Service
	Országos Meteorológiai Szolgálat		Vezető nélküli légijárművek légiforgalmi irányításával kapcsolatos alapvető szolgáltatások
PBN	Performance Based Navigation	UTM	Unmanned Aerial System Traffic Management
	Teljesítmény alapú navigációs eljárások		Pilóta nélküli légijárművek forgalommenedzsmentje
PCP	Pilot Common Project	VDL	VHF (Very High Frequency) Data/ Digital Link
	Kísérleti közös projekt		VHF digitális adatkapcsolat
PKI	Public Key Infrastructure	VGS	VDL Ground Station
	Nyilvános kulcsú tanúsítás		VDL földi állomás
rTWR	Remote Tower	VME	VDL Monitoring Equipment
	Távolsági torony irányítás		VDL monitoring eszköz
SAE G-34	SAE International G-34 Committee	VPPP	Virtual Pseudo Pilot Platform
	SAE International cég G-34 bizottsága		Virtuális Álpilóta platform